

Aarhus School of Architecture // Design School Kolding // Royal Danish Academy

Vores Kvarter_Spinderikvarteret

Albrektsen, Kasper; Nielsen, Anne; Jacobsen, Kasper Oksen

Publication date:
2021

Document Version:
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Albrektsen, K., Nielsen, A., & Jacobsen, K. O. (2021). *Vores Kvarter_Spinderikvarteret: En analyse af beboernes oplevelse af kulturmiljøet.*

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

RAPPORT

VORES KVARTER

SPINDERIKVARTERET

EN ANALYSE AF BEBOERNES OPLEVELSE
AF KULTURMILJØET

VORES KVARTER SPINDERIKVARTERET

BEBOERNES OPLEVELSE AF KULTURMILJØET

Udarbejdet af

Urbanistas

I samarbejde med

Kasper Albrektsen, erhvervs-Ph.D.-stipendiat ved
Arkitektskolen Aarhus og Vejle Kommune.

Udarbejdet

August 2021

Undersøgelsen og rapporten er udarbejdet på opdrag fra Realdania.
Rettighederne til rapporten tilhører Realdania.
Rapporten må frit gengives med kildeangivelse.

Redaktion

Urbanistas

Kontakt: Kasper Jacobsen, kasper@urbanistas.dk

INDHOLD

01. SAMMENFATNING OG RESUMÉ	5
02. Et indblik i kulturmiljøet og stederne beboerne oplevede under dialogvandringen	6
03. Uddybende sammenfatning af analysens dele	8
04. KONTEKST: EN BESKRIVELSE AF KVARTERET	12
05. METODE OG FREMGANGSMÅDE	16
06. ANALYSEDEL 1: PÅ DIALOGVANDRING MED BEBOERNE	22
07. Det fysiske miljø.....	25
08. Det sociale liv.....	35
09. Fortællinger om kvarteret.....	42
10. Kvarterets historie.....	46
11. ANALYSEDEL 2: KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE	50
12. Mødesteder	52
13. Kendetegn	57
14. Vise en besøgende.....	61
15. Fællesskaber.....	64
16. Særlig værdi.....	68
17. Mindst lide	72
18. Bruger mest tid	75
19. Føle sig knyttet til.....	77
20. Opsamling	78
21. SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE.....	80
22. LITTERATURLISTE	86
BILAG 1: INVITATION TIL BEBOERE OM DELTAGELSE I PROJEKTET	87
BILAG 2: DIALOGVÆRKTØJ: ØVELSESHÆFTE TIL BEBOERNE	89

FORORD

HVORDAN ER DET AT VÆRE BEBOER I ET KVARTER MED EN SÆRLIG KULTUREL, HISTORISK ELLER ARKITEKTONISK KAKTER I DAG?

Det har Realdania sat sig for at undersøge med projektet 'Vores Kvarter':

"Med indsatsen 'Vores Kvarter' vil vi hjælpe lokalmiljøer i hele Danmark med at udvikle de boligkvarterer, der har en særlig karakter - kulturelt, historisk eller arkitektonisk. Samarbejde om historiske huse kan nemlig skabe fællesskab, livskvalitet og en bæredygtig byudvikling."

Vores Kvarter omhandler bl.a. tre pilotprojekter i Assens, Nexø og Vejle, der alle skal indhente erfaringer og skabe et fundament for udvikling af en større indsats, hvor lokalmiljøer med en særlig karakter - og fra hele Danmark - kan byde ind med idéer til at løfte hverdagslivet, fællesskabet og kvarterets kulturarv.

I Vejle er der fokus på Spinderikvarteret, som er tidligere industri- og boligområde, der er præget af industriminder og historiske forbindelser mellem arbejde og bolig. Der er en stærk kulturhistorie i området, men Vejle by vokser i disse år, hvilket også sætter sit præg på området, hvor bygninger og gårdrum undergår omdannelser. Derfor ønsker Realdania at undersøge, hvordan man kan passe på områdets karakter og beboersammensætning, når udviklingen for alvor sætter ind.

Undersøgelsen og rapporten er første del i dette arbejde. Formålet er at skabe viden om beboernes forhold til deres kvarter. Det er *deres* oplevelser som er undersøgelsens fokus. Denne viden indgår i projektets videre arbejde med at undersøge potentialet for at arbejde med bevarende udviklingsplaner for steder med en karakter som Spinderikvarteret.

Undersøgelsen og rapporten er igangsat af Realdania og Vejle Kommune og udarbejdet af Urbanistas i samarbejde med Kasper Albrechtsen, erhvervs-Ph.D.-stipendiat ved Arkitektskolen Aarhus og Vejle Kommune.

01. SAMMENFATNING

I sammenfatningen præsenteres indsigterne fra rapportens to undersøgelsesdele: Analysedel 1: En dialogvandring med beboerne i kvarteret samt analysedel 2: En kortlægning og gruppeinterview med beboerne om deres oplevelse og brug af kvarteret.

Resumé

Undersøgelsens primære fund er her opsummeret:

- **Kulturarven betyder noget for beboerne**, det giver en særlig stemning og det er positivt med udvikling af bygningerne, hvis det tilpasses kvarterets udtryk.
- **Socialt liv er vigtigt for beboerne**, selv om de sjældent selv er en del af fællesskaber på tværs af kvarteret eller er faste brugere af kvarterets steder.
- **Der er mange forskellige fortællinger om kvarteret blandt beboerne** og enkelte oplever området helt anderledes end de fleste.
- **Kvarterets historie er en kvalitet for beboerne** og er med til at sætte nutiden i perspektiv.

02. SAMMENFATNING

ET INDBLIK I KULTURMILJØET OG STEDERNE BEBOERNE OPLEVEDE PÅ DIALOGVANDRINGEN

Kortet viser den geografiske afgrænsning af kulturmiljøet, som er undersøgt i projektet. I projektet var vi på dialogvandring med beboerne. Ruten ses på kortet og billederne på de næste to sider giver indblik i de forskellige steder beboerne kom forbi på dialogvandringen.

Ågade

Vesterbrogade

ET INDBLIK I KULTURMILJØET OG STEDERNE BEBOERNE OPLEVEDE PÅ DIALOGVANDRINGEN

Baggården i Enggade

Åen og den lille park

Baghaver ved åen

Baggård ved åen

Nyboesgade

Bindeballestien

Bindeballestien

Kedelhaven

Kedelbygningen

Byhaverne

Halvtaget

Container Living

Cafépladsen

Baggårdskig

03. SAMMENFATNING

UDDYBENDE SAMMENFATNING AF ANALYSENS DELE

I arbejdet med at undersøge og forstå beboernes syn på og relation til kulturmiljøet, er der fundet fire analytiske temaer. Undersøgelsens indsigter opsummeres i det følgende under de fire temaer, som er dukket frem blandt beboernes mange beskrivelser og samtaler under feltarbejdet.

De fire temaer er:

- 1) Det fysiske miljø
- 2) Det sociale liv
- 3) Beboernes fortællinger om kvarteret
- 4) Beboernes forhold til kvarterets historie.

Alt det udgør tilsammen oplevelsen af kulturmiljøet og er med til at strukturere analysens opbygning.

HVORDAN OPLEVER BEBOERNE DET FYSISKE MILJØ?

Beboerne fremhæver kvarterets gamle boligegendomme, industriarv og det omkringliggende bymiljø som noget ganske særligt. Beboerne oplever et kvarter med autenticitet, sjæl og varme, som er et af kvarteret kendetegn. Under dialogvandringerne fremhæver beboerne, hvordan kvarteret som helhed har en særlig kvalitet og karakter. Her får man lyst til at bevæge sig rundt, sanse og kigge op og være i kontakt med bymiljøet og arkitekturen. Bygningerne, bystrukturen, variationen, kontrasterne, detaljerne og historien gør for mange kvarteret til et interessant sted at bo og bevæge sig rundt. Det er selve variationen og kontrasterne der er med til at skabe helheden. Uden for kvarteret bliver det hurtigt mere monotont, hvorfor variationerne, kontrasterne og detaljerne er med

til at skabe kvarterets sjæl.

Mange beboere synes dog kvarteret trænger til en kærlig hånd. Det vil være positivt at bygningerne renoveres, men det er vigtigt det bliver gjort i stedets ånd og med respekt for kvarterets historie og arkitektur. Kvarterets særlige karakter og historie er noget man skal værne om og passe på.

Beboernes oplevelser af kvarterets kvaliteter knytter sig i særlig grad til historien, arkitekturen og bystrukturen. Men det er ikke kun det fysiske miljø som isoleret set skaber oplevelsen. Det er særligt *samspillet* mellem det sociale liv og de fysiske steder, som i høj grad er med til at skabe oplevelsen af kvarteret blandt beboerne. Mange af beboerne lægger vægt på, at det giver værdi at opleve liv i kvarteret og på stederne.

Flere fremhæver hvordan de godt kan lide at kvarteret tilføres nye arkitektoniske elementer eller sociale aktiviteter. De er positive overfor udvikling i kvarteret, når det sker i stedets ånd. Beboerne fremhæver transformationen af Spinderihallerne og Kedelbygningen. Her oplever beboerne at nyt og gammelt spiller sammen på en måde, som gør stedet til en særlig oplevelse: Et sted som nu kan bruges af de mennesker som bor og lever her i dag, men hvor historien stadig er bevaret. De mener, at man skal lade sig inspirere af det, hvis man vil bygge nyt eller renovere andre steder i kvarteret.

HVORDAN OPLEVER BEBOERNE DET SOCIALE LIV?

Stort set alle beboere fremhæver værdien af at bo et sted, hvor der er mennesker og aktivitet i gadebilledet. At mærke det sociale liv er mindst lige så vigtigt for beboerne som flot arkitektur. Beboerne er dog ikke selv de største brugere af kvarterets offentlige rum.

Men de sætter pris på at se andre mødes rundt omkring, selvom de ikke selv er en del af det. Beboerne behøves altså ikke selv være en del af det sociale liv for at de lægger mærke til det og værdsætter det.

Bystrukturen og rumlighederne er vigtige for at skabe steder med plads til socialt liv i kvarteret. Beboerne kan nemlig godt udpege, hvor de så mødes, når de bruger kvarteret: Spinderihallernes område med Byhaverne og pladsen ved caféen, Kedelhaven, den lille park ved åen og baggårdene bruges nogle gange. Men for mange er kvarteret ikke det naturlige sted at bruge. De fleste bevæger sig som oftest ud af kvarteret for at dyrke det sociale liv med andre eller benytte byens andre tilbud.

Det er dog få beboere, som af sig selv taler om det sociale liv i kvarteret. Men spørger vi dem, fortæller beboerne, at de primært mødes med andre hjemme hos dem selv. Det er typisk med familie og venner, der besøger dem.

HVAD ER BEBOERNES FORTÆLLINGER OM KVARTERET?

Vi hører mange forskellige fortællinger om kvarteret blandt beboerne. Der er mange mindre fortællinger, fordi alle beboere har hver deres syn på og oplevelse af kvarteret, som også er afhængig af hvad ens baggrund er, hvor man bor i kvarteret og hvilke veje

man bevæger sig. Beboernes forskellige fortællinger om kvarteret spænder fra kvarteret som et kreativt sted, der giver fornemmelser af storby, at det er et gammelt arbejderkvarter, at der er mangfoldighed blandt beboere, at kvarteret er en grøn lomme midt i byen, at der foregår stofhandel under overfladen til at kvarteret er et sted med en særlig historie.

Der er en fælles fortælling blandt beboerne om værdien af kvarterets arkitektur og historie. De værdsætter at kvarteret er "noget unikt i Vejle". Den fortælling er langt de fleste beboere med til at fortælle og beskrive.

Men der er ingen kollektive fortællinger om det sociale i kvarteret. Der er ingen særlig fortælling om de mennesker, som bor i kvarteret. Der er enkelte beboere, som taler om "en særlig ånd blandt Vestbyens beboere", men de føler sig ikke selv som en del af denne fortælling. Vi møder kun en enkelt beboer, som er en stærk repræsentant for denne særlige tilknytning til kvarterets kulturelle og historiske baggrund som arbejderkvarter.

HVAD BETYDER KVARTERETS HISTORIE FOR BEBOERNE?

Der er masser af historie i kvarteret i form af den tidligere industri og bydelen som arbejderkvarter, og det betyder noget for beboerne at kunne opleve og mærke historien rundt omkring i kvarteret. Stort set alle beboere kender til historien om Spinderihallerne og kvarteret som gammelt arbejderkvarter. Det er dog de færreste af beboerne, som har sat sig godt ind i historien, de historiske detaljer om bygningerne og det tidligere liv på stedet.

Når beboerne mærker og ser de historiske elementer rundt omkring i kvarteret, giver det en ekstra dimension til oplevelsen af kvarteret og gør beboerne nysgerrige. De

historiske elementer får beboerne til at undres og stille sig selv spørgsmål om det liv, som har været før.

På dialogvandringen blev beboerne præsenteret for fortællinger og billeder om kvarterets tidligere funktioner og liv. Den konkrete historiefremstilling får beboerne til at sætte deres egen dagligdag og kvarterets funktioner i perspektiv: Beboerne kan forestille sig at kvarterets steder og liv kan se anderledes ud.

BEBOERNES KORTLÆGNING AF KENDETEGN, MØDESTEDER OG FÆLLESSKABER

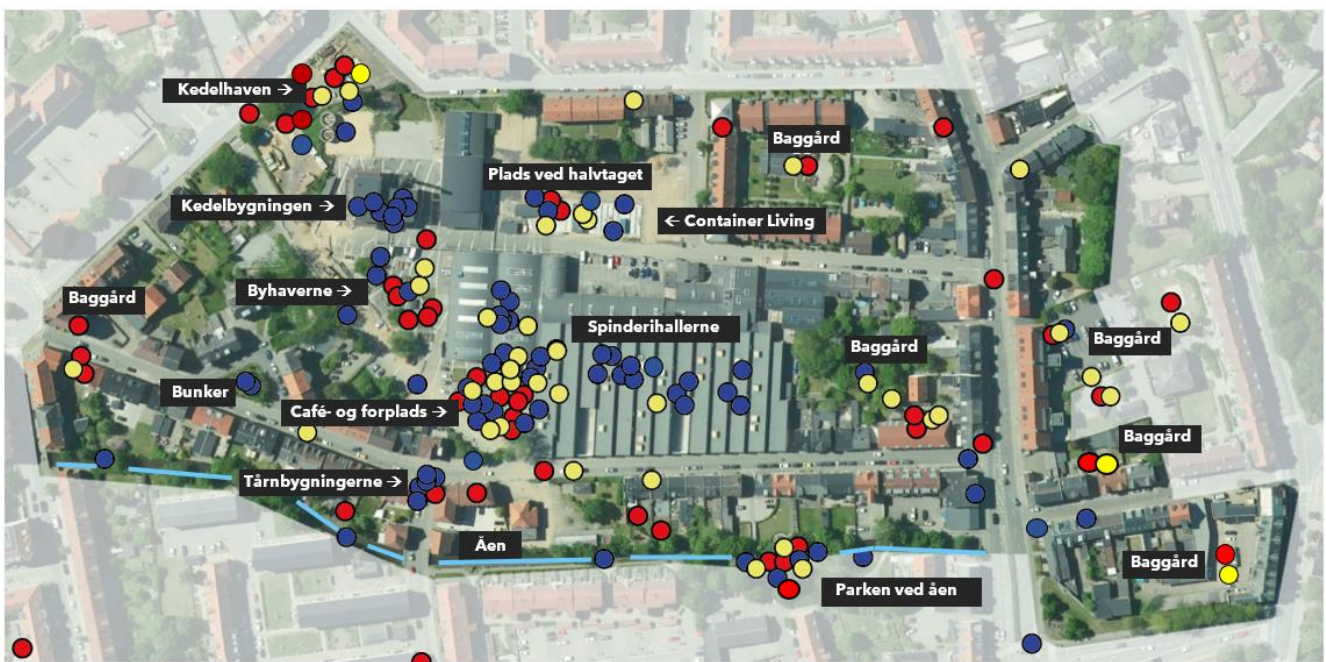
Beboerne kortlægger også deres oplevelse og brug af kvarteret. Herunder er tre af kor-

tene samlet til et, som viser beboernes markeringer af kvarterets kendetegn (blå), mødesteder (rød) og fællesskaber (gul). Beboerne markerer Spinderihallernes område som kvarterets mest markante kendetegn. De uddyber, at det er kvarterets arkitektur og historie, der er de primære kendetegn. Mødestederne, som er de steder de selv mødes med andre, findes også ved Spinderihallernes pladser og Kedelhaven. Men mange beboere mødes i mindst lige så høj grad i egne hjem, baggårde og baghaver. En del beboere fortæller også, at de ofte bevæger sig væk fra kvarteret, når de skal mødes med andre. De fleste beboere knytter følelsen af fællesskab med andre i kvarteret til enten Spinderihallernes område eller deres bolig og naboer. Men det er svært at udpege ét stort og stærkt fællesskab på tværs af kvarterets beboere. I stedet fortæller beboerne, at de nogle gange oplever følelsen af fællesskab ved arrangementer eller fordi man har samme interesse som andre, man mødes med.

BEBOERNES KORTLÆGNING AF KENDETEGN, MØDESTEDER OG FÆLLESSKABER I KVARTERET

Prikkerne angiver beboernes svar på spørgsmålene:

● Hvilke steder føler du fællesskab med andre? ● Hvor mødes du med andre? ● Hvilke steder mener du er kendetegnende for området?

04. KONTEKST: EN BESKRIVELSE AF KVARTERET

HISTORISK BAGGRUND

I slutningen af 1800-tallet voksede industrien for alvor frem i Danmark. Det gjorde den også i Vejle. Befolkningstallet i byen steg fra 1890 til 1901 fra ca. 9000 til knap 14.500 indbyggere. Mange af byens nye indbyggere bosatte sig i byens vestlige del, hvor der blev bygget nye boliger og anlagt industri og fabrikker. Bydelen blev kaldt Vestbyen og voksede frem omkring Vardevej samt nye gader i området: Valdemarsgade, Ågade, Enggade og Nyboesgade. Det er disse gader, som er projektets omdrejningspunkt. Hertil kommer Spinderigade, hvor Vejle Bomuldswarefabrik blev anlagt i 1896 og blev startskuddet til spinderiindustrien i Vejle. Op gennem 1900-tallet blev det Vejles største industri.

Rundt om spinderiet blev der bygget boliger, hvor bl.a. arbejderne i spindrierne flyttede i. En undersøgelse af de nævnte gader, i perioden 1900-1940, forklarer at disse gader samlet kan betegnes som et arbejderkvarter. I området var de fleste ufaglærte og en større del havde arbejde ved bomuldswarefabrikkerne (Becker-Christensen et al.).

HVEM HAR BOET I KVARTERET?

Kvarteret er som sagt oprindeligt beboet af arbejdere. Dette vedbliver langt op i 1900-tallet. I 1920'erne og 1930'erne begynder arbejderne at få mere i løn, som de blandt andet bruger på at forbedre deres haver. I 1940'erne bliver nogle af boligerne til generationshuse. De går altså fra at være huse med flere forskellige familier til at blive generationshuse, hvor både bedsteforældre, forældre og børn bor i samme hus.

Boligerne er primært beboet af arbejdere indtil 1970'erne. På det tidspunkt begynder flere af arbejderne at flytte i parcelhuse i takt med at de får råd til købe hus. Fraflytningerne betyder også at nogle af boligerne bliver omdannet til lejligheder i 1980'erne og 1990'erne. Her flytter der typisk singler, par og småbørnsfamilier ind, som bor til leje. På det her tidspunkt begynder bilen også for alvor at gøre sit indtog i kvarteret. Flere baggårde omdannes til parkering.

Fra år 2000 er det fortsat singler, par, børnefamilier som bor i kvarteret samt en del ældreboliger. Der er også mange unge og flere udlændinge bosat i området. I dag er der et mix af mennesker med forskellige baggrunde i kvarteret (Kulturmuseet; Vejle Stadsarkiv).

KVARTERETS ERHVERV

Fra år 1900 og frem er der forskelligt erhverv i kvarteret. Mindre erhvervsdrivende har værksteder og butikker i ejendomme og baggårde. Fra 1960'erne begynder nogle af de små håndværksvirksomheder og butikker at flytte fra området eller lukke. Det tager fart op gennem 1970'erne og 1980'erne. I takt med at supermarkeder begynder at åbne bliver der også færre købmænd, bagere og slagtere. Der sker en butiksdød blandt de små butikker i gaderne. De tomme butikskolokaler bliver omdannet til boliger flere steder og baggårdene bliver efterhånden indtaget af biler eller brugt til opbevaring. Den sidste produktion ved Spindrihallerne lukker i 2004 (Kulturmuseet).

I dag er der få butikker i kvarteret og ingen industri tilbage. De gamle industribygninger er omdannet til Spinderihallerne, der fungerer som kultur- og iværksættermiljø. Vejle Kommune ejer bygningerne og driver Spinderihallerne. Her findes iværksættere, Kulturmuseum, teater (Xeneriet), FabLab, kunstnere, foreninger og café. Spinderihallerne er istandsat og omdannet i 2010 med støtte fra Realdania.

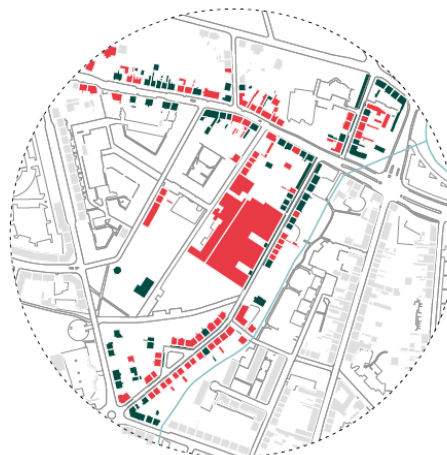
KVARTERETS BEBOERE I DAG

Der bor ca. 800 personer i kvarteret i dag. Boligmassen består primært af udlejningsejendomme. Det er både private udlejere, udlejningsselskaber og almene boligselskaber, der fungerer som udlejere. Der er også boliger som er ejerboliger eller andelsboliger.

Størstedelen af kvarterets beboere bor således til leje. Mens en mindre del af beboerne ejer deres egen bolig. Der er 175 udlejningsejendomme og 20 privatejede med ejeren bosiddende i kvarteret.

På grafen ses fordelingen af køn og aldersgrupper i kvarteret, hvilket blandt andet har dannet udgangspunkt for rekrutteringen.

DEN PRIMÆRE UDVIKLING I BYGNINGER 1900-1920

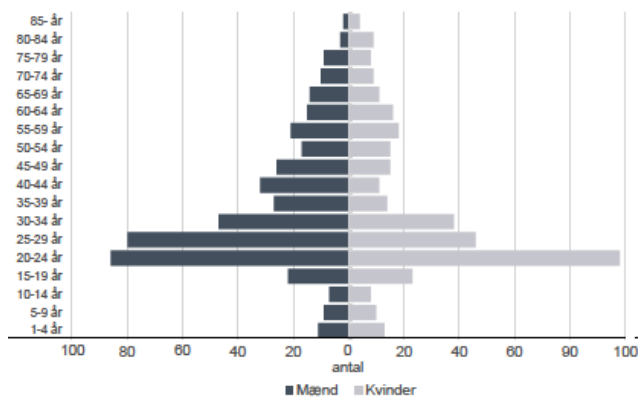
Rød er nye bygninger i perioden. Grøn er bygninger etableret før perioden.

Befolkningsbestand: Køn/alders i kulturmiljøet og i Vejle Kommune

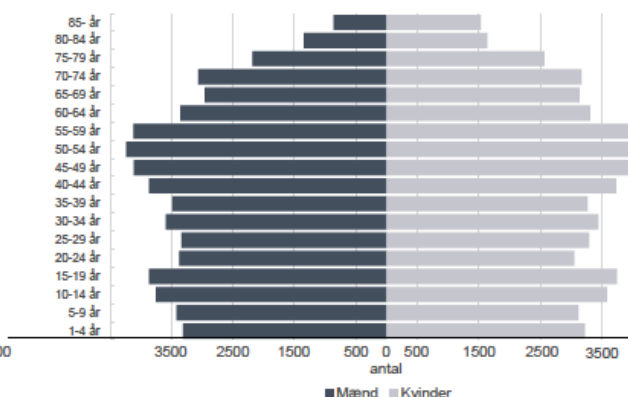
Livskvalitet gennem det byggede miljø

Området omkring Spinderihallerne

Vejle Kommune

DEN HISTORISKE UDVIKLING

Rød er nye bygninger i perioden. Grøn er bygninger etableret før perioden.

Før år 1900

År 1901 til 1940

År 1941 til 1980

År 1981 til i dag

05.

VORES KVARTER

VORES KVARTER

MOTIV BILLEDE

VORES

ARTER R

STOP #1
VÆLG ET MOTIV
OG TAG ET BILLEDE

VALD. H. CHRISTENSEN
KLEINSMEDIE

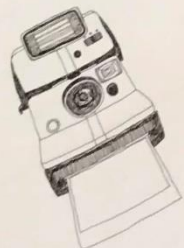
SNEK...
Lindholm...
Tlf. 3334-1234

TOMK...
&
REPARATIONER

Hvorfor valgte du motivet? Beskriv kort dit valg.
KØB TILBAGE FRA GAMLE DAGE

Hvorfor valgte du motivet? Beskriv kort dit valg.
Fordi jeg finder det sjovt at
noget som er radio aktivt ma stå
inde i befordret område

Hvorfor valgte du motivet? Beskriv kort dit valg.

05. METODE OG FREMGANGSMÅDE

PROJEKTETS FORMÅL OG TILGANG

Projektet tager udgangspunkt i Realdanias ønske om at undersøge *beboernes relation til deres kvarter*. Det omhandler særligt det sociale i relation til kulturarven i kvarteret. Det er en ny tilgang i arbejdet med kulturarv og bevarelse. Projektet afprøver dermed nye metoder og processer. Der er udviklet et undersøgelsesdesign målrettet Spinderikvarteret og den gruppe beboere som bor her. Undersøgelsens omdrejningspunkt handler om at møde beboerne i det miljø, hvor de bor: At se på kvarteret i fællesskab og tale om hvordan kvarteret opleves. Der er arbejdet med at finde et andet format end mødelokaler og dagsordener. I stedet er der udviklet et format, hvor beboerne aktiveres og engageres gennem en dialogvandring efterfulgt af en kortlægningsøvelse. Metodevalget skal både engagere og samtidig generere viden om beboernes oplevelse af at bo i et kulturmiljø. Metoderne har afsæt i designantropologien, hvor udviklingsprocesser starter med udgangspunkt i en forståelse og inddragelse af beboeren i de anliggender og beslutninger, der vedrører beboerens liv.

EN BESKRIVELSE AF PROCESSEN OG METODERNE

REKRUTTERING AF BEBOERE

Vi har bestræbt os på at få en repræsentativ gruppe beboere til at deltage i undersøgelsen. I udgangspunktet ønskede vi at finde en gruppe beboere til at deltage i projektet,

som afspejlede den generelle beboersammensætning i kvarteret. "Kvarteret" er den geografiske afgrænsning af kulturmiljøet (se kortafgrænsning på side 6), som er lavet i samarbejde mellem Realdania og Vejle Kommune. Afgrænsningen er lavet på baggrund af en faglig vurdering af hvordan kvarteret afspejler den kulturhistoriske fortælling. Afgrænsningen er foretaget med afsæt i SAK-metoden (Screening af Kulturmiljøer: Metode til vurdering og udpegning af værdifulde kulturmiljøer i kommunerne).

Vi opstillede en række kriterier for udvælgelsen af beboere:

- Køn: Vi ønsker en deltagergruppe som afspejler områdets demografi
- Alder: Vi ønsker en aldersfordeling jf. områdets demografi
- Ejer og lejer: Vi ønsker at have bolig-ejere og lejere.
- Adresse (geografisk kriterie): Vi ønsker at have beboere fra adresser i hele området.
- Vægtning af de forskellige gaders antal beboere: Vi ønsker at vægte andelen af beboere på den enkelte gade i gruppen af deltagere.

PRAKTISK REKRUTTERING AF BEBOERE

Rekrutteringen af beboere foregik i ugerne op til afviklingen af workshops i starten af

maj 2021. Afviklingen fandt sted over perioden fra den 6. til 19. maj. Der blev afholdt 6 workshops med 32 deltagere. Grupperne bestod af 3-7 deltagere.

Den praktiske rekruttering af beboere til workshops foregik på følgende måder:

- Ringe på døre hos beboere på udvalgte adresser, præsentere projektet og aflevere en trykt invitation (bilag 1).
- Aflevere trykte invitationer i postkasserne hos udvalgte beboere.
- Et Facebook-opslag i en Facebook-gruppe for "Vestbyen".
- Kontakt til ressourcepersoner i kvarteret.

DØR-TIL-DØR REKRUTTERING

Den primære rekruttering er sket ved at ringe på døre i udvalgte opgange og boliger. Boligerne er udvalgt efter placering i kvarteret og hvorvidt der er tale om ejer- eller lejeboliger. Det var ca. hver tredje opgangsdør, som blev åbnet. I opgangen var der typisk to til tre beboere, som åbnede døren. Tidspunktet var afgørende for succesraten. Beboerne åbnede dørene eftermiddage, aftener og weekendformiddage. Vi har løbende gjort status på tilmeldinger, sådan at vi har fået den bedst mulige sammensætning af aldersgrupper, køn, lejere og ejere samt geografi.

Vi var overraskede over effekten af at møde beboerne ansigt til ansigt og forklare projektets formål til dem mundtligt. Der var i langt de fleste tilfælde positiv respons, når beboerne hører at det handler om dem og deres oplevelse af at bo i kvarteret. Det nedbryder en barriere allerede i døråbningen, når der står en person og fortæller hvorfor det vigtigt at *du* som beboer bruger 3 timer af din fritid på at være med i en undersøgelse. Det personlige møde i rekrutteringsarbejdet kan

ikke undervurderes. Det kræver en proaktiv rekruttering for at sikre en bred repræsentation i deltagergruppen.

Vi oplevede at nogle beboere var positive overfor projektet, men ikke kunne deltage af forskellige årsager som at skulle passe børn, være dårligt gående, aftenarbejde, ikke at kunne overskue større forsamlinger mm. Derfor lavede vi en række interviews med beboere fra de ovennævnte situationer. Interviewene fandt sted hjemme hos beboerne eller i et offentligt rum.

EFTER TILMELDING SENDES EN FOTOETNOGRAFISK HJEMME-OPGAVE

Beboerne modtager en e-mail inden workshoppen, hvor de bliver bedt om at tage 6 billeder af kvarteret og sende til os. Tre billeder af steder de mødes med andre i kvarteret og tre billeder af steder de mener kendetegner kvarteret. Beboerne bliver også bedt om at indsende tre ord eller sætninger om, hvad de umiddelbart kommer til at tænke på, når de skal beskrive deres kvarter. Selvdokumentationen giver visuelt materiale til senere analyse og inddrager beboerne aktivt som medskabere af den indsamlede empiri. Beboernes billeder danner udgangspunkt for den planlagte rute til dialogvandringen og er en samtalestarter undervejs. Beboerne tog godt imod øvelsen, som de modtog en uge før workshoppen. De fik en opfølgning på SMS for at høre om de forstod opgaven. Alle beboere gav udtryk for at opgaven var til at gå til. 2/3 af beboerne sendte billeder og beskrivelser forud for workshoppen.

AFVIKLINGEN AF WORKSHOPS OG DIALOGVANDRINGER MED BEBOERE

Ved workshoppens start får hver beboer udleveret et hæfte til selvdokumentation (bilag 2). Hæftet er sammen med et polaroidkamera lagt i en mulepose, som hver deltager får udleveret ved dialogvandringens start. Formålet med hæftet er to ting: 1) At indsamle data og viden fra hver enkelt deltager og kunne sammenligne på tværs og 2) At engagere alle deltagere undervejs på turen. De individuelle øvelser gør at alle kommer på banen - også de mere indadvendte. Vi anvender hæftet gennem hele workshoppen, hvor det bruges ved to stop på dialogvandringen og ved en kortlægningsøvelse. I hæftet beskrives de opgaver og øvelser, som beboerne individuelt skal igennem undervejs:

- 1) Din umiddelbare oplevelse af stedet: Tre spørgsmål og plads til at skrive et svar i fri tekst.
- 2) Ordbatteri hvor beboerne sætter cirkler om ord de vælger til at beskrive stedet.
- 3) En visuel øvelse, hvor beboerne tager et billede af det motiv, de synes repræsenterer stedet.
- 4) Et kort over kvarteret, som bruges ved kortlægningsøvelsen

DIALOGVANDRING: EN UFORMEL BYVANDRING

Dialogvandring er en metodisk tilgang til inddragelse, som baseres på både den uformelle dialog og tilstedeværelsen i det givne bykvarter. En dialogvandring adskiller sig fra byvandringen ved at være en dialog omkring deltagerens oplevelser og reaktioner på det givne bymiljø, hvorimod byvandringen er en mere beskrivende tilgang til bymil-

jøet med en fortæller, der præsenterer deltagerne for et særligt syn på bymiljøet. Dermed er forskellen, at dialogvandring placerer "den professionelle" som lytter, hvor byvandringen placerer "den professionelle" som fortæller.

Formålet med dialogvandringen er altså at placere beboerne i det miljø som undersøgelsen omhandler, åbne op for associationer, nye erkendelser og anekdoter via dialogen på tværs af deltagere. Det giver beboerne en fælles referenceramme til at tale om kvarteret. På dialogvandringen delte vi os op i mindre grupper med en facilitator til hver gruppe på to til tre personer. I mindre grupper var det muligt at tale bedre sammen, når vi gik på de smalle fortove, og sikre at alle beboere kom til orde. Dialogvandringen betød at beboerne selv var til stede i byrummet og kunne sanse og opleve med kroppen i nuet. Det skabte mulighed for at indfange beboernes umiddelbare oplevelser, reaktioner og følelser, som dukkede op på stederne. Beboerne får hermed mulighed for at kommentere og pege på bymiljøet og specifikke objekter. Det er ikke muligt, hvis man kun sidder i et mødelokale. På to udvalgte steder anvendte vi hæftet med de beskrevne øvelser til at indfange beboernes oplevelse af stedernes atmosfære.

Vi erfarede under dialogvandringerne, at facilitatorens rolle er særlig vigtig for at give plads til at forskellige synspunkter bliver yttret. Enkelte deltagere kan dominere samtalerne, andre siger ikke noget, samtalerne kan gå i stå og nogle gange kan man fornemme at ikke alle tør sige, hvad de mener.

TO HISTORISKE STOP PÅ DIALOGVANDRINGEN

På dialogvandringen er der udvalgt to stop, hvor vi fortæller beboerne om stedets historie. De to stop er en baggård i Enggade og

krydset mellem Ågade, Tønnesgade og Bindeballestien. Her hører beboerne om baggårdens tidligere funktion og hvem der har boet på Ågade gennem tiden. Det er korte mundtlige formidlinger på ca. 2 minutter. Hertil fremvises to sort/hvid-billeder fra stadsarkivet på hvert sted, som viser hvordan stedet så ud førhen. Efterfølgende finder beboerne et motiv som repræsenterer stedet og tager et billede med polaroidkameraet. Det er en konkret måde at se om historien påvirker nogle af beboerne i deres syn på stedet. Formålet med at præsentere stedets historie for beboerne er at undersøge, hvad historien i kvarteret betyder for dem: Kender de den, betyder den noget for dem og hvad sætter det i gang af tanker hos dem?

KORTLÆGNING AF KVARTERET OG GRUPPEINTERVIEW

Efter dialogvandringen er der mad og workshop inde i Spinderihallerne. Hver deltager får udleveret et kort over området. Beboerne kortlægger først deres brug og oplevelse af kvarteret individuelt, hvorefter der samles op i plenum i et gruppeinterview. Formålet er at gøre kvarterets kendetegn og de sociale værdier synlige via en kortlægning. Outputet er en synliggørelse af beboernes egne oplevelser af kvarteret, som både viser den enkeltes valg og samtidig de knudepunkter, der måtte være i kvarteret, når beboernes svar vises på samme kort. I gruppeinterviewet udforskes baggrunden for beboernes svar og kortlægningen gennemgås systematisk. Det er dog en åben samtale, hvor der er plads til at beboerne bringer erfaringer, fortællinger og oplevelser på banen. Beboerne forstod opgaven og løste den uden større vanskeligheder. Kortlægningen virker som metode til at lokalisere de forskellige temaer. Kortlægningen er en mere fastlåst øvelse sammenlignet med dialogvandrin-

gen. Her fås ikke de samme dybe og detaljerede beskrivelser af særligt det fysiske bymiljø, som vi får under dialogvandringen. Gruppeinterviewet bærer også præg af at mange af temaerne er vendt på dialogvandringen. Dermed flader engagementet ud til sidst i workshopen.

SPØRGESKEMA

Realdanias spørgeskema til beboerne om kvarteret besvares til sidst i workshopen. Spørgeskemaet leveres af Realdania og uddeles via link til beboerne. Spørgeskemaet er analyseret af Realdania og der indgår udvalgte dele i rapporten. Erfaringen er at vi beder beboerne om for meget og programmet bliver for tungt med denne afslutning. Dermed risikerer vi at slutte med en flad fornemmelse fremfor med god energi. Det er vigtigt i forhold til beboernes videre engagement i arbejdet med at udvikle kulturmiljøet.

METODISK REFLEKSION

En metodisk overvejelse er, at vi viser beboerne vores faglige udvælgelse og udlægning af kulturhistorien i kvarteret. Dette kan påvirke deres måde at beskrive og opleve kvarteret på i forhold til, hvis vi ikke fortalte om kulturhistorien. Vi omtaler allerede i invitationen og fra første møde med beboerne kvarteret som et særligt historisk sted. Det er begrundelsen for at projektet gennemføres.

På dialogvandringen fortæller vi beboerne om historien på de to udvalgte stop. Her bringer vi selv et udvalgt historisk perspektiv på kvarteret i spil for at få beboernes reaktion. Selvom det er os, som bringer en fortælling i spil, har det været vigtigt at det er beboernes oplevelse, der er i fokus og fylder i samtalerne. Derfor er den historiske fortælling blevet præsenteret kort og præcist til

beboerne og oplæst efter manuskript hver gang. På den måde har vi forsøgt at være så stringente som muligt i præsentationen af kvarterets historie på de to udvalgte steder og givet plads til beboernes egne reaktioner og respons.

Vi har under workshops med beboerne også forklaret dem, at det er deres syn på kvarteret, som er det vi gerne vil høre om. Dette betyder også helt konkret, at vi ved starten af alle workshops pointerer overfor beboerne, at der ikke findes nogle rigtige eller forkerte måder at opleve og beskrive kvarteret på. Der er så at sige ikke noget korrekt svar på de spørgsmål, som beboerne stilles undervejs.

OPSAMLING OG KODNING AF DATA

Gennem forløbet har vi indsamlet forskellig empiri, som løbende er behandlet og anvendt i analysen. Beboernes hjemmeopgave består af billeder og beskrivelser indsendt før workshops, som er samlet i en database og anvendt til at planlægge dialogvandringen. Under workshops har beboerne udfyldt hvert sit hæfte med tekst og polaroidbilleder, som efterfølgende er samlet i et dataark for hver øvelse. Gruppeinterviewet er live-transskriberet med beboernes kommentarer og umiddelbart efter hver workshop er der skrevet feltnoter fra dialogvandringen. Dette er efterfølgende tematiseret.

Fra dialogvandringerne er det facilitatorernes opsamling og feltnoter, som udgør data-materialet. For at sikre den bedst mulige forståelse af beboernes udsagn og hvor stor en andel, som udtrykker dette, har de tre facilitatorer efterfølgende sammenholdt feltnoter og oplevelser fra dialogvandringen. Det er denne vurdering som ligger til grund for analysedel 1 - herunder angivelsen af om det er få, en del eller mange beboere som deler en given oplevelse eller udsagn.

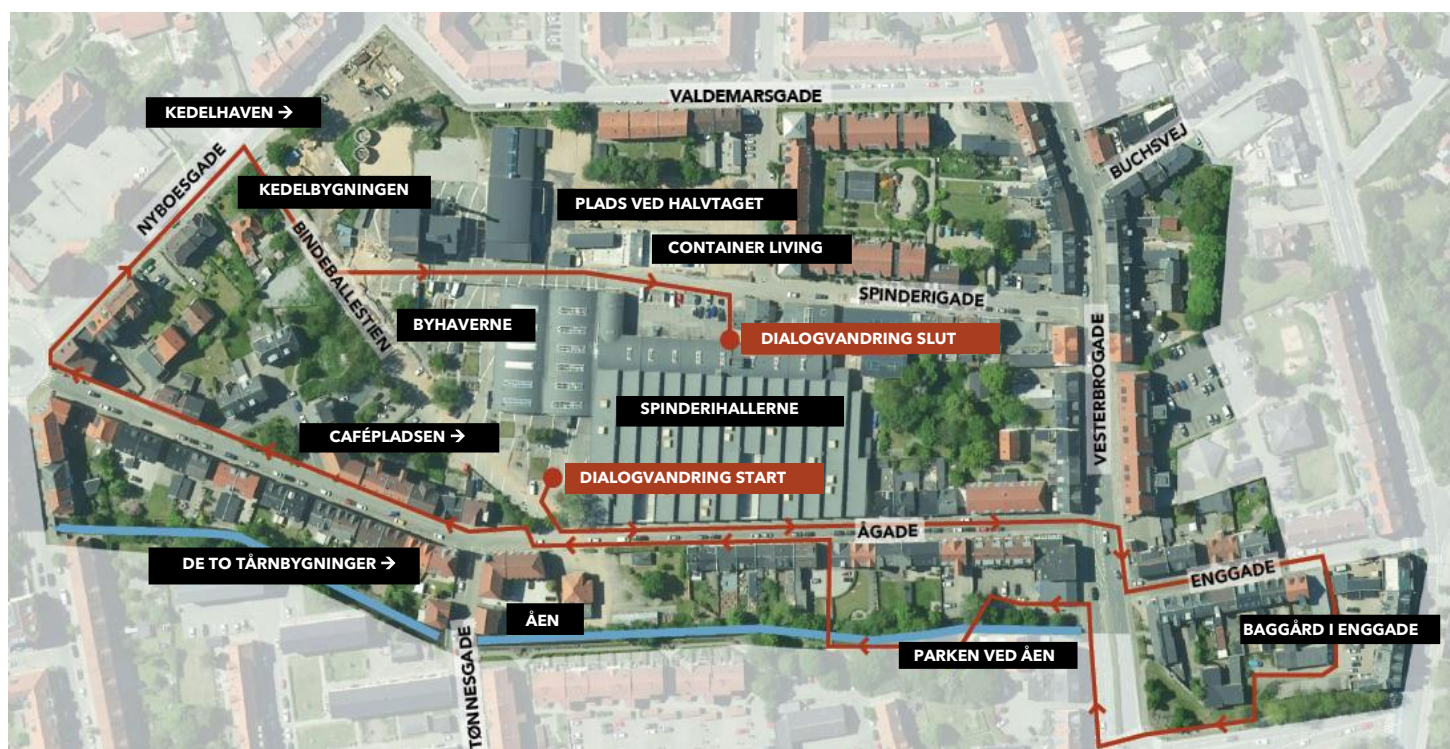
UDSTILLING AF BEBOERNES BIDRAG I KVARTERET

Der er lavet en gadeudstilling med beboernes beskrivelser og billeder i juli og august 2021. Formålet er at formidle disse til andre af kvarterets beboere, som ikke har haft mulighed for at deltage i workshops. Dermed deles beboernes egne beskrivelser og oplevelser med andre i kvarteret. Gadeudstillingen er afviklet sideløbende med udarbejdelsen af analysen og rapporten.

06. ANALYSEDEL 1: PÅ DIALOGVANDRING MED BEBOERNE

Dialogvandringens rute. Vandringen startede ved Spinderihallerne's caféområde og fortsatte ad Ågade, Enggade, langs åen, tilbage ad Ågade og Nyboesgade og afslutningsvis ad Spinderigade, hvor vi stoppede ved Spinderihallerne og Container Living.

INDLEDNING

Analysedel 1 undersøger beboernes egne beskrivelser og oplevelser af kulturmiljøet under dialogvandringerne. Vi har som tidligere beskrevet bevæget os rundt i kulturmiljøet sammen med beboerne. Undersøgelsen udspringer af dialogen med beboerne i selve kulturmiljøet og observation af beboer-

nes adfærd, kropslige reaktioner og interaktion med de andre beboere under dialogvandringerne.

Beboerne har haft mulighed for at pege på detaljer i bymiljøet, fortælle egne anekdoter fra de konkrete steder og beskrive hvordan de bruger kvarteret. Dialogen med beboerne har fundet sted i mindre grupper på 2-4 beboere og en facilitator mens vi har gået rundt i kvarteret. På udvalgte steder er vi

stoppet op og har haft en gruppesnak om stederne og beboernes oplevelser.

Vi har under dialogvandringen haft en spørgeguide til at starte samtaler, men en stor del af dialogen er også opstået ud fra beboernes egne fortællinger, spørgsmål og undren.

Analysen består af fire kapitler omhandlende beboernes oplevelse af henholdsvis det fysiske kulturmiljø, det sociale liv i kulturmiljøet, beboernes fortællinger om kvarteret og hvordan beboerne oplever kvarterets historie.

ANALYSEMODEL TIL AT FORSTÅ BEBOERNES OPLEVELSE AF KVARTERETS KULTURMILJØ

Når beboerne på dialogvandringen beskriver kvarterets kendetegn og kulturmiljø, er der forskellige måder beboerne forstår og taler om det på. Nedenstående analysemodel og undersøgelsesspørgsmål er et værktøj til at bryde dialogerne og oplevelserne ned i fire kategorier. Det skal hjælpe os til at forstå, hvad der tilsammen skaber oplevelsen af kulturmiljøet, og hvilke kendetegn og oplevelser som gør sig gældende indenfor hver kategori.

Analysemodellen tager udgangspunkt i, at oplevelsen af steders karakter produceres i en interaktion mellem stedets fysiske karakteristika og de sociale praksisser, som finder sted. De fire nedenstående elementer skaber tilsammen oplevelsen af kulturmiljøet.

Det fysiske miljø: Kulturmiljøets fysiske rammer og arkitektur. Det er bygninger, gaderum og byrum. Men også andre fysiske elementer som natur, infrastruktur og mindre fysiske objekter som eksempelvis bænke, pottplanter, objekter mv.

Det sociale miljø: Det menneskelige liv, som foregår i kulturmiljøets fysiske rammer. Det handler om aktiviteterne og brugen af stederne og dynamikken mellem mennesker og det fysiske miljø, men også de menneskelige relationer, fællesskaber og interaktioner som beboerne oplever i kvarteret.

Fortællinger om kvarteret: En fortælling er de ting, som beboerne selv siger om det sted de bor, lever og oplever. Beboernes fortællinger er med til at skabe opfattelsen af stedernes karakter og identitet. Fortællingerne bliver kollektive, når flere beboere gengiver den samme fortælling.

Det historiske kulturmiljø: Den historie som har fundet sted i kvarteret. Det er de historiske kendsgerninger, begivenheder og aktiviteter og menneskenes samtidssyn. Det er eksempelvis kendsgerningen om, at der har boet arbejdere i boligerne og at Spinderihallerne er tidligere industri.

UNDERSØGELSESPØRGSMAÅL:

Fire undersøgelsesspørgsmål knytter sig til analysemodellens fire kategorier og vil anvendes i analysedel 1's kapitler omhandlende hvert af de specifikke temaer:

- *Hvordan oplever beboerne kvarterets fysiske kulturmiljø?*
- *Hvordan oplever beboerne det sociale kulturmiljø?*
- *Hvilke af beboernes egne fortællinger knytter sig til kvarteret – individuelt og kollektivt?*
- *Hvad betyder historien i kvarteret for beboerne?*

BEBOERNES BESKRIVELSE AF KVARTERET FØR DE MØDER OP TIL DIALOGVANDRING

Nedenfor ses ord som beboerne har valgt til at beskrive deres kvarter. Forud for dialogvandringen har de har indsendt ord, som de umiddelbart kommer til at tænke på, når de skal beskrive kvarteret. Ordnes størrelse angiver hvor mange beboere, der har valgt denne beskrivelse.

07. DET FYSISKE MILJØ

BEBOERNES OPLEVELSE AF DET FYSISKE KULTURMILJØ

Kulturmiljøets fysik og struktur er med til at sætte rammen om beboernes liv i kvarteret. Det sociale liv udspiller sig i et dynamisk samspil med arkitekturen og bymiljøet. Arkitektur er kendetegnet ved at den ikke blot skal ses på udefra, men den skal fungere for de mennesker, som lever i den. Kulturmiljøets arkitektur og fysiske miljø må derfor forstås med udgangspunkt i de mennesker som bor og lever her i dag.

I denne del vil vi se nærmere på, hvordan beboerne oplever det fysiske kulturmiljø i kvarteret med udgangspunkt i deres egen hverdag:

- *Hvordan opleves det fysiske kulturmiljø - og hvilke karaktertræk rummer det for beboerne?*

HELHEDSOPLEVELSEN: ET KVARTER MAN FÅR LYST TIL AT SANSE

I løbet af dialogvandringen bliver det klart, at helhedsoplevelsen af kvarteret er noget særligt for beboerne. Beboerne beskriver kvarteret som "et område hvor man kigger op". Det er oplevelsen ved at bevæge sig rundt og sanse kvarteret i sin helhed, som har stor værdi for mange, og er med til at give området karakter for beboerne.

Det er samspillet mellem det *hele*, som skaber oplevelsen for beboerne: Både bygningerne, gaderne, de grønne lommer, pladserne, baggårdene, Spinderihallerne, åen, tårnbygningerne, menneskene, historien og alt det, der udgør bymiljøet i sin helhed.

SÆRLIGE KARAKTERTRÆK

Det viser sig at kulturmiljøet rummer særlige karaktertræk, som står frem i beboernes beskrivelser af det fysiske kulturmiljø:

Variation: *Skift i bygningernes udtryk, materialer og forskellige detaljer samt i byens rum og struktur.*

Kontraster: *Det handler eksempelvis om, at nyt møder gammelt, at se det velholdte mod det slidte eller at opleve steder med både liv og forfald.*

Tidslighed: *At kunne se og aflæse tiden i bygninger, materialer og ved fysiske genstande, og at få en fornemmelse for deres tidligere funktion.*

Detaljer: *De mindre fysiske objekter på bygninger eller i byrum som døre, vinduer, gesimsers, mønstre i murværket, belægning eller artefakter.*

Beboerne oplever, at karaktertrækkene findes både i den store helhed, på de enkelte steder og i de mindre fysiske objekter. Med udgangspunkt i dialogvandringens rute vil vi beskrive, hvordan beboerne oplever at karaktertrækkene gør sig gældende på de forskellige steder, vi kommer forbi på turen.

ÅGADE - OPLEVELSEN AF ET GADEFORLØB

Dør, vindue og murværk på Ågade. Gaden og de enkelte huse rummer mange detaljer og variationer.

På turen henad Ågade beskriver beboerne, hvordan det at bevæge sig i gaden er en oplevelse i sig selv. De beskriver hvordan de kan lide at kigge på de gamle huses forskellige farver, former og alle detaljerne, som de udpeger undervejs: Nogle gange er det murværket, andre gange vinduer eller døre, portenes udsmykning, de finurlige gesimser eller støbejernselementerne. Flere af beboerne beskriver også, at de lægger mærke til detaljerne i hverdagen. Ågades mange skiftende elementer som bygningerne, detaljerne, de forskellige kig til baggårde og åen, gør at stedet forbliver interessant igen og igen. Beboerne oplever også at detaljerne og det gode håndværk bidrager til at det enkelte hus har 'personlighed' og sjæl og er en oplevelse i sig selv. På den måde er de enkelte huse i sig selv med til at skabe et varierende gadeforløb. Gaden er et eksempel på et af de mange rumlige forløb i kvarteret med variation, hvor de forskellige arkitektoniske elementer tilsammen udgør en helhedsoplevelse, som aktiverer sanserne og gør oplevelsen værdsat.

En følelse af nærhed, varme og hygge

Beboerne forklarer, at detaljerne også skaber en særlig følelse hos dem. De er med til at gøre, at man føler sig hjemme. Det skaber nærhed, varme og hygge, som man ikke finder i nyere kvarterer. En beboer beskriver,

Huse på Ågade. Billede taget af beboer.

Detalje: Murværk på hus, Ågade.

Gadeforløb med de to tårnbygninger, Ågade.

Baggården i Enggade

hvordan det opleves helt modsat på sin gåtur i Skolegade i Vestbyen: Det er et sted, hvor man ikke kigger op. Her er man i ren transit fra A til B uden at have lyst til at sanse omgivelserne, som man gør i det gamle kvarter.

Beboerne kan også aflæse historien og tiden i bygningerne og gadens byrum. De oplever at de historiske bygninger er med til at give kvarteret atmosfære, varme, sjæl og hygge. Flere sammenligner den oplevelse de har i Ågade med nutidens byggeri, som de synes fremstår koldt. Beboerne siger, at hvis kvarteret bliver renoveret for meget eller på den forkerte måde, kan det miste sin varme og blive for pænt. Flere nævner konkret ungdomsboligerne ved Ågade nr. 2 som eksempel på moderne byggeri, de ikke synes passer ind i kulturmiljøet.

BAGGÅRDEN I ENGGADE - FORFALDET I KULTURMILJØET

Fra at bevæge sig rundt i gaderne, går vi på dialogvandringen ind i en baggård på Enggade. Baggården tiltaler ikke beboerne i samme grad som de steder, vi ellers er forbi på dialogvandringen. Beboerne oplever stedet som forfaldent og trist. Men det viser sig på samme tid, at baggården også kan opleves som det helt modsatte: Et sted med hygge, mennesker og liv. I baggårdens

hjørne har beboerne fra ejendommen indrettet en terrasse med bordebenkesæt, blomster og sandkasse. Vi laver en øvelse med beboerne i baggården, hvor en af dem hurtigt fanger, at der er denne kontrast til forfaldet i sin beskrivelse af stedet: "Hyggeligt, men mangler lidt kærlighed. Selve terrassen er sød, men parkeringen kunne godt piftes op." Og da flere af beboerne vender

sig om, væk fra garagerne og parkeringspladsen, ser de også det lille terrassemiljø og oplever pludselig et sted med plads til liv. Baggården kan på én og samme tid opleves som både forfalden og uden liv, når man kigger den ene vej, men også et sted med plads til liv, fællesskab og hygge, når man kigger den anden vej.

Da beboerne skal tage billeder af motiver, som de synes repræsenterer stedet, er der en som viser denne kontrast med to billeder:

"Garagebygninger er minus"

"Gårdmiljø. Gør det lidt hyggeligt"

To andre beboere har hver især taget billede af henholdsvis det positive og det negative:

"Rodet"

"Hyggeligt"

Baggården er ikke et entydigt sted og rummer forskellige oplevelser. Men en stor gruppe af beboerne oplever at kontrasterne med forfaldet og tomheden bliver for meget, selvom der også er liv. De fleste peger på at stedet trænger til en kærlig hånd for at kunne blive indbydende.

Baggården rummer også tidslighed

Selvom baggården for mange beboere fremstår forfalden og utiltalende ved første øjekast, viser det sig også at dens arkitektur og elementer rummer særlige stedslige kvaliteter. Beboerne fremhæver stedets autenticitet, historie og originalitet. Noget som er med til at give stedet karakter og kvalitet. Det er både bygninger, detaljer og materialerne og deres patina, som gør indtryk på beboerne. Nogle beboere vælger under fotøvelsen at tage billeder af de ældre materialer og detaljer, fordi de mærker historien og det tidligere liv, som har været på stedet.

Baggården er et eksempel på at kulturmiljøet og stederne i kvarteret er præget af bygninger og historiske elementer med stor stofflighed, hvor øjnene kan gå på opdagelse i materialerne og tidsligheden kan aflæses. Området er præget af naturlige materialer som mursten og træ, der udtrykker deres alder og historie. Materialerne afslører ikke blot noget om alderen, men er også med til at fortælle en historie om bygningernes og elementernes oprindelse, og hvordan mennesker på stedet tidligere har brugt dem. Baggården og kvarteret giver på den måde en tidsfornemmelse, som ikke findes på samme måde i moderne arkitektur. Beboernes nysgerrighed vækkes af denne stofflighed og de drages mod baggårdens garager, Biltrup Møblers gamle værkstedsbygning og det gamle skilt på facaden.

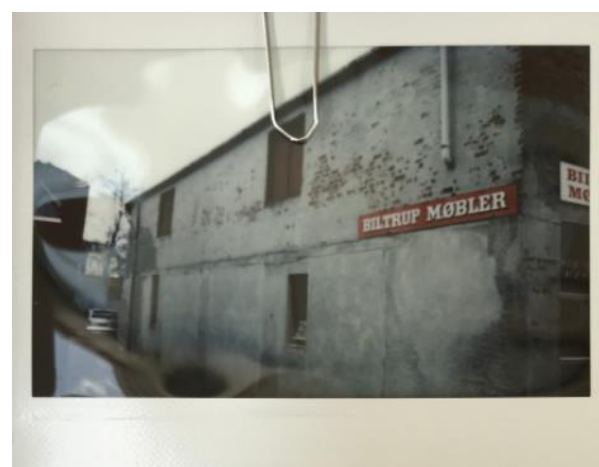
Baggården er altså et sammensat sted med både forfald, liv, originalitet og historie. Den viser de mange forskellige lag kulturmiljøet

"Levn fra gamle dage"

"Really liked the old garage doors - love they have not changed them out to metal ones. Keeps the history."

"Tidslomme."

rummer og som kan opdages, hvis man kigger lidt nærmere.

ÅEN OG DEN LILLE PARK - AT MÆRKE NATUREN I BYEN

Kontrasten mellem bygade og parken

På dialogvandringen bevæger vi os fra Vesterbrogade ind i den lille park langs åen. Her oplever beboerne en af de markante kontrastvirkninger som kulturmiljøet og bystrukturen rummer: At bevæge sig fra den hårde asfalterede og trafikerede bygade direkte ind i den grønne og rolige park ved åen, hvor man kan høre vandet og fuglene. Parken er et eksempel på de kontrastfulde overgange mellem forskellige byrum, som findes i kulturmiljøets bystruktur. Andre eksempler er at bevæge sig fra den tætte Ågade ind på den åbne plads ved Spinderihallerne, skiftet fra bygade til lukkede baggårde og -haver og Kedelhavens grønne område omgivet af asfalt og bygninger. Beboerne fremhæver at det er en kvalitet at man kan finde sådanne rolige lommer midt i byen.

Naturen i kulturmiljøet

I parken er der et gammelt kirsebærtræ. Både kirsebærtræet, de gamle frugttræer i baggårdene og de store træer på Nyboesgade er noget som betager flere af beboerne. De synes, de er smukke og fortæller at de elsker gamle træer. Naturen er et karaktertræk i kvarteret som beboerne værdsæt

Vesterbrogade. Beboerbillede.

Parken ved åen: En kontrast til den trafikerede Vesterbrogade

Baghaver langs åen med hver sit personlige præg

ter meget højt. Det er med til at skabe en helt anden sansemæssig oplevelse end bygningerne og de 'hårde' materialer i bymiljøet. Naturen opleves som "blød" og organisk og beboerne bemærker de blomstrende træer, åens rislen og fuglenes sang. Naturen bidrager dermed til helhedsoplevelsen.

Baghavernes vekslende karakter

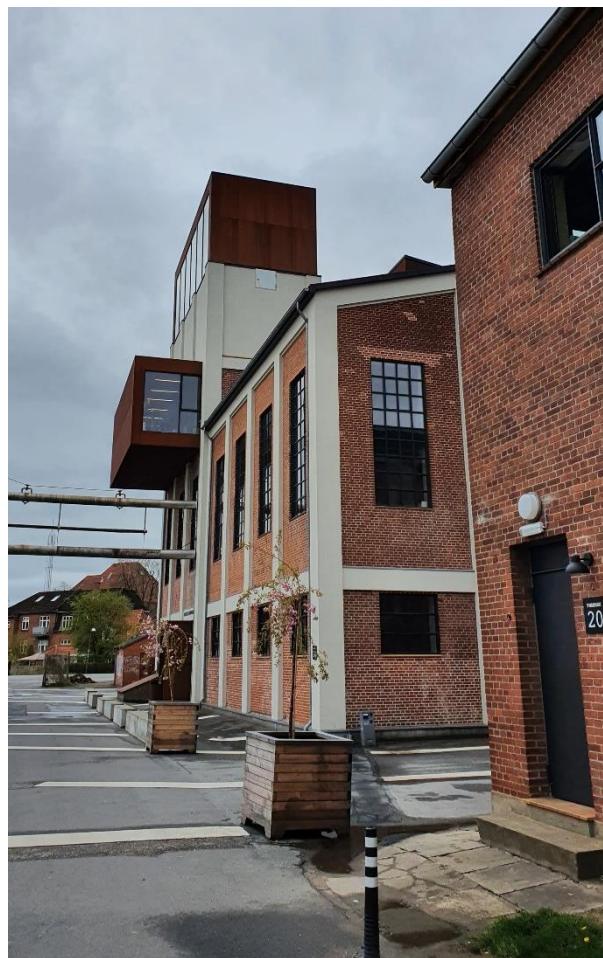
I parken kan man også se de mindre baghaver, som ligger langs åens ene side. Her åbnes historien op og man kan opleve de mange havers variation, som er med til at fortælle om de forskellige sociale liv, der leves i husene. Beboerne fortæller, at de kan lide haverne veksler i udtryk. Nogle haver er grønne, nogle er grusbelagte, nogle har terrasser og plantet blomster og andre er der ikke gjort noget ved. De synes, det giver stedet kvalitet, at man kan se forskellige mennesker, som præger haverne på hver sin måde. Der er altså variation, når man bevæger sig, og flere beboere fortæller, at det er en sjov vej at gå, fordi man kan følge med i havernes liv.

OMRÅDET VED KEDELBYGNINGEN - EN VELLYKKET TRANSFORMATION

Kedelbygningens transformation

Da vi på dialogvandringen bevæger os gennem Spinderihallernes område påpeger mange af beboerne, at Kedelbygningen er noget særligt. De kan lide, hvordan den

Den transformerede Kedelbygning. Beboerbillede

gamle bygning er renoveret og transformeret i samspil med nye arkitektoniske elementer. De synes kontrasten mellem nyt og gammelt skaber en spændende dynamik. Flere beskriver, at de synes det gør bygningerne ekstra spændende, at den ikke bare er blevet renoveret i sit originale udtryk, men at det er gjort på en måde, hvor den nye og gamle arkitektur spiller godt sammen. Flere beboere fortæller at de fandt området uattraktivt før i tiden, men at området efter transformationen er vellykket. Nu er de tidligere industrielle elementer blevet interessante, fordi området er blevet ryddet op, og de rå elementer har fået modspil af den istandsatte Kedelbygning og hallerne.

Historiske spor i byen

På området er der bevaret mange af de oprindelige industrielle elementer fra dengang

fabrikkerne stadig var i funktion. De står nu som 'skulpturelle elementer', som er med til at fortælle en historie om området. Det er eksempelvis de store metalrør, som hænger højt oppe og er ført fra bygning til bygning, en stor tank og industrielle lygtepæle, som havde en funktion engang og ikke nødvendigvis har fået en ny i dag. Materialerne, detaljerne og overfladerne giver beboerne oplevelsen af områdets tidligere brug og liv, og flere nævner det er vigtigt at kunne mærke tidligheden. Bevarelsen af de historiske elementer giver mulighed for, at beboerne kan "læse stedets historie". Der findes en kvalitet i at kunne afkode disse spor af fortiden i kvarteret. Det giver tyngde til områdets karakter og en følelse af at være en del af en fælles historie og udvikling.

OPSUMMERING

Selvom mange fremhæver kvarteret som slidt, udtrykker beboerne også at kvarterets

udtryk skal fastholdes og "det bare skal shined lidt op". Kvarterets materialer, overflader og stoflighed er med til at gøre kvarteret til en sanselig oplevelse og fortælle historien, som bidrager til kvarterets og stedernes autenticitet, originalitet og særpræg.

Beboerne fortæller, at der skal skabes den rette balance mellem nyt og gammelt for at fastholde kvarterets sjæl. Kvarteret må ikke være for råt og slidt. Men hvis det bliver for poleret og opryddet skaber man et kedeligt sted, som ikke opnår den dynamik beboerne værdsætter.

CASE: AT INDFANGE BEBOERNES OPLEVEELSE AF ATMOSFÆREN

På dialogvandringen testede vi metoder til at indfange, hvordan beboerne hver især oplever atmosfæren på to udvalgte steder. Det ene stop var i en baggård på Enggade, og

det andet stop var ved krydset Ågade, Tønnesgade og Bindeballestien.

Efterfølgende har vi sammenfattet beboernes oplevelser, så vi kan danne os et generelt billede af oplevelsen på stedet.

En af metoderne til at indfange beboernes oplevelse er ved at bruge et 'ordbatteri'. Beboerne satte i deres hæfte ring om de ord, som de synes beskrev stedet. De markerede også om ordet skulle forstås negativt eller positivt.

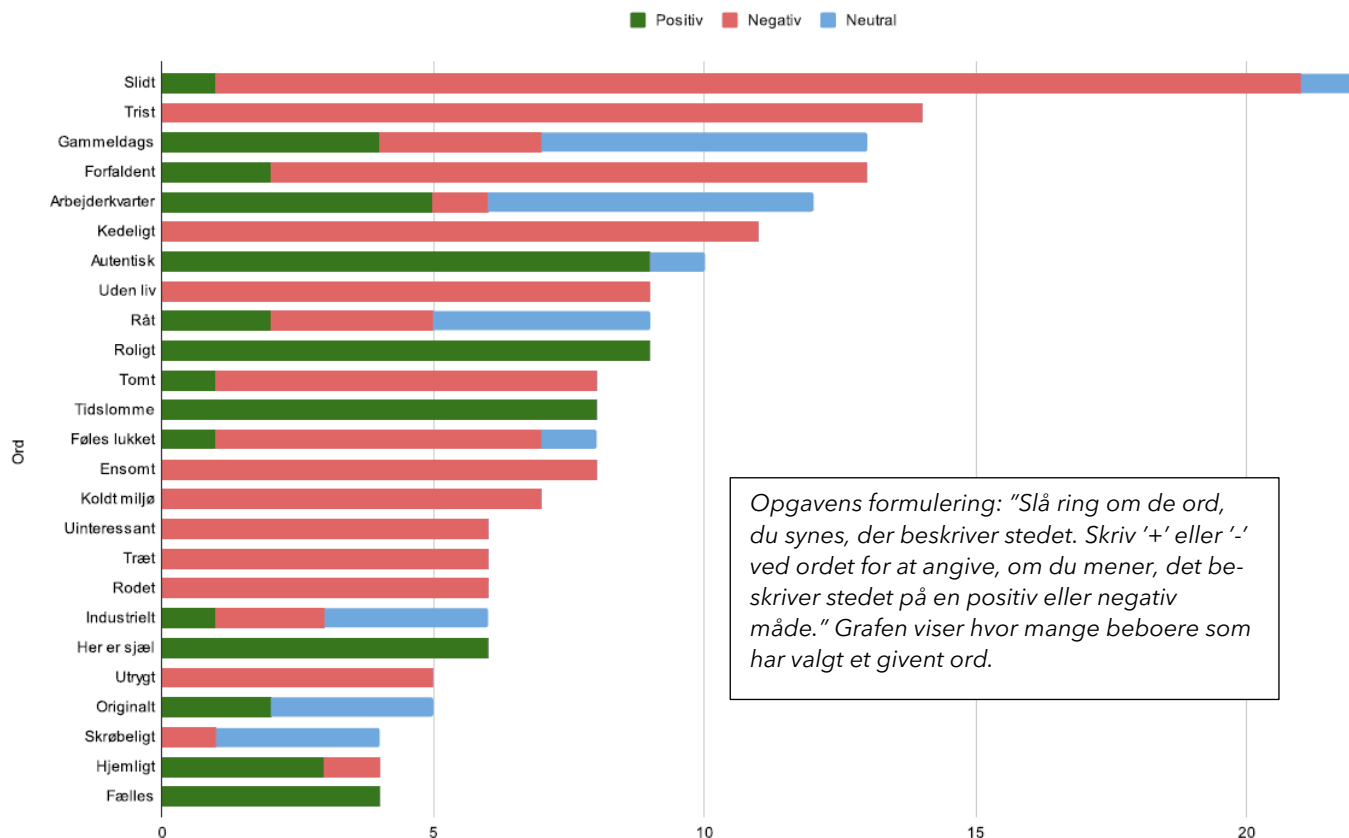
Efterfølgende har vi samlet alle beboernes besvarelser for at se, hvordan de beskriver henholdsvis baggården i Enggade og krydset ved Ågade. Graferne nedenfor giver mulighed for at afkode, hvilken stemning og hvilke følelser, beboerne oplever på stederne.

BEBOERNES OPLEVELSE AF BAGGÅRDEN I ENGGADE

Grafen viser, at flertallet af de valgte ord er negativt ladet. Der er flest markeringer af "slidt", "trist", "forfaldent" og "kedeligt". Andre har valgt ord som "ensomt", "koldt miljø", "uinteressant", "træt" og "rodet". Men baggården beskrives ikke kun negativt. Som det ses på grafen, har baggården også en positiv effekt på nogle af beboerne: "Gammeldags", "arbejderkvarter", "autentisk", "tidslomme", "her er sjæl", "roligt" "hjemligt" og "fælles" vælges også af flere. Beboerne peger på positive ord der beskriver baggårdens historiske lag og det sociale liv på stedet.

Ordvalgene er med til at give os indblik i de forskellige oplevelseslag stedet rummer for beboerne.

Beboernes ordvalg i baggården ved Enggade

Opgavens formulering: "Slå ring om de ord, du synes, der beskriver stedet. Skriv '+' eller '-' ved ordet for at angive, om du mener, det beskriver stedet på en positiv eller negativ måde." Grafen viser hvor mange beboere som har valgt et givent ord.

BEBOERNES OPLEVELSE AF KRYDSET VED ÅGADE, TØNNESGADE OG BINDEBALLESTIEN

I krydset på Ågade er det en helt anden oplevelse for beboerne end i baggården. Det generelle billede er, at beboerne nærmest kun oplever stedet som positivt. Ordvalgene kan kategoriseres på følgende vis:

Kulturarv og arkitektur: "Her er sjæl", "historie", "industrielt", "kulturarv", "originalt", "arbejderkvarter", "tidslomme" og "elegant".

Det sociale: "Hyggeligt", "liv", "fælles", "mødested", "mangfoldigt" og "hjemligt".

Det sanselige: "Rart", "åndehul", "stemningsfyldt", "indbydende", "roligt", "tiltalende", "føles åbent" og "smukt".

Der er også enkelte negative ord som "rodet" og "uden liv". Men slet ikke som det ses

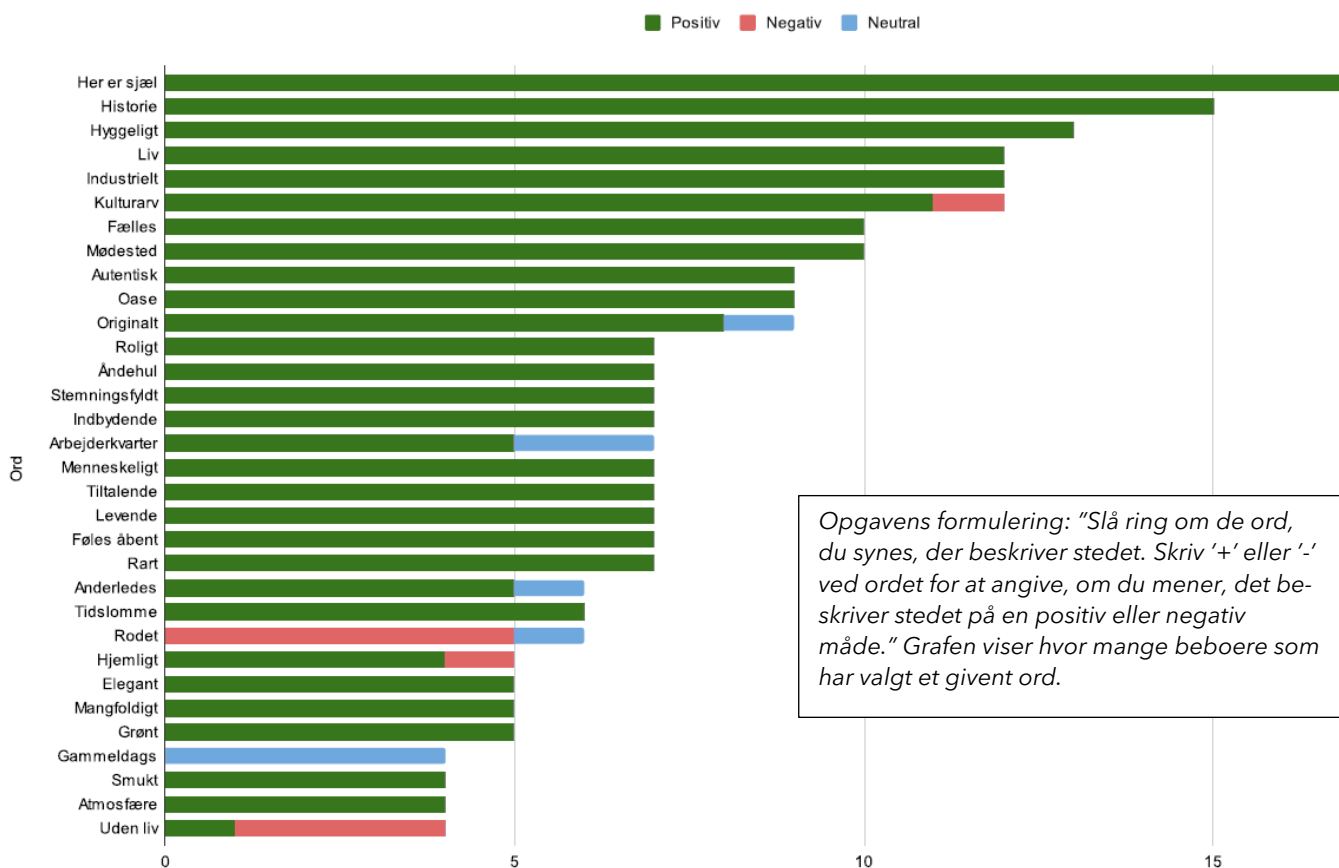
i baggården i Enggade.

Beboernes valg af ord kan give indblik i beboernes oplevelse af stedets atmosfære

Ordbatteriet og de valgte ord er et indblik i og en "målemetode" til at forstå, hvad beboerne oplever et givent sted, og hvor mange beboere som deler oplevelsen.

De to case-eksempler understøtter det, som vi tidligere har beskrevet: Beboerne er meget positive overfor krydset ved Ågade og Spinderihallerne. Her kan de lide Ågades gamle bygningsmiljø og transformationen af industriområdet. Vi har også beskrevet beboernes oplevelse af baggården: At den opleves som forfalden og trist, men samtidig rummer særlige kvaliteter trods det, at den trænger til et løft.

Beboernes ordvalg ved Agade, Tønnesgade og Spinderihallerne

Opgavens formulering: "Slå ring om de ord, du synes, der beskriver stedet. Skriv '+' eller '-' ved ordet for at angive, om du mener, det beskriver stedet på en positiv eller negativ måde." Grafen viser hvor mange beboere som har valgt et givent ord.

08. DET SOCIALE LIV

BEBOERNES OPLEVELSE AF DET SOCIALE LIV I KULTURMILJØET

I dette kapitel vil vi se nærmere på, hvordan det sociale liv opleves i kvarteret. Kapitlet vil behandle undersøgelsesspørgsmålet:

- *Hvordan foregår de sociale relationer/fællesskaber i praksis, og hvor kan de lokaliseres?*

DET ER EN KVALITET NÅR DET FYSISKE OG SOCIALE SMELTER SAMMEN

Det er ikke kun det fysiske miljø, som skaber helhedsoplevelsen for beboerne. Det er også det liv som udspiller sig i det fysiske miljø, der i høj grad er med til at skabe oplevelsen af kvarteret. Mennesker, cyklister, biler og sociale aktiviteter er med til forme beboernes oplevelse af kulturmiljøet og give det identitet og kvalitet.

Beboerne lægger mærke til når kulturmiljøet er i "brug". Det tiltaler og påvirker dem, at man kan mærke liv og se at der er nogle, som bruger stederne i kvarteret.

BEBOERNES BESKRIVELSER AF DET SOCIALE LIV

Beboerne kan lide at observere og mærke det sociale liv forskellige steder i kvarteret. Selvom en stor del af beboerne beskriver at de ikke selv indgår i mange af de sociale aktiviteter i kvarteret, beskriver de på dialogvandringen, hvordan andre i kvarteret bru-

ger stederne. Der er flere der kort nævner situationer og oplevelser fra de gange, de selv har brugt stederne og en mindre gruppe beskriver de mødesteder, som de ofte selv bruger. Dette lægger til grund for det følgende afsnit.

HVORDAN AKTIVERES KVARTERETS KULTURHISTORISKE FYSIK GENNEM DET SOCIALE?

I det følgende beskrives hvordan det sociale liv udfolder sig og er knyttet til forskellige steder i kulturmiljøet.

DE FÆLLES GÅRDRUM

Baggårdene bidrager til livet mellem husene, og at beboerne i lejligheder kan komme udenfor i lys og luft i forlængelse af deres eget hjem. Der er forskel på hvor indbydende baggårdene opleves rundt omkring i kvarteret og i hvor høj grad de danner rammen om det sociale liv og møder mellem mennesker.

De fleste bruger baggårdene sammen med

JAN

**HAR BOET I KVARTERET I 1,5
ÅR**

"Vores ejendom og baggård kan sammenlignes med "Huset på Christianshavn". Vi kommer hinanden ved på kryds og tværs naboerne i mellem. Da jeg havde fødselsdag, havde jeg ikke planlagt noget. Men så gik en af naboerne i gang med at bage boller for at fejre mig. Der blev sendt bud til de andre naboer i opgangene og nogle tog også deres venner med. Det endte med, at vi helt uventet og uformelt sad 10 mennesker i gården og fejrede min fødselsdag. Det var sjovt!"

Det er en af beboerne i min opgang, som har sat planterne op i gården og passer dem. På et tidspunkt var det lidt rodet, men så fik jeg den her idé med at bygge trappehylder, som potterne kunne stå på for at gøre det lidt hyggeligt. Jeg fik noget træ af viceværten, og så blev det hurtigt gjort. Vores baggård og fællesskabet her - det sætter jeg stor pris på."

venner og familie og enkelte beboere beskriver, hvordan deres baggård har været afgørende for at de har lært naboerne at kende og der er opstået et fællesskab. For andre faciliterer baggården at de får hilst på naboerne. Det sker enten på legepladsen, en hyggelig terrasse eller fælleshuset i baggården.

Der er enkelte eksempler på, at beboerne udtrykker, at det ikke fungerer med baggården ved deres bolig. Hvis ikke baggårdene har en tydelig afgrænsning bruges de til ophold eller som transitsted af folk, som ikke bor der. Det kan nogle gange skabe utryghed.

Der er forskel på hvor indbydende baggårdene opleves rundt omkring i kvarteret. Ud fra beboernes beskrivelser kunne flere få glæde af dem, hvis nogle af baggårdene fik et løft eller der blev lavet en bedre organisation af baggårdenes opdeling.

MILJØET OMKRING SPINDERIHALLERNE

1. Byhaverne

Flere af beboerne fortæller, at de bruger stedet en gang i mellem og godt kan lide at slå sig ned på bænke mellem plantekasserne og blomsterne. Stedet fremhæves af mange som et dejligt sted og beboerne lægger vægt på, at stedet giver liv til området og at de kan lide at følge med i, at andre laver noget praktisk og skaber noget.

Stedet danner både ramme om de mennesker, som er en del af Byhaverne og som dyrker deres egne ting, og samtidig er stedet 'åbent' for andre, som blot har lyst til at nyde miljøet og opholde sig der. På den måde faciliterer stedet både, at der kan opstå tilfældige møder på tværs, og at det på samme tid er et fast mødested for folk med tilknytning til Byhaverne.

2. Pladsen ved Spiderihallerne's café

Beboerne fremhæver forpladsen ved Spiderihallerne's café, som et af knudepunkterne for socialt liv i området. Det opleves som et farverigt og kreativt sted. Det er et sted flere selv benytter og på dialogvandringen beskriver flere også, at de gerne vil til at bruge stedet mere eller at de nu er blevet klar over de gerne må bruge det. Stedet er nemlig svært at afkode for en del beboere. Det er også en udfordring med caféens 'dagsrytme', hvor den lukker om eftermiddagen og i weekenden. Det gør at stedet ofte føles lukket for dem, som bor i kvarteret

fremfor at være et aktivitets- og mødested de kan bruge, når de selv har fri.

3. Halvtaget og pladsen ved Container Living

Halvtaget ved Container Living er også med sine farver og nye inventar blevet til et mødested i løbet af det sidste halve år. Det nye mødested, som er indtaget af de unge og bokseklubbens nye udendørstræning, er for langt de fleste beboere et livgivende og positivt bidrag til området. Flere beboere kommenterer på, at de synes det er et fedt mødested på grund af det alternative udtryk.

4. Kedelhaven

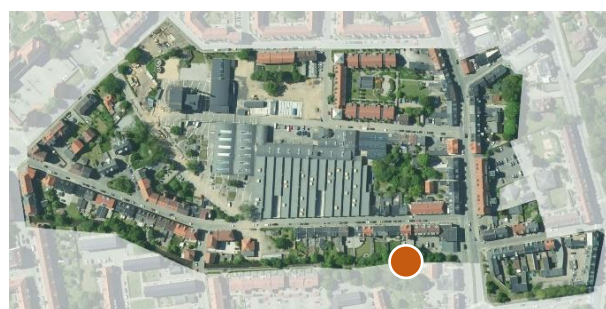
Kedelparken er et sted mange går og cykler forbi og oplever. Ligesom pladsen ved Spinderihallernes café er stedet et krydspunkt i kvarteret, hvor der er dynamik og mulighed for at se og mærke livet i kvarteret. Det grønne og det sociale liv, som var i parken førhen, er noget som i høj grad blev værdsat af dem som brugte parken. Det er også et af de steder i kvarteret, hvor beboerne beskriver, at de oplever spontane møder og samtaler på tværs. Stedet bliver dermed et rum for at opnå indsigt i, hvem som ellers bor i eller bruger kvarteret. Nogle beboere kan dog føle sig utilpas ved nogle af de andre brugere af parken. Der er også beboere som under dialogvandringen foreslår at indretningen kan ændres, så der skabes rum for at flere kan finde plads og føle sig velkommen.

Spinderihallernes bygninger og tilbud

Mange beboere har været i Spinderihallerne og kender dermed til huset. De fleste fortæller, at de har været der i forbindelse med et enkeltstående arrangement. Der er meget få beboere som bruger Spinderihallernes tilbud i hverdagen. Det er lige så meget et hus for resten af byen og andre folk, som kommer udefra. Beboerne oplever at udendørsarealerne ved Spinderihallerne er mødesteder, men ser ikke indendørsarealerne som et sted for dem selv.

PARKEN VED ÅEN

Parken er for flere beboere et af yndlingsstederne i kvarteret, som de både bruger som mødested eller alene. Den er et eksempel på, hvordan en offentlig park i kvarteret kan skabe et ekstra grønt uderum for områdets beboere. Flere beskriver, at den fungerer som en slags 'have' for dem, som bor i lejlighed. Beboerne bruger den til at spille kongespil, drikke øl, fast picnicsted med vennerne, at finde ro alene og sammen med

veninderne eller drikke kaffe og spise med familie og venner. De synes omgivelserne indbyder til at blive brugt. Mange beboere bruger også parken til gåture.

KVARTERETS GADERUM

Gaden

Gaderummene i kvarteret er et sted *alle* benytter. Det er stedet, hvor mange af beboerne krydser hinanden i hverdagen. Beboernes beskriver, at gaderummet er et sted, hvor man tilfældigt kan støde ind i hinanden og hilser på andre fra kvarteret. Nogle beboere fortæller, at de bruger gadens rum til at stoppe op og have kortere eller længere samtaler med andre fra kvarteret. Bænken på Tønnesgade fremhæves også som fast mødested for beboere i området. Gaden beskrives som et sted, hvor man får en fornemmelse af hvem som bor i kvarteret. Gadens funktion er ikke blot at få beboerne hurtigst

fra A til B. Det er også et sted, hvor der skabes kendskab og tillid til de mennesker man bor og lever side om side med.

Kvarterets butikker og erhverv

Nogle få beboere beskriver, hvordan de en gang imellem benytter nogle af kvarterets butikker og services som aktivitets- og mødesteder. De besøger Royal Copenhagen-butikken og kiosken på Vesterbrogade eller galleriet på Enggade. En enkelt beboer beskriver, at hendes frisør på Enggade er et dagligt mødested for hende, hvor hun får sig en længere snak. En anden beboer beskriver at "The Last Waterhole", bodegaen på Vesterbrogade, også fungerer som en 'dagligstue' for mange af kvarterets beboere.

Generelt beskriver beboerne ikke, at de benytter kvarterets butikker og services, men en del giver udtryk for, at det er vigtigt med andre funktioner end boliger for at skabe liv i kvarteret.

BEBOERNES DELTAGELSE I DET SOCIALE LIV I KULTURMILJØET

Under dialogvandringen og samtalerne med beboerne kommer det til udtryk, hvilket sociale liv, som foregår i kvarteret, og hvilke sociale relationer og fællesskaber beboerne oplever. På dialogvandringerne var et af fokuspunkterne for samtalerne at høre om beboernes mødesteder og fællesskaber. Hvor mødes de selv med andre og hvordan oplever de fællesskaber? Men beboerne fortæller ikke om mødesteder og fællesskaber af

sig selv. Overordnet set er der ikke mange beboere, som fremhæver kvarteret som et sted, hvor de selv mødes ofte eller føler et stærkt fællesskab med andre. Både mødesteder og fællesskaber blev dog udfoldet mere i gruppeinterviewet efter dialogvandringen. Det er behandlet i analysedel 2.

Unge som mødes under halvtaget på Spinderihallernes område.

PER

HAR BOET I KVARTERET I 17 ÅR

"For mig er kvarteret kendetegnet ved gamle bygninger, smalle gader, unge og gamle af forskellig baggrund og herkomst. Jeg synes, at kvarteret er hyggeligt, og jeg kan godt lide den mangfoldighed, som jeg møder i kvarteret. Ågade er en gade, hvor jeg møder og oplever mange forskellige mennesker. Jeg kan lide at hilse på folk - også folk jeg ikke kender eller før har talt med. Der er nogle faste folk jeg møder og ofte taler lidt med. Jeg kender faktisk ikke deres navn, men det betyder ikke noget. Når vejret er godt taler vi naboer sammen over hegnene i baghaven. Faktisk er hegnene så lave, at det er muligt at råbe på tværs ad naboerne og over til næste nabo. De lave hegn i baghaven er mit favoritmødested i kvarteret."

09. FORTÆLLINGER OM KVARTERET

BEBOERNES EGNE FORTÆLLINGER OM KVARTERET OG KULTURMILJØET

En fortælling er de ting, som beboerne selv siger om det sted de bor, lever og oplever.

Beboernes fortællinger er med til at skabe opfattelsen af stedernes karakter og identitet. Fortællingerne bliver kollektive, når flere beboere gengiver den samme fortælling.

Dette kapitel vil undersøge beboernes fortællinger om kvarteret under dialogvandringen:

- *Hvilke af beboernes egne fortællinger knytter sig til kvarteret - individuelt og kollektivt?*

DEN FÆLLES FORTÆLLING: ARKITEKTUREN OG HISTORIEN GØR KVARTERET UNIKT

Der er en fælles fortælling blandt beboerne om værdien af kvarterets arkitektur og historie. De værdsætter at kvarteret er "noget unikt i Vejle". Den fortælling er langt de fleste beboere med til at fortælle og beskrive. Spinderihallerne og områdets historie er det flest føler en tilknytning til i kvarteret. Her er noget som mange beboere er fælles om, en fælles følelse af et særligt sted, som alle i byen ved hvad er. Det medvirker til, at man knyttes til kvarterets historie og har et fælles referencepunkt.

FÅ FORTÆLLER OM EN "FÆLLES ÅND"

Til gengæld hører vi få kollektive fortællinger

om følelsen af et bredt fællesskab blandt beboerne. Det er meget få beboere som fortæller om menneskelige relationer og aktiviteter på tværs af kvarteret - og få giver udtryk for at føle sig som en del af et større fællesskab i kvarteret.

DIVERSITET I FORTÆLLINGER

Der er en diversitet i beboernes fortællinger om kvarteret. De handler om vidt forskellige ting og begrænser sig ikke til kvarterets kulturarv, når vi taler med beboerne. Beboernes forskellige fortællinger om kvarteret spænder fra kvarteret som et kreativt sted, der giver fornemmelser af storby, at det er et gammelt arbejderkvarter, at der er mangfoldighed blandt beboere, at kvarteret er en grøn lomme midt i byen, at der foregår stofhandel under overfladen til at kvarteret er et sted med en særlig historie.

DE FORSKELLIGE FORTÆLLINGER OM KVARTERET

Under dialogvandringen dukker der en del mindre fortællinger op, som flere beboere gentager, når de beskriver deres kvarter.

ET KREATIVT OG ALTERNATIVT KVARTER

Flere beboere udtrykker, at de synes området omkring Spinderihallerne bidrager til at kvarteret opleves som kreativt, farverigt og

ANDERS

HAR BOET I KVARTERET I 19 ÅR

"For mig er kvarteret kendetegnet ved at være et arbejderkvarter. Kvarterets arv betyder rigtig meget for mig, og her føler jeg, at jeg står på skuldrene af de gamle arbejdere. Jeg er selv murer og af en arbejderfamilie og opdraget med de klassiske arbejderværdier: at vi skal løfte i flok og lade de stærkeste skuldre bære mest. Vi skal hjælpe de svageste og være der for alle. Det er Spinderihallerne og bygningerne i kvarteret med til at minde mig om. Her kommer jeg til at tænke på arbejderkampen, og at der er nogle, som har kæmpet for, at vi kan leve, som vi gør i dag. Bygningerne betyder også meget for mig, fordi man gjorde noget ud af byggeriet den gang. Jeg kan godt lide, at der var tid og råd til at gøre noget ud af det. Det gør man jo ikke i dag. Og slet ikke med fabriksbygninger."

alternativt. Nogle enkelte udtrykker, at de får en følelse af storby, når de bevæger sig rundt. Andre fortæller at de godt kan lide at bo i et kvarter, som har kant. Der må gerne være graffiti, kunst og farver. Det rå og industrielle udtryk står i kontrast til det 'pæne' havnemiljø i Vejle og beboerne tiltrækkes af de alternative elementer.

ARBEJDERKVARTER OG VESTBYENS ÅND

Nogle beboere refererer til Vestbyen som et gammelt arbejderkvarter og enkelte taler om "en særlig ånd blandt Vestbyens beboere". Dog er det de færreste, der selv føler sig som en del af denne ånd. Vi møder kun en enkelt beboer, som er en stærk repræsentant for denne særlige tilknytning til kvarterets kulturelle og historiske baggrund som arbejderkvarter.

ÅEN OG DET GRØNNE MIDT I BYEN

Der er en fortælling blandt mange om at åen og det grønne er med til at gøre kvarteret særligt. En stor gruppe af beboere fremhæver på dialogvandringen at det er unikt at bo midt i byen med en å og en grøn park i baghaven. De er glade for at de møder det grønne og åen så snart de bevæger sig ud ad døren.

KVARTERET ER MANGFOLDIGT OG RUMMER DIVERSITET

Flere beboere udtrykker at de oplever mangfoldighed i kvarteret - både blandt de mennesker, som bor i kvarteret, og andre fra byen, som også bruger kvarterets gader, pladser og parker. Beboerne beskriver konkret, hvordan de møder folk af forskellig alder, herkomst og fra forskellige samfundslag - og at det giver kolorit til at bo i kvarteret. Nogle sammenligner kvarteret med andre byområder, som de synes er for homogene og dermed bliver et kedeligere sted at være. Beboerne fortæller eksempelvis, hvordan det er sjovt både at følge med i at en gruppe

kvinder med anden etnisk baggrund slår sig ned i baggården og ryger vandpibe, og at dagplejen også kommer forbi og bruger stedet.

TRAFIKKEN: NOGLE OPLEVER DEN SOM UTRYG OG LARMENDE, ANDRE SOM STILLE

En større gruppe af beboere beskriver, hvordan de oplever nogle gader som trafikerede, støjende og utrygge, når man bevæger sig afsted som gående eller på cykel. Ågade og Vesterbrogade bliver nævnt af flere beboere. Der er beboere, som har lejlighed direkte ud til Vesterbrogade og beskriver, hvordan trafikken og larmen fra gaden somme tider er så støjende, at de overvejer at flytte, fordi de har svært ved at sove. Andre beboere beskriver, hvordan de nu oplever kvarteret som roligt sammenlignet med tidligere. Førhen kom der flere udrykningskøretøjer forbi, da de brugte Ågade som gennemkørselsvej i byen. Fortællingerne kan altså være meget forskellige alt efter, hvad man tidligere har oplevet, hvor i kvarteret man bor og hvordan man bevæger sig rundt.

FLERE BEBOERE OPLEVER KRIMINALITET - MEN DER ER FORSKEL PÅ OM DET GØR EN UTRYG ELLER EJ

Nogle af beboerne fortæller at Vestbyen har et ry i resten af Vejle som et hårdt kvarter. En af beboerne beskriver det som et "Rabarberkvarter". Men de fleste af beboerne smiler også lidt, når vi taler om at kvarteret er et "hårdt kvarter". Der er enighed om at der sker ting og sager, som kræver politiets indsats engang i mellem. På den måde bærer kvarteret mere præg af at være storby end parcelhus. Flere beboere beskriver, hvordan de oplever, at der handles med stoffer i kvarteret. Beboere fra forskellige dele af kvarteret fortæller, at det foregår tæt på deres bolig. Nogle oplever at se det på gaden, andre på pladserne eller i parken. For en større

gruppe er det ikke af betydning. De fortæller, at de blot passerer og selvom det er mørkt, er de ikke utrygge ved det. Andre beboere har til gengæld oplevet det på nærmere hold. Der bankes på deres rude i baggården, hvor de tilbydes at købe. Det bryder de sig slet ikke om, og det er et stort problem.

modfortællinger blandt beboerne. De oplever kvarteret vidt forskelligt til tider.

I skemaet er det angivet om det er mange eller få beboere, som giver udtryk for den givne fortælling. Fordelingen er nogenlunde ligelig, hvor der ikke er angivet andet.

FORTÆLLINGER OG MODFORTÆLLINGER

Nogle gange handler beboernes fortællinger om det samme emne, men i forskellige udlægninger. Der er således fortællinger og

Fortælling	Modfortælling
Der er roligt selv om du er midt i byen	Der er meget støj
Ågade er pulserende (få)	Spinderihallernes facade mod Ågade er kedelig
Vandtankene kan transformeres (mange)	Vandtankene må gerne fjernes (få)
Kedelbygningen er flot (mange)	Kedelbygningen er grim (få)
Byhaverne er rare (mange)	Byhaverne roder (få)
Utryghed ved hashhandel	Hashhandel er et vilkår
Jeg vil gerne bo i et ældre kvarter	Jeg vil gerne bo i et nyt kvarter (få)
Kvarterets smutveje er et plus	Kvarterets smutveje generer mig
Spinderihallerne er et sted jeg må bruge	Må jeg godt bruge Spinderihallerne?
Kvarteret trænger til reovering	Der skal være plads til alle - også dem som ikke kan betale høj husleje
Jeg er utryg ved øldrikkerne på bænken i Kedelhaven	Jeg hilser på dem, der sidder på bænken i Kedelhaven
Jeg bor i et kvarter med en særlig historie	Jeg går ikke så meget op i gamle dage (få)
Trafikken er blevet mere rolig	Trafikken er farlig

10. HISTORIEN

BEBOERNES OPLEVELSE AF KVARTERETS HISTORIE I KULTURMILJØET

Der er masser af historie i kvarteret i form af den tidligere industri og bydelen som arbejderkvarter. I dette kapitel undersøges, hvordan beboerne forholder sig til historien.

- *Hvad betyder historien i kvarteret for beboerne? Og hvordan mærker de den i hverdagen?*

Når vi undersøger det historiske kulturmiljø, er det defineret som de historiske kendsger-

ninger, begivenheder, aktiviteter og menneskenes samtidssyn, der knytter sig til kvarteret. Eksempelvis at der har boet arbejdere i boligerne, at Spinderihallerne er tidligere industri og at baggårdene i Enggade har været brugt til håndværk og værksteder.

HVAD KENDER BEBOERNE TIL HISTORIEN?

Mange beboere kender historien om kvarteret. Det kommer blandt andet til udtryk ved

Butik på hjørnet af Enggade. Fotograf: Ukendt. Foto: Vejle Stadsarkiv. Billede som blev vist i baggården i Enggade.

hjemmeopgaven, som beboerne har lavet forud for dialogvandringen, hvor en håndfuld beskriver kvarteret med "arbejderkvarter" og "historie". Mange refererer også til historien og den tidligere industri, når vi bevæger os rundt i kvarteret. Det er dog de færreste af beboerne, som har sat sig godt ind i historien, de historiske detaljer om bygningerne og det tidligere liv på stedet.

FLERE BEBOERE INTERESSERER SIG FOR HISTORIEN

Der er flere beboere som på dialogvandringen udtrykker, at de er interesseret i kvarterets historie, og kan lide at høre og læse om den. De beskriver, at det at få viden om historien forstærker oplevelsen af stederne, når de bevæger sig rundt i kvarteret. Beboerne føler på den måde, at de kan opdage nyt og at oplevelsen af stederne får et ekstra lag. To beboere fortæller, at de oplever dette, når de besøger Kulturmuseet og de historier man får formidlet inde på museet bagefter kan opdages ude i byens rum.

DET HISTORISKE MILJØ SÆTTER GANG I BEBOERNES FØLELSER OG FANTASI

De fleste beboere kender ikke til detaljerne og de dybere beskrivelser af kvarterets historie. De går ikke synderligt op i historien. Men det betyder ikke at de historiske genstande og spor i kvarteret ingen betydning har for dem. De historiske elementer sætter nemlig gang i beboernes tanker og fantasi og skaber undren. Beboerne undrer sig eksempelvis over hvem der har boet i de fine tårnbygninger på hjørnet af Tønnesgade. Beboerne undrer sig, men søger nødvendigvis ikke selv de præcise svar. Men de historiske elementer sætter gang i tanker om tidligere tiders brug og kan vække nysgerrigheden.

En beboer skriver om sit valg af billedemotiv: "Det ser ud til at før i tiden boede der nogle rige / særlige mennesker. Måske ejer eller direktør?"

HISTORIEN SOM SAMTALESTARTER

Det historiske miljø er med til at adskille kvarteret fra nyere byområder og giver kvarteret en særegen sanselig og oplevelsesmæssig værdi. Skal denne oplevelse fastholdes må de historiske elementer rundt om i kvarteret bevares. En beboer fortæller, hvorfor han synes det er vigtigt at bevare historiske elementer i byen: At historien om byen og historiske elementer er med til at skabe kommunikation, samtale og fælles referencer imellem mennesker. At man ved at få øje på genstande i byen kan tale om dem: "Hvad er mon det for noget?" eller "jeg kender til hvad det her har været...". På den måde er historien med til at opbygge en fælles forståelse og skabe fælles referencer om et kvarter.

HAR DET BETYDNING AT HØRE OM HISTORIEN?

På dialogvandringen gør vi to stop for at lave nogle øvelser med beboerne. En af øvelserne handler om at se hvorvidt det betyder noget for beboerne at høre historien om stedet og se nogle gamle billeder, som viser hvordan det så ud førhen.

STOP 1: BAGGÅRDEN I ENNGADE OG HISTORIEN OM ENNGADES BUTIKS- OG BAGGÅRDSLIV

Fortællingen omhandler kvarterets tidligere erhverv og hvordan baggårde blev brugt til at huse små håndværkere, erhverv og produktion.

Hvordan påvirker fortællingen og billederne beboerne?

Flere beboere fortæller at de nu kan forestille sig det liv som har været på stedet. Samtidig sætter fortællingen og billederne gang i en perspektivering hos beboerne: En beboer overvejer, hvordan kvarteret i dag mangler butikker, hvor man møder andre beboere og bruger slagterbutikken som reference til et sted, hvor man tidligere kunne møde hinanden i kvarteret. Fortællingen og billeder er med til at sætte gang i en samtale om livet i kvarteret før og nu.

STOP 2: ÅGADE OG HISTORIEN OM GADENS LIV GENNEM TIDEN

Ligesom ved stoppet i baggården i Enggade hører beboerne en historie om stedet. Fortællingen handler om de arbejdere og beboere, som har boet i Ågade og rundt i området siden boligerne og kvarteret blev bygget. Beboerne ser også to gamle sort/hvidbilleder fra stedet.

Enggade og indgang til en baggård med erhverv. Fotograf: Ukendt. Foto: Vejle Stadsarkiv

Spinderihallerne, Ågade. Fotograf: Ukendt. Foto: Vejle Stadsarkiv

Ågade - 'Trekanten'. I dag er der en bunker. Fotograf: Ukendt. Foto: Vejle Stadsarkiv

Billederne viser igen at kvarteret kan være noget andet end i dag, og det sætter gang i beboernes tanker om Ågade i dag: De spørger om man ikke kan gøre noget ved 'Trekanten' på Ågade, som i dag er en tilgroet bunker.

Billedet af trekanten viser, at kvarteret kan se ud på andre måder. Det er ikke en naturlov, at gaden skal være en parkeringsplads, som den er i dag. Det er menneskeskabt. Omkring ti beboere bemærker dette, da de ser billedet eller bringer det op senere under workshoppen. Det sætter gang i deres tanker om hvad trekanten ellers kunne være: Kan bunkeren blive til et øvelokale? Eller et selskabslokale? Måske man bare kunne se, hvad der gemmer sig bag alt buskadset? Lave en lille park?

Fortællinger og billederne om kvarterets historie fungerer som et spejl beboerne kan holde op foran deres eget liv i kvarteret: De

udtrykker en nysgerrighed, når de bliver præsenteret for livet i kvarteret som det så ud før i tiden. Butikkerne var mødesteder, arbejdspladser skabte et kendskab til andre i kvarteret og var udgangspunkt for et tættere fællesskab med de mennesker, som man lever side om side med. Beboerne bliver dog ikke nostalgiske. Der er ingen som har lyst til at få lokummet i baggården tilbage.

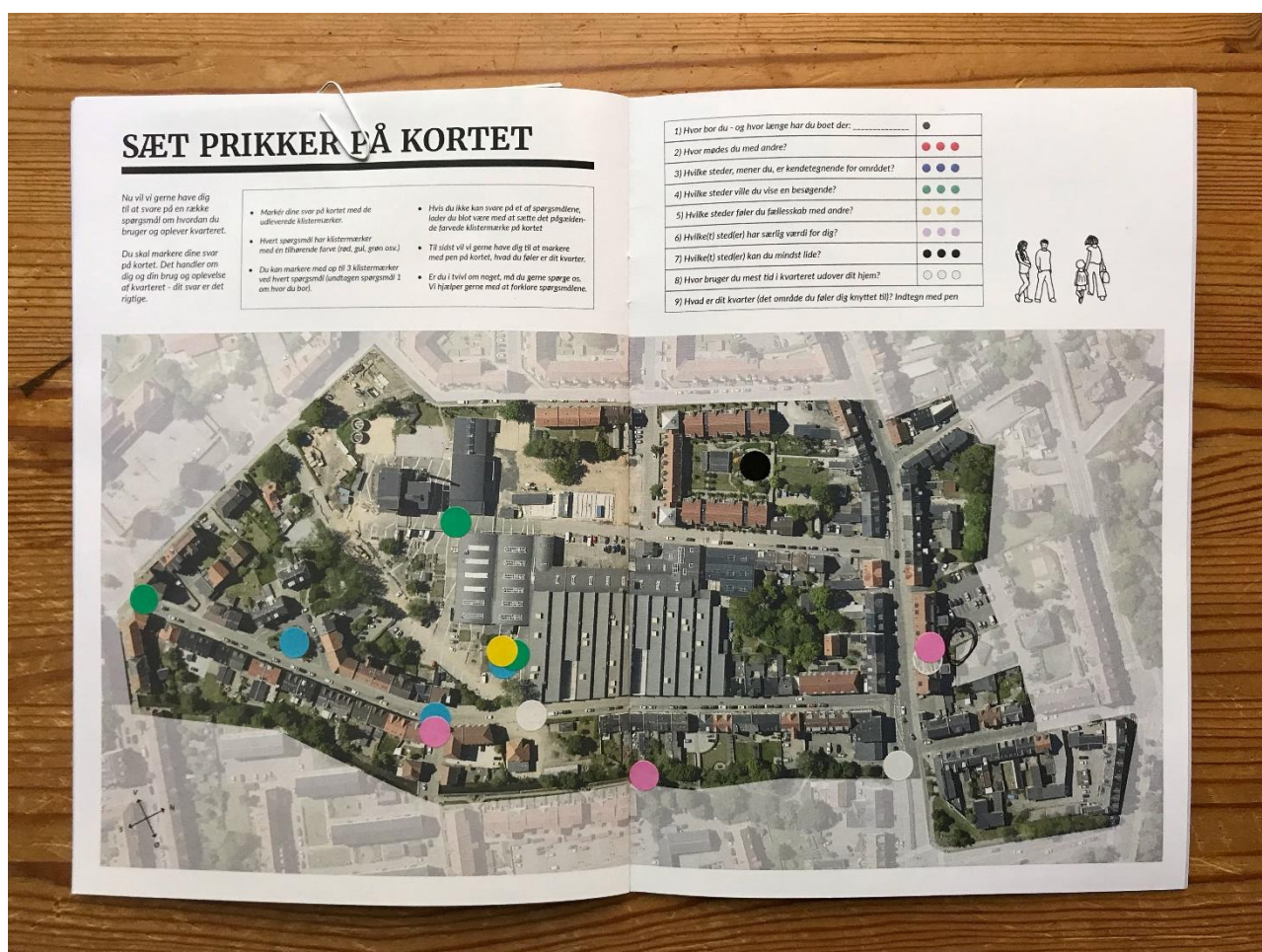
11. ANALYSEDEL 2: KORTLÆGNING OG GRUPPE- INTERVIEW

INDLEDNING

Analysedel 2 undersøger beboernes individuelle kortlægning af kvarteret og en efterfølgende fælles samtale om deres valg i et gruppeinterview. Kortlægninger og gruppeinterview bidrager til at lokalisere hvor i kvarteret beboerne blandt andet mødes med andre, føler fællesskab og placerer kvarterets

kendetegn. Kortlægningen og gruppeinterview er foregået i et lokale i Spinderihallerne efter dialogvandringen i kvarteret.

Beboerne har hver især fået udleveret et kort over kvarteret. Til kortet er der knyttet ni spørgsmål, som beboerne besvarer ved at placere farvede prikker på kortet. De har haft

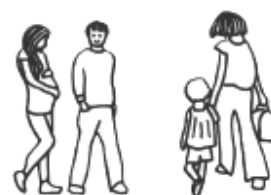

mulighed for at placere mellem 0-3 prikker til hvert spørgsmål. I praksis varierer antallet af prikker til et givent spørgsmål fra beboer til beboer. Nogle placerer alle tre prikker, andre placerer slet ikke nogen, fordi de ikke føler at de bruger kvarteret til det givne spørgsmål. Dermed får vi også nogle kort som har ganske stor variation i antallet af markeringer fra beboere: Nogle kort har mange prikker og andre kort færre.

Alle beboernes svar til et spørgsmål er analyseret og samlet på ét kort. Vi har kodet samtlige kort og dermed fået 9 kort, der viser alle beboernes svar på de forskellige spørgsmål. Dermed kan vi se, hvor i kvarteret der opstår knudepunkter for mødesteder, kendetegn, fællesskaber osv.

Kortene med alle beboernes svar bliver uddybet med beboernes egne forklaringer af hvorfor de valgte disse steder i kvarteret og hvad der ligger bag deres valg. Dette er baseret på gruppeinterviewene med beboerne, hvor de har haft mulighed for at forklare om deres valg og kommentere på hinandens valg. Hermed uddybes prikkerne på kortet og deres betydning: Én prik der markerer et mødested på pladsen foran Spindehallerne kan nemlig betyde flere ting.

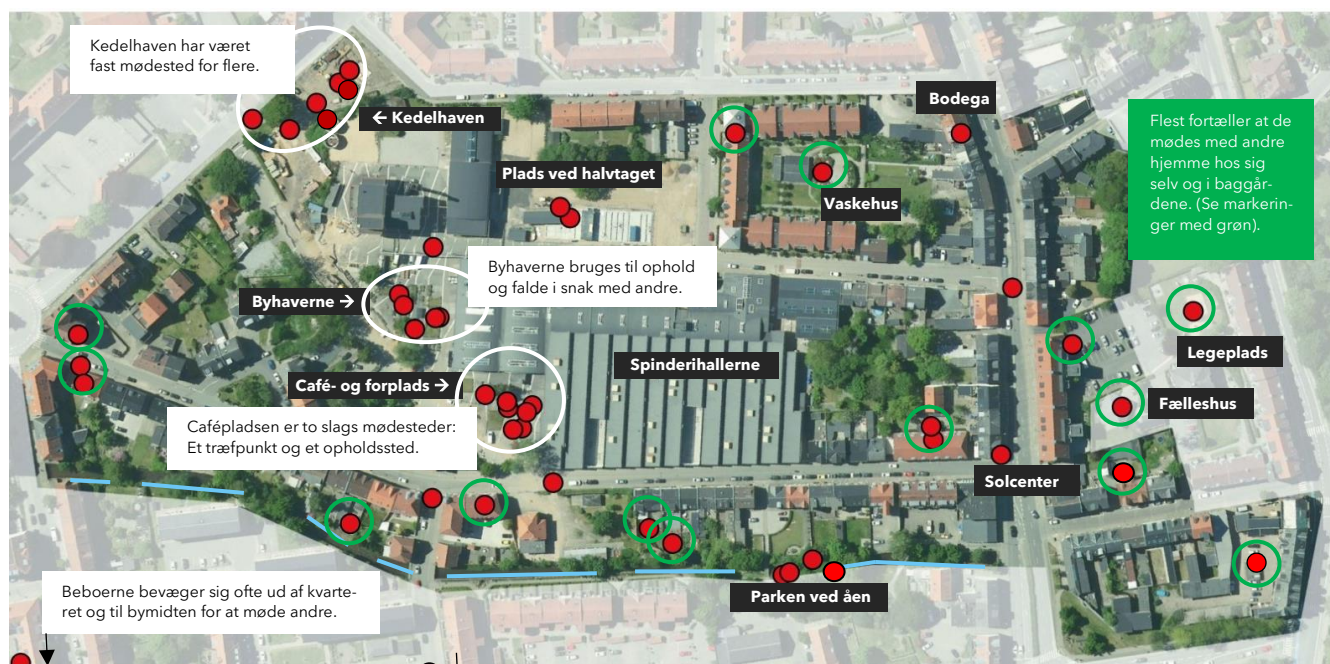
<i>Spørgsmålene som beboerne blev stillet ved kortlægningen.</i>	
2) Hvor mødes du med andre?	● ● ●
3) Hvilke steder, mener du, er kendetegnende for området?	● ● ●
4) Hvilke steder ville du vise en besøgende?	● ● ●
5) Hvilke steder føler du fællesskab med andre?	● ● ●
6) Hvilke(t) sted(er) har særlig værdi for dig?	● ● ●
7) Hvilke(t) sted(er) kan du mindst lide?	● ● ●
8) Hvor bruger du mest tid i kvarteret udover dit hjem?	○ ○ ○
9) Hvad er dit kvarter (det område du føler dig knyttet til)? Indtegn med pen	

12. MØDESTEDER

KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE

BEBOERNES SVAR PÅ: "HVOR MØDES DU MED ANDRE?"

BEBOERNES KORTLÆGNING VISER:

- **Der er to forståelser af mødesteder hos beboerne:** 1) At mødes for at bevæge sig videre (et træpunkt) og 2) at mødes for at hænge ud på det givne sted.
- **Mange møder finder sted i beboernes egne hjem, baggårde og baghaver.**
- **Mødes beboerne i offentlige rum er det primært områderne ved Spinderihallerne og Kedelhaven,** som beboerne bruger til at mødes med andre.
- **Bystrukturen med pladسدannelserne og baggårdene er med til at skabe mødestederne i kvarteret.**
- **Beboerne bevæger sig ofte væk fra kvarteret, når de skal mødes med andre.** Kvarteret bliver ikke beskrevet som beboernes primære mødested udenfor deres eget hjem. Beboerne vender i højere grad blikket ud mod byen og dens tilbud.
- **Ingen beboere markerer Spinderihallernes indendørs miljø som mødested.**

UDDYBNING AF BEBOERNES VALG

BEBOERNES MØDESTEDER

Forpladsen ved Spinderihallerne er stedet med flest markeringer fra beboerne. Herefter følger både Byhaverne og Kedelhaven med lige mange markeringer.

Der er også en del markeringer ved beboerens egen bolig, baggård, baghave eller en funktion i tilknytning til boliger fx vaskehus, fælleshus eller legeplads.

Der er enkelte beboere som overskrider afgrænsningen på kortet og fremhæver at de ikke mødes i kvarteret, men bevæger sig mod bymidten.

To slags mødesteder

Beboerne forklarer, at de mødes med andre i kvarteret med to formål: 1) At mødes for at bevæge sig videre (træfpunkt) og 2) at mødes for at hænge ud på det givne sted.

Flere beboere udtrykker denne måde at mødes med andre på. En beboer forklarer: *"Det (Kedelbygningen) er et nemt sted at mødes. Alle kender det. Mange gange er det for at have et udgangspunkt til et eller andet. Det er nemt at fortælle hvor man mødes henne."*

En anden beboer uddyber under samme workshop: *"Det er både et sted at mødes for at gå videre OG et sted at hænge ud."*

Kedelbygningen fungerer altså som markør i kvarteret om flere måder at mødes på. Det samme gør sig gældende på den anden side af Spinderihallernes område ifølge en beboer: *"Krydset ved Ågade og Tønnesgade. Mødes med studieveninde, når vi skal ned i byen."* En anden beboer tilføjer: *"Spinderi-*

hallerne. Et sted hvor vi mødes og går videre."

Men ingen beboere markerer Spinderihallerne bygninger som mødested

Det mest iøjefaldende på kortet er fraværet af markeringer på selve Spinderihallerne. Der er ingen beboere, som fortæller om at bruge Spinderihallernes indendørsfaciliteter som mødested. De fleste møder foregår på stederne rundt om bygningerne.

MØDER I OMRÅDET OMKRING SPINDERIHALLERNE

Et tilfældigt møde ved Kedelbygningen og Spinderihallernes område

En beboer beskriver hvordan han møder tilfældige mennesker på området: *"Det er et sted at møde andre, som laver noget. Et sted at møde andre tilfældigt. Så kan jeg godt finde på at stoppe og snakke lidt med dem, der laver et eller andet. Der opholder sig tit nogle mennesker. Så det er ikke aftalte møder, men tilfældige møder."*

En anden beboer fortæller historien om alkoholikeren han mødte i Kedelhaven. Han har været ansat i Spinderihallerne, da det var spinderi. Han fortæller den samme historie hver gang. Nu møder beboeren ham også andre steder mens Kedelhaven er under ombygning.

Plads til at slippe børnene løs

En beboer beskriver Spinderihallerne som et sted at mødes med børn: *"Vi mødes ved*

Kedlen. Både med andre fra kvarteret og andre ude fra. Vi kommer med børn og slipper dem løs. Der er plads til at slippe børnene løs. De kan løbe rundt.”

Byhaverne er et hyggeligt mødested

En beboer fortæller om at bruge Byhaverne som mødested: *”Jeg har engang mødtes med nogle ovre ved plantekasserne. Jeg var en del af Byhaverne, fordi jeg synes det er hyggeligt at mødes med andre og have noget at være fælles om. Jeg kan godt lide at sidde derovre og synes det er hyggeligt. Så tager jeg kaffe med.”*

Cafépladsen som nyt mødested

En beboer fortæller efter dialogvandringen om nye mødesteder: *”Ved bænkene foran caféen. Der vil jeg gerne mødes, når vejret bliver bedre. Nu har jeg fundet ud af at man godt må bruge det efter i dag.”*

MØDER I BAGGÅRDE OG OPGANGE

Møder i opgangen

Der er mange beboere som møder naboer i opgange og ejendomme. Det er et af de primære mødesteder. En beboer forklarer om at møde naboen: *”Jeg har sat en rød prik der hvor jeg bor. Her mødes vi med vores nabo. En prik på fælleshuset, hvor vi mødes med de andre beboere fx til generalforsamling.”*

Beboernes veje krydses på legepladsen i baggården...

Beboeren fortæller om at møde andre beboere på legepladsen: *”Du lærer nok ikke nogen at kende, men du får lige et nok og et hej.”*

... og i vaskeriet

Det er ikke alle som bruger kvarteret til at mødes med andre. Men en beboer fortæller, at vaskehuset ikke kun fungerer som vaskeri, men også mødested: *”Jeg bruger ikke rigtig kvarteret til at mødes med andre. Jeg møder nogle gange beboere i vaskehuset. Det er sådan tilfældige møder med naboer. At have et sted hvor man møder naboer gør det lidt mere hyggeligt. Vi både hilser og snakker lidt længere. Jeg er endda blevet inviteret på sjusser. Men jeg har dog ikke takket ja endnu :)”*

Baggårde og baghaver er mødesteder for familie og venner

Flere beboere peger på deres baggårde og baghaver som det mødested, de bruger mest. Det er ofte venner og familie, som beboerne mødes med her. En beboer fortæller om sit primære mødested: *”Mit mødested er egen gårdhave. Her mødes jeg med familie og venner, som besøger mig.”*

En anden beboer uddyber baggårdens funktion og værdi som mødested: *”Jeg mødes mest i min egen baggård. Jeg vil gerne have lidt flere planter. Der mangler lidt i dag. Hele familien kan godt lide adgangen ned til åen. Der er et lille spot i baggården.”*

Der er flere beboere, som ikke rigtig mødes andre steder i kvarteret end i deres egne hjem, baggårde og baghaver. En beboer forklarer denne måde at bruge kvarteret som mødested: *”Vores have (som svar på hvor beboeren mødes, red.). Jeg har ikke rigtig andre steder. Bruger ikke området så meget ellers.”*

MØDER PÅ GADEN

At løbe ind i andre på gaden

Det tilfældige møde sker også på gaden

ifølge en beboer: "Ågade er også et mødested. Jeg løber ind i nogen og siger 'hej hej'. Det kan tage 10 sekunder eller 20 minutter."

MØDESTEDER SAVNES

Rolige steder savnes

En beboer fortæller, at der mangler steder, hvor man kan opholde sig uforstyrret: "Der

mangler steder, hvor man kan være lidt i fred. Trække sig lidt tilbage."

Hvor er hverdagsfunktionerne?

En beboer forklarer at kvarteret mangler funktioner at mødes om: "Det er svært at mødes. Her er ingen café eller andre steder at mødes om. *Nothing to stay at in this area.*"

BYHAVERNE

VI DYRKER GULERØDDER OG FÆLLESSKAB

Du står nu lige midt i et mini-havefællesskab lige midt i Vestbyen, som foreningen Dyk Vejle står bag. I vores byhaver er der plads til alle. De små plantekasser danner nemlig rammen for et rekreativt miljø, som alle kan nyde uanset om det er for at nyde en stund i sit eget selskab eller mødes til en udendørs frokost.

Som forening forsøger vi, gennem vores små haver, at fremme bevidstheden om sunde og friske fødevarer dyrket på et bæredygtigt grundlag. Det er en helt fantastisk følelse at kunne høste sine egne grøntsager eller fylde vaserne med blomster man selv har fremspiret.

Et af de bærende elementer i foreningen er fællesskabet. Det styrker vi gennem fælles aktiviteter og snakke over plantekasserne, som hvert medlem lejer og passer. Vi hjælper hinanden og deler gerne ud af vores viden. Vi arrangerer fælles arbejdsdage, workshops og fællesspisninger.

VL DU OGSÅ VÆRE EN DEL AF VORES FÆLLESSKAB, SÅ TILMELD DIG PÅ MAIL @DYKVEJLE.DK
FB: [@DYKVEJLE](https://www.facebook.com/DYKVEJLE) / [/ @DYKVEJLE](https://www.instagram.com/DYKVEJLE)

THE CITY GARDENS

GROWING CARROTS AND COMMUNITY

Right now you are standing in the middle of Vestbyen Vejle, where the cooperative Dyk Vejle has created a mini garden community. There's room for everyone in our city gardens. The small plant boxes form the framework for a recreational environment for everyone to enjoy - whether you just want to enjoy a moment of peace and quiet or you are meeting up for an all fresco lunch.

Through our small gardens, our cooperative wants to raise awareness about healthy fresh food grown on a sustainable basis. It is a wonderful feeling to be able to harvest your own vegetables - or fill the vases with flowers you have grown yourself.

One of the main aspects of our cooperative is community. Each member rents and looks after the plant boxes. And we aim to strengthen the sense of community through common activities and small talk around the gardens. We help each other and share knowledge. We arrange common working days, workshops, and communal meals.

IF YOU WOULD LIKE TO BE PART OF OUR COMMUNITY YOU CAN SIGN UP BY SENDING AN EMAIL TO @DYKVEJLE.DK
[@DYKVEJLE](https://www.facebook.com/DYKVEJLE) / [/ @DYKVEJLE](https://www.instagram.com/DYKVEJLE)

EVA

HAR BOET I KVARTERET I 1 ÅR

"Jeg holder meget af at sidde på bænken i byhaverne. Jeg brygger en kande kaffe i min lejlighed og tager med derhen, når vejret er godt. Jeg kan lide at komme ud, hvor der er liv, og de vilde blomster og de farvede bænke giver mig den følelse. Det er noget jeg savner i de andre parker i byen, og det gør mig glad og positiv.

Her er en anden stemning i forhold til at sidde alene derhjemme eller i baggården. Der er masser at kigge på og samtidig ro. Mange mennesker kommer forbi, og man kan høre fuglene og vinden i træerne. Det er stimulerende. Jeg kan sidde og læse i en bog, og det er også sjovt at få en snak med tilfældige mennesker, jeg ikke kender. Nogle gange udvikler det sig til dybere samtaler, og man bliver klogere."

13. KENDETEGN

KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE

BEBOERNES SVAR PÅ: "HVLKE STEDER, MENER DU, ER KENDETEGNENDE FOR OMRÅDET?"

BEBOERNES KORTLÆGNING VISER:

- **Kvarterets arkitektur og historie står stærkt frem** hos mange beboere, når de beskriver kendetegnene.
- **Spinderihallernes område er det klart mest fremhævede kendetegn** blandt beboerne. Det dækker både over arkitekturen – særligt Kedelbygningen – og kvarterets historie som industri- og arbejderkvarter.
- **Åen og vandet er kvarterets andet store kendetegn.**
- **Tårnbygningerne ved Ågade og Tønnesgade** fremhæves også blandt beboerne.
- **Beboerne fremhæver det fysiske miljø som kvarterets kendetegn**, og det sociale er ikke særligt fremtrædende, når de tænker på 'kendetegn'.

UDDYBNING AF BEBOERNES VALG

BEBOERNES VALG AF KENDETEGN

De fleste af beboernes markeringer ses på og ved Spinderihallerne. Herefter følger Kedelbygningen og åen med lige mange markeringer, mens tårnbygningerne ved Tønesgade er det sidste sted, der skiller sig ud - dog med lidt færre markeringer end de førnævnte.

Flere andre steder markeres også af beboerne: Området ved containerne, Byhaverne, Kedelhaven og der er en del markeringer ved beboernes egne hjem eller noget i tilknytning hertil.

Kortet med "kendetegn" er det kort, som har fået flest markeringer fra beboerne under workshoppen.

SPINDERIHALLERNE

Beboernes kortlægning viser at Spinderihallerne er dominerende, når de bliver bedt om at markere steder, som er kendetegnende for området.

Beboernes markeringer dækker over flere ting, som de forklarer under workshops: Spinderihallernes arkitektoniske udtryk, historien i området, de sociale aktiviteter og Spinderihallernes funktion som markør både fysisk og mentalt.

En beboer forklarer denne kombination af betydninger: *"Jeg har sat ved plantekasserne. Og ved Spinderihallerne. Det er historien. Det er det, der er centrum. Det, det udspringer af. Det er også meget hyggeligt ude foran caféen."*

En anden beboer siger om Spinderihallernes arkitektur: *"De grønne glas i Spinderihallernes tag. Så ved du, at du snart er hjemme."*

Beboerne forklarer, at de altid kan sige til andre at de bor i nærheden af Spinderihallerne, og så er alle med på hvor i Vejle man befinder sig.

KVARTERETS HISTORIE

Beboerne beskriver ikke kun de fysiske bygninger, men også historien som et af kvarterets kendetegn. Dette er tydeligst i forbindelse med Spinderihallerne, hvor en beboer forklarer om hvor prikkerne er placeret: *"Og Spinderihallerne. Hele området. Det er historie, og noget man hører om."*

Andre beboere nikker også til at det er noget særligt at bo i nærheden af Spinderihallerne.

Industrihistorien er også i beboernes bevidsthed, når der tales om kendetegn. En anden beboer siger: *"Den industrielle arv og haverne er det der skiller sig ud. Haverne er bare lidt anderledes."*

ÅEN

Åen er det næstmest markerede område i kvarteret, når der spørges om kendetegn. Der er mange beboere som bor ud til åen eller bruger området ved åen til ophold, gåture eller bevæger sig den vej mod bymidten.

Hertil er åen med til at skabe fortællingen om kvarteret og vand: Oversvømmelser er en del af at bo her og har været det i mange år. I dag er der anlagt pumpe-systemer til at kontrollere åen bedre, men alle beboere som har boet i kvarteret i længere tid, har en oversvømmelseshistorie at fortælle.

Åens største kvalitet og tiltrækningskraft er dens rekreative værdi, som en beboer beskriver: *"Jeg har sat ved åen. Den er noget særligt. Og kommunens logo, der er åen også på."*

Mange beboere er begejstrede for at bo midt i byen og stadig have en å og en park med så meget ro tæt ved deres hjem.

TÅRNBYGNINGER VED TØNNESGADE OG ÅGADES PULS

Tårnbygningerne ved Tønnesgade omtales af mange beboere under både dialogvandring og gruppeinterview for deres unikke karakter. De er noget særligt blandt kvarterets boligbebyggelser og skiller sig ud med de to tårne.

Flere beboere taler begejstret om dem og hvordan de danner en slags "port til Vestbyen". En beboer udbryder under dialogvandringen: *"Jeg er vild med den gule tårnbygning. Og også den anden bygning."*

Bygningerne er også placeret midt i et mobilitetsknudepunkt: Mange gående, cyklister og bilister passerer forbi her i krydset mellem Ågade, Tønnesgade og Bindeballestien.

En beboer beskriver også dette knudepunkt i kvarteret: *"Ågade er pulsen i kvarteret. Kvarteret består af Ågade. Der sker ikke så meget på de andre gader. Trafikken er her morgen og eftermiddag."*

Der er enkelte beboere, som fremhæver kvarterets liv, når de spørges om kendetegn. Men det er som tidligere nævnt et mindretal, der peger på disse mere dynamiske karakteristika som kendetegn. Det sociale, kvarterets liv eller aktiviteter er ikke noget beboerne forstår som et særligt kendetegn for kvarteret ved kortlægningen.

Flere af de ovenstående citater viser også at det ikke kun er de historiske bygninger, der kendetegner området, men også de ting som sker i dag: Plantekasser og haver. De sociale aktiviteter på området er også et kendetegn, som beboerne fremhæver. Det sociale måler sig dog ikke med det fysiske miljø, når beboerne peger på kendetegn. De fysiske kendetegn dominerer både i beboernes markeringer og deres beskrivelser.

SOCIALE KENDETEGN VED SPINDERIHALLERNE

JEPPE OG ANNA-LINA

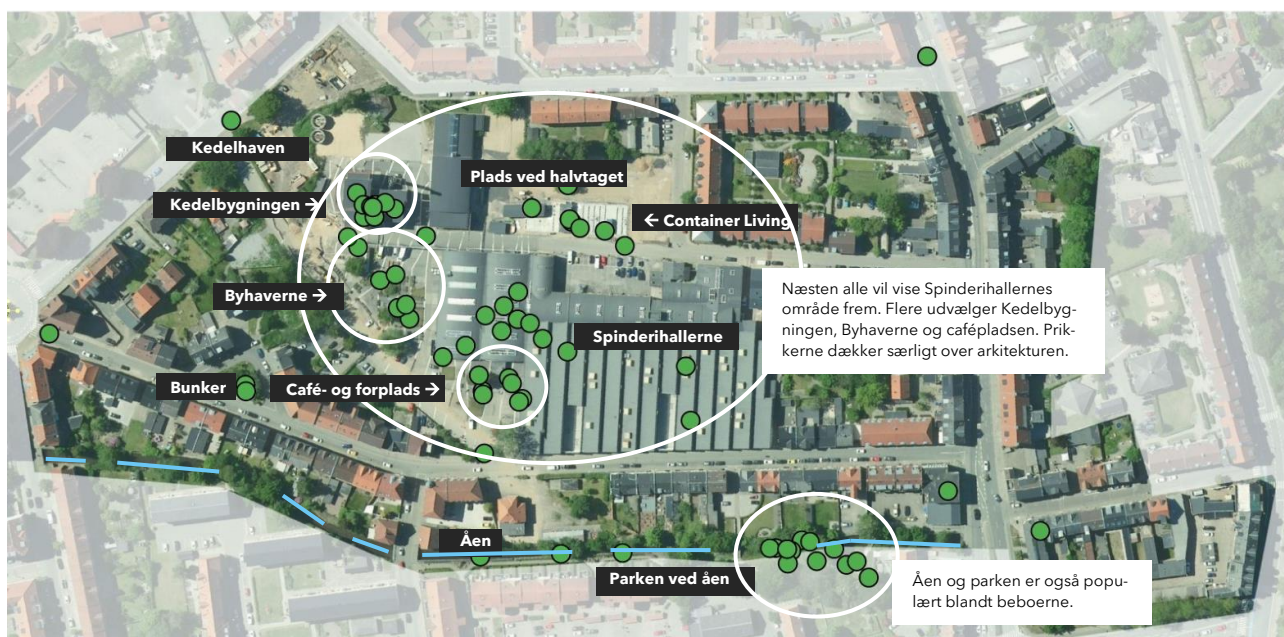
HAR BOET I KVARTERET I 3 ÅR OG 1,5 ÅR

"Vi er ret vilde med de gamle huse i kvarteret, og kan godt lide atmosfæren og charmen ved de gamle bygninger. Især området ved Spinderihallerne er et cool område, og det er fedt med mixet mellem nyt og gammelt. Kedelbygningen er en vild bygning, som vi ofte lægger mærke til og kigger på. Også tanken med graffiti, som er udsmykket af nogle af de dygtige folk. Og så er der de nye containere, hvor der er kommet meget mere liv. Før var der intet! Nu hænger børn og unge ud, og bokseklubben træner uden for på p-pladsen. Det er fedt. Spinderihallerne og containerne er med til at minde os om storbyen med kreativitet, hipstere og iværksættere."

14. VISE EN BESØGENDE

KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE

BEBOERNES SVAR PÅ: "HVLKE STEDER VIL DU VISE EN BESØGENDE?"

BEBOERNES KORTLÆGNING VISER:

- **Området omkring Spinderihallerne og parken ved åen er de to klare topscorer,** når beboerne skal vise deres kvarter frem.
- **Beboerne peger først og fremmest på fysiske steder i kvarteret: Arkitektur og åen.**
- **Der er få beboere som fortæller, at det er aktiviteter, som de vil vise frem** til besøgende fx Kulturmuseet og udstillinger i Spinderihallerne.
- **Nogle få beboere fortæller, at de vil vise andre steder i byen frem før deres eget kvarter.**

UDDYBNING AF BEBOERNES VALG

STEDER BEBOERNE VIL VISE EN BSEØGENDE

Spinderihallernes område har klart flest markeringer. Det er de samme områder som under kendetegn, der bliver markeret: Spinderihallernes bygning, Kedelbygningen, forpladsen ved caféen, Byhaverne og området ved containerne. Herefter er parken ved åen det mest markerede på kortet.

SPINDERIHALLERNES OMRÅDE

Beboernes egen historie knyttes til området

Der er en beboer, som illustrerer hvad din egen personlige historie kan betyde for din tilknytning til et sted, da beboeren under workshoppen fortæller: *"Jeg vil vise dem Spinderihallerne. Det har nok noget med min historie i spinderibranchen at gøre. Så vil jeg fortælle om min historie."*

Beboeren er simpelthen en del af kvarterets industrihistorie. Det er ret unikt blandt alle deltagerne. Vi har ikke haft andre med, som har arbejdet i spinderierne eller i tilknytning til industrien i kvarteret. Andre beboere har historier om familie og venner, der har arbejdet i spinderierne.

Arkitekturen og historien

Kvarterets arkitektur er et vartegn for området, som fortæller noget om fortiden. Kedelbygningen udtrykker dette ifølge en beboer: *"Jeg vil vise en besøgende Kedelbygningen. Det er en rigtig flot bygning. Holder stadig noget af historien i arkitekturen."*

Udstillinger i Spinderihallerne

Der er ikke mange beboere, der fremhæver aktiviteter i kvarteret. Men de gange nogle gør det, er udstillingerne i Spinderihallerne ofte en af de ting, som beboerne bruger tid på i kvarteret. Og det er også en af de ting, som en beboer vil vise frem: *"Jeg går igen om morgenen (Spinderihallerne, red.) for at skære nogle sekunder. Jeg vil vise en gæst udstillinger og de ting, der sker i hallerne."*

Byhaverne giver liv til asfalten

Byhaverne er også en af de ting, som flere vil vise frem - både fordi de skaber et rart byrum i kvarteret, og fordi de er et sted, hvor der sker noget menneskelig aktivitet. En beboer fortæller om Byhavernes effekt på den tomme asfalt: *"Byhaverne er fine. Fordi lige pludselig får man ændret et stykke asfalt til noget helt andet. Man skaber noget liv. Åbner jeg vinduet, så kan jeg altid høre om der er liv."*

Containerne - ingen andre steder ligner det

Under dialogvandringen går vi forbi containerne på Spinderihallernes område. Mange beboere udtrykker sig positivt om forandringen, som er sket med etableringen af containerkontorene. De er unikke i Vejle, som en beboer forklarer: *"Jeg vil lige tilføje containerne. Jeg kan godt lide ideen om det, og der er ingen andre steder i Vejle, som ligner det."*

Beboerne vil også gerne vise udviklingen i deres kvarter frem for besøgende. Det er ikke kun kvarterets fortid, som de mener er værd at fremhæve.

PARKEN VED ÅEN

Der er også mange beboere, der markerer parken ved åen. Det kan både forklares ved at en del af beboerne kan lide det grønne område i kvarteret, men der er også nogle som slet ikke kendte stedet før dialogvandringen.

En beboer forklarer lidt undrende: *“Jeg vil vise dem det grønne område (parken ved åen, red.). Jeg kendte det ikke før i dag. Det er natur.”*

En anden beboer tilføjer: *“Jeg vil vise den lille park ved åen. Der tager jeg også en hund med ned nogle gange og lufter. Man skal bare passe på ikke at træde i en hundelort. Det flyder der.”*

BYEN, IKKE OMRÅDET

Det er ikke alle beboere, der vælger at pege på området ved Spinderihallerne. En ung beboer fortæller: *“Jeg vil vise byen. Så ikke området.”*

Det understreger en pointe, som vi også ser hos en del andre beboere: De orienterer sig ikke snævert mod undersøgelsens afgrænsning af “deres kvarter”. Mange beboere orienterer sig lige så meget mod andre dele af byen som det kvarter, hvor deres bolig er placeret. Mange beboere nævner naturligvis bymidten med dens tilbud, men også haven og skovene går igen, når beboerne fremhæver steder, hvor de bruger tid i Vejle.

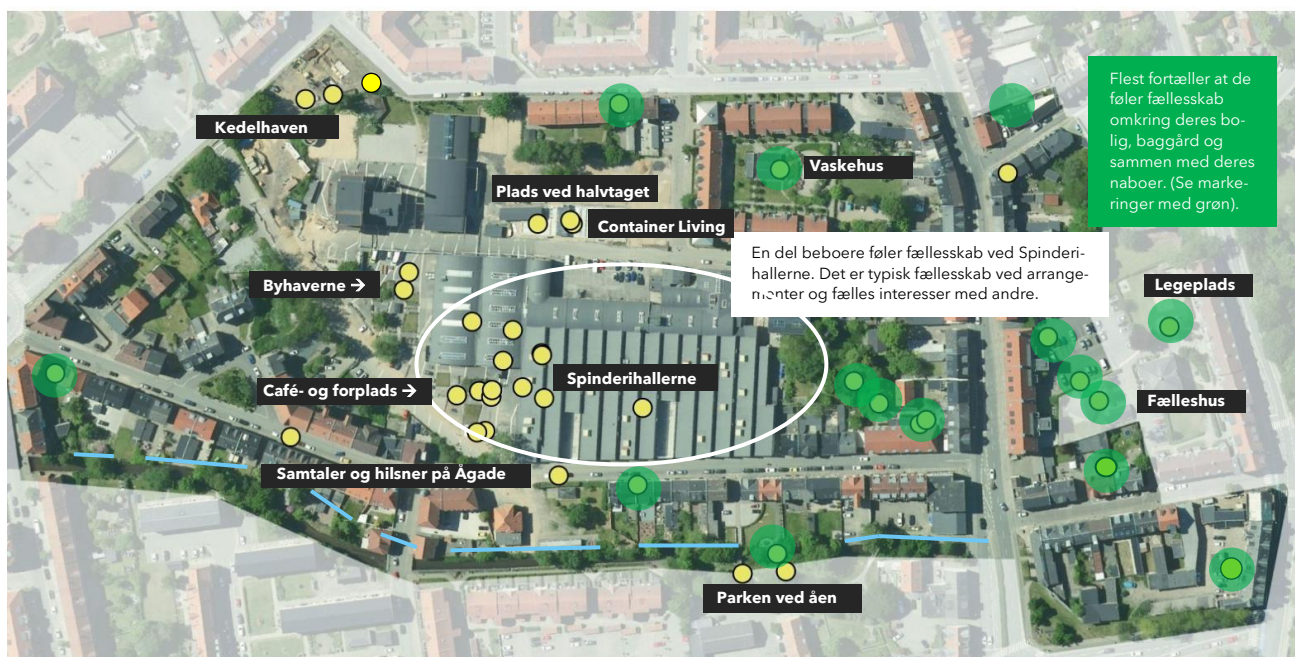
INGEN PEGER PÅ BAGGÅRDEN I ENNGADE

Det er værd at bemærke, at ingen beboere peger på baggården i Enggade som et sted, de vil vise en besøgende. Baggården har ikke samme effekt på beboerne som parken ved åen, når det drejer sig om at vise deres kvarter frem til andre, til trods for at vi under dialogvandringen gør stop og fortæller om kvarterets historie.

15. FÆLLESSKAB

KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE

BEBOERNES SVAR PÅ: "HVLKE STEDER FØLER DU FÆLLESSKAB MED ANDRE?"

BEBOERNES KORTLÆGNING VISER:

- **Der er i hovedtræk tre typer af fællesskaber, som beboerne beskriver:**
 1. **Interesse- og praksisfællesskaber:** At føle sig knyttet til et sted eller andre mennesker fordi man deler fælles interesser eller værdier - eller fordi man gør eller skaber ting sammen.
 2. **Arrangementsfællesskab:** At føle et fællesskab med andre deltagere i et enkeltstående arrangement, som foregår i kvarteret.
 3. **Nabofællesskabet:** At man føler et fællesskab med dem, som bor tæt på ens bolig.
- **De fleste beboere knytter følelsen af fællesskab med andre i kvarteret til enten Spinderihallerne område eller deres nære miljø: boligen, baggården og naboerne.**
- **Ved Spinderihallerne er der forskellige typer fællesskaber:** Ofte drejer det sig om at deltage i et enkeltstående arrangement, hvor man ikke nødvendigvis kender de andre, eller et fællesskab fordi man har samme interesse som andre der bruger Spinderihallerne.
- **Der er ingen beboere som nævner formelle foreningsaktiviteter som fællesskaber ud over Byhaverne.**
- **Det er svært at finde et kvartersfællesskab forstået som følelsen af at høre til i sit kvarter og have noget til fælles med beboere på tværs af kvarteret.** Der er ingen som beskriver, at der er vejfester, beboerforeninger, fastelavn for børn eller andre traditioner.

UDDYBNING AF BEBOERNES VALG

HVOR OPLEVER BEBOERNE FÆLLESSKAB?

Flest beboere markerer igen Spinderihallerne område. Det er primært Spinderihallerne og pladsen foran caféen, der markeres. Mens et par beboere også markerer Byhaverne og området ved containerne.

Mange beboere markerer også private og semi-private rum: Deres eget hjem, baghave, baggård, legeplads, fælleshus eller vaskhus. Der er altså en skelnen mellem fællesskaber i det offentlige rum og semi-private/private rum.

OM AT FORSTÅ HVAD ET FÆLLESSKAB ER

Der er et par beboere, som under workshoppen forklarer hvad det er de forstår ved et fællesskab i kvarteret. En beboer beskriver det på følgende vis: *"Steder man færdes med andre, som man ikke kender."*

En anden beboer siger om det samme: *"...hvor jeg kan se andre mødes - også selv om jeg ikke er med. Jeg har valgt Spinderihallerne. Jeg kan se der er liv. Det kan jeg godt lide."*

Beboerne fremhæver at fællesskaber godt kan findes uden at man nødvendigvis selv er en aktiv del af det. Der behøves ikke være en personlig relation eller handling mellem beboerne for at de synes, der er tale om et fællesskab i kvarteret. Det er som sagt kun to beboeres beskrivelse, men de viser alligevel at fællesskaber kan føles og opleves på flere måder i kvarteret.

SPINDERIHALLERNES OMRÅDE

Spinderihallernes forplads

Spinderihallernes forplads er et sted flere beboere forbinder med fællesskab. Det er både fællesskab til arrangementer, tilfældige møder med andre på bænkene og fællesskab med venner. Stedet er et knudepunkt for mange beboere og andre som bruger kvarteret. Der er hele dagen mennesker, som går eller cykler forbi stedet, og det skaber en dynamik her i kvarteret. Flere beboere forklarer hvorfor de har sat deres prik her:

En beboer fortæller om at føle sig som en del af et større fællesskab til en koncert - selvom man ikke kender de andre deltagere: *"Ved forpladsen ved Spinderihallerne, hvor jeg har været til koncert. Man er en del af et større fællesskab. Lidt ligesom at gå til koncert andre steder. Rart at der sker noget hvor man bor."*

En anden beboer fortæller om at bruge forpladsen til ophold: *"Jeg har siddet på bænken foran Spinderihallerne og røget en smøg. Der sad nogle og snakkede. Så følte man lidt fællesskab. Man føler tryghed og det er hyggeligt. Jeg kan godt lide at sige hej til dem, der sidder på bænken."*

Forpladsen er også et sted for natteaktivitet, som en beboer forklarer: *"Jeg har tit siddet her (Spinderihallernes forplads, red.) med nogle veninder. Efter en bytur og om natten. Man mødes bare der."*

Det er også et sted, hvor alle kan føle sig velkommen, som en beboer fortæller: *"Og lige udenfor Spinderihallerne, hvor man har bænkene. Man kan sidde der og man er ikke bange for at der kommer nogle og siger man ikke må være her. Der er god plads på området. Også til at få lidt sol."*

Byhaverne

Et par beboere peger på Byhaverne og aktiviteterne her som et sted for fællesskab i kvarteret. De møder andre mennesker som de ikke nødvendigvis kender i forvejen.

En beboer fortæller om hvad tilfældige møder i Byhaverne betyder: *“De små haver. Der kan jeg tale med mennesker, jeg ikke har mødt før. Når jeg møder nogle, kan jeg stoppe op og give en hånd med.”*

En beboer forklarer om Byhaverne: *“Man føler fællesskab bare man kommer et sted, hvor der er andre mennesker. Jeg kan godt lide at snakke med nogle, jeg ikke har set før.”*

Aktiviteten i Byhaverne danner rammen om møder mellem mennesker i kvarteret. Det er selve mødet og samtaler med andre mennesker, som har værdi for beboerne. De nævner ikke noget om Byhavernes æstetiske udtryk eller formålet med at dyrke afgrøder som en væsentlig del af fællesskabet.

Et interessefællesskab med brugere i Spinderihallerne

Et par beboere beskriver følelsen af fællesskab gennem fælles interesser med andre brugere i Spinderihallerne:

En beboer fortæller om at føle sig forbundet med det kreative miljø i Spinderihallerne: *“Spinderihallerne er Creative. Det minder mig om storbyen. Området er hipsterområde.”*

En anden beboer oplever samme følelse af fællesskab om interesser: *“Jeg har sat en prik i Spinderihallerne, fordi vi har et fællesskab, fordi vi interesserer os for de samme ting. Vi behøves ikke kende hinanden.”*

Det er interessen som skaber følelsen af fællesskab og ikke nødvendigvis relationen til andre mennesker eller beboere. Faktisk beskriver de to beboere ikke sig selv som aktive i Spinderihallerne. De føler en tilknytning

til det kreative miljø som Spinderihallerne repræsenterer i kvarteret.

Nabofællesskab

Nabofællesskabet er markeret og beskrevet af en del beboere. Det kan variere fra at hilse på hinanden og få en snak over en øl eller at skulle indordne sig under nogle fælles spilleregler i en boligforening. Der er mange måder nabofællesskabet kommer til udtryk på, men fælles for dem er, at det ofte handler om at få en hverdag til at fungere og komme godt ud af det sammen med de mennesker, som man deler ejendom med. Det er ofte i nærheden af deres egne hjem beboerne møder og hilser på andre beboere i kvarteret.

Her følger en række af beboernes beskrivelser af nabofællesskaber:

En beboer fortæller om sin nabo: *“En prik lige der hvor jeg bor. Lige overfor bor en nabo. De er lidt tørstige en gang imellem.”*

En beboer fortæller om at dele fælles bygning og baggård: *“Hjemme i gården har vi også et fællesskab. Vi har det fællesskab, at vi bor det samme sted, skal indordne os under de samme regler, vilkår osv. Vi hilser på hinanden.”*

En anden beboer fortæller om boligejendommen og naboer: *“Jeg har kun oplevet lidt fællesskab i blokken. Taler med naboer når man går i opgangen og ovre i vaskeriet. Det er rart at hilse.”*

En beboer peger på sin egen baggård: *“Vaskehuset. Og foran lejlighederne ved parkeringen (Spinderigade, red.). Det er her man lige møder andre.”*

Svært at finde et kvartersfællesskab

Beboerne beskriver ikke følelsen af føle sig som en del af et stort fællesskab på tværs af kvarteret. Mange beskriver de godt kan lide kvarterets arkitektur, historie og bymiljø, hvilket er det flest beboere har til fælles og som

udgør en fælles reference. Men vi hører ikke om en generel følelse, hvor beboerne beskriver, de føler sig knyttet til et socialt og menneskeligt fællesskab, som går på tværs af kvarteret.

En enkelt beboer har omtalt et kvartersfællesskab i sin beskrivelse af kvarteret i hjemmeopgaven forud for dialogvandringen. Hun beskriver at andre i kvarteret nok oplever en stærk følelse og ånd omkring at komme fra Vestbyen og den historie kvarteret har. På dialogvandringen er der en enkelt beboer, som beskriver, at han har denne følelse af at være meget stærkt knyttet til kvarterets historie som arbejderkvarter, og de værdier det repræsenterer. Den samme beboer nævner også at bodegaen "The Last Waterhole" er et mødested, hvor man kan få følelsen af et kvartersfællesskab, og at stedet samler folk på tværs af kvarteret. Det er den eneste beskrivelse vi har af sådan et mødested og fællesskab.

Ingen fællesskaber

Der er nogle beboere, som ikke føler et særligt fællesskab i kvarteret. De føler ingen tilknytning til kvarteret, når det handler om andre mennesker, som også bor her.

En beboer siger om fællesskaber i kvarteret: *"Den (prikken, red.) kunne jeg ikke placere nogle steder. Det var umuligt. Jeg kan ikke finde nogle steder, hvor jeg har fællesskab med nogle."*

En beboer konstaterer under workshoppen: *"Jeg føler overhovedet ikke fællesskab. Det her (dialogvandringen, red.) er nok det mest*

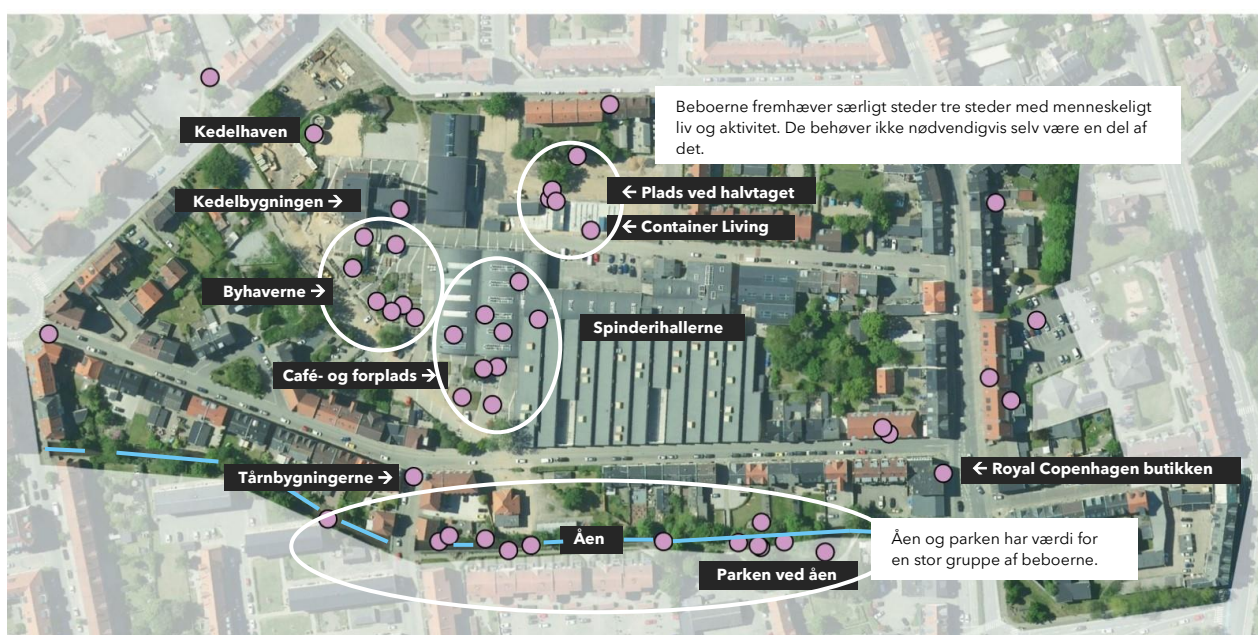
sociale jeg har været i de 8 år, jeg har boet her. Jeg ville gerne føle det. Men nu flytter vi snart. Jeg vil gerne være et sted hvor der er liv. Man kan godt være en del af et fællesskab selv om man ikke snakker med nogle."

Mest interessant er det, at beboeren gerne ville føle fællesskab, men det er aldrig noget som beboeren har oplevet. For nogle beboere er kvarteret blot det sted hvor deres bolig er placeret og det er kun i deres eget hjem, at de føler fællesskab, som en beboer nøgternt udtrykker sit svar på spørgsmålet: *"Hjemme hos mig selv."*

16. SÆRLIG VÆRDI

KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE

BEBOERNES SVAR PÅ: "HVLKE(T) STED(ER) HAR SÆRLIG VÆRDI FOR DIG?"

BEBOERNES KORTLÆGNING VISER:

- **Beboerne værdsætter steder med liv og aktivitet.** De forklarer deres markeringer med at det er steder i kvarteret, hvor *andre mennesker* laver ting sammen. De fremhæver Byhaverne, pladsen ved halvtaget og cafépladsen.
- **Åen og parken har særlig værdi for beboerne.** Det er et roligt område i kvarteret, hvor beboerne mærker naturen - selv om de befinder sig midt i byen. Det finder en del beboere ret unikt.
- **Steder med særlig værdi knyttes ofte til beboernes personlige erfaringer og oplevelser.** De fleste beboere, som uddyber deres markeringer på kortet, giver udtryk for en eller anden form for følelsesmæssig forbindelse til det sted, de markerer: En fortælling, en rutine, en oplevelse, et møde eller en anden ting, som beboerne forbinder med det givne sted. Det forstærker deres følelse af stedets betydning for dem.

UDDYBNING AF BEBOERNES VALG

Beboernes markeringer er koncentreret ved Spinderihallernes område og langs åen og parken ved åen. Herudover er der en del beboere, som markerer deres egne hjem eller baggård.

Beboerne fremhæver forskellige ting med særlig værdi for dem:

BYMILJØER MED LIV

Beboerne sætter pris på de steder, hvor der er plads til liv og aktivitet. De fremhæver både området ved Spinderihallernes forplads, Byhaverne, halvtaget ved containerne og krydset ved Ågade og Tønnesgade.

En beboer beskriver området ved Spinderihallerne og betydningen af liv på pladsen: *"Jeg har sat prik ved parkeringspladsen ved Spinderihallerne. Der er hyggeligt, når der sidder nogle på pladsen. Det er hyggeligt, når der er mennesker som bruger stedet."*

En anden beboer peger på halvtaget ved Container Living: *"Det gør mig glad at se andre mennesker lave ting, yoga, boksning og unge som hænger ud. Det er rart at bo i nærheden af det."*

En beboer forklarer om Byhaverne og værdien af at se andre mennesker lave ting sammen i byrummet: *"Jeg har sat en prik ved plantekasserne. Synes det er så hyggeligt at andre kommer og passer dem. Det er fedt at folk kan have dem."*

Det bemærkelsesværdige er dog, at de fleste beboere fremhæver det liv som andre mennesker skaber i kvarteret. Det er ikke nødvendigvis dem selv, som er brugere af stederne i kvarteret. Beboerne værdsætter følelsen af liv, når de bevæger sig rundt. Der er en kvalitet i at se mennesker, liv og aktivitet i byens rum - også selv om man ikke er en

del af det.

KEDELBYGNINGENS OG BYMILJØETS ARKITEKTUR

Arkitekturen har også særlig værdi for nogle beboere. En beboer forklarer hvordan Kedelbygningen påvirker ham: *"Kedelbygningen giver mig et eller andet hver gang jeg går forbi. Arkitekturen giver et eller andet. Med at få jernbygninger til at hænge på siden. Man gør det umulige. Jeg kigger op hver gang."* Beboerens partner tilføjer: *"Og han kommenterer hver gang!"*

En anden beboer fortæller om krydset ved Ågade og Tønnesgade: *"(Jeg har sat en prik ved, red.) tårnene. Man kan se i mange retninger. Hele miljøet er fedt."*

Beboerne bemærker kvarterets kulturmiljø og arkitektur. Bygninger og bymiljøets kvaliteter er en kilde til undren og fascination hos nogle beboere. De sætter virkelig pris på, at arkitekturen gør indtryk på dem både kropsligt, følelsesmæssigt og i ubemærkethed som baggrund for deres daglige færden i kvarteret.

ÅEN OG VANDET ER SÆRLIGT

Åen og vandet i kvarteret er noget særligt. Det giver kvarteret et unikt sted med plads til en lille smule natur midt i byen.

Beboeren fortæller sin baggård ned til åen: *"Det med vandkig. Der er noget liv i vandet. Så går man ned i gården og der lander en and i vandet. Og der er ro."*

Roen fremhæves også af en beboer: *"Ved åen hvor man skal bevare gamle træer. Steder hvor jeg kan få lov at sidde i fred og ro."*

En anden beboer uddyber: *"Det samme sted med det gamle træ. Min lille firkant hvor jeg kan sidde i godt vejr og nyde mit lille paradis."*

Stederne kan også have en særlig betydning for beboerne, fordi de har en plads i beboernes hverdag. En beboer forklarer om sin morgenrutine, som knyttes til et særligt sted i kvarteret: *"Broen ved åen. Der hvor jeg går min morgentur, når jeg skal på arbejde og i skole."*

Beboeren forklarer tidligere under dialogvandringen, at det giver en god start på da-

gen at gå hen over broen og igennem parken. En gang imellem stopper beboeren op og nyder åens rislen og ser morgensolen bryde frem. Turen over broen er et slags morgenritual, som er knyttet til dette specifikke sted i kvarteret.

ARON, DULIJETA OG LEA

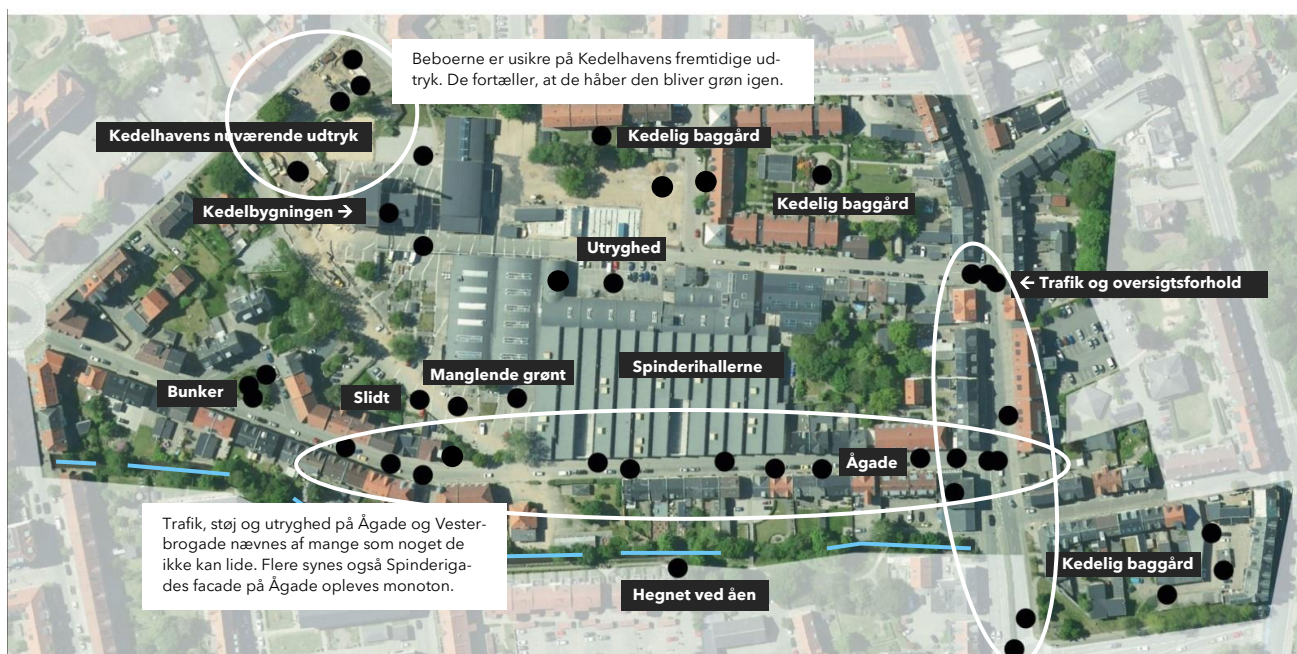
HAR BOET I KVARTERET I 6 MÅNEDER, 7 MÅNEDER OG 3 ÅR

"Vi har lært hinanden at kende, fordi vi bor i samme bygning. Her er fællesspisning et par gange om ugen, og på den måde er vi blevet gode venner. Vi bor tæt på åen og den betyder meget for os alle tre. Vi vælger altid at gå den vej, og det er en fast hverdagsrutine at komme her forbi og mærke stedet. Om morgenen kan man gå over den lille bro, gøre et holdt og kigge på vandet."

17. MINDST LIDE

KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE

BEBOERNES SVAR PÅ: "HVLKE(T) STED(ER) KAN DU MINDST LIDE?"

BEBOERNES KORTLÆGNING VISER:

- **Gener fra trafik nævnes af en del beboere.** De fremhæver støj fra Vesterbrogade og utryghed ved hurtigt kørende biler på Ågade.
- **Spinderihallerne facade mod Ågade beskrives som monoton af en håndfuld beboere.** De efterlyser en mere indbydende facade, der giver noget at kigge på for gående på Ågade.
- **Kedelhavens fremtidige udformning er et emne, som flere beboere peger på.** De er usikre på hvad der skal ske med genetableringen af parken og vil gerne have at parkens tidligere grønne udtryk bevares.
- **Et par beboere fremhæver bunkeren i Ågade** som et sted, der gerne må gøres mere indbydende og anvendeligt for beboerne.
- **Handel med stoffer beskrives af en håndfuld beboere,** som en del af gadebilledet i kvarteret. En del beboere føler utryghed ved dette, mens andre ser det som et vilkår i kvarteret, som de har lært leve med.
- **Flere peger på baggårdene** som steder, der kan piftes op.

UDDYBNING AF BEBOERNES VALG

HVAD KAN BEBOERNE MINDST LIDE?

Ågade er det mest markerede område på kortet og det dækker over særligt to ting: Spinderihallernes facade og gener fra trafik.

SPINDERIHALLERNES FACADE ER MONOTON

Flere beboere fremhæver Spinderihallernes facade mod Ågade som et kedeligt, lukket og monotont stræk. En beboer fortæller om strækningen: *"Ågade ved Spinderihallerne. Der er så lukket (langs bygningen, red.). Det er jo bare en facade med nogle døre i. Jeg kunne godt tænke mig en indgang."*

Der er ikke noget at kigge på, og det er svært at afkode, hvad der egentlig sker inde i hallerne.

TRAFIKKEN I ÅGADE OG VESTERBROGADE: HURTIGE BILISTER OG STØJ

Trafikken i Ågade er den anden ting, som beboerne peger på som negativ. En del beboere føler at bilerne kører hurtigt, fordi det er svært for bilister at passere hinanden. Det gør det også usikkert at være cyklist på Ågade, fortæller flere.

En beboer forklarer: *"Tårnene ved Tønnesgade. Jeg kan virkelig ikke lide det sving. Det er svært at se om der kommer biler. Generelt hele Ågade. Trafikken der er meget trængt, hvis der kommer en hurtigt kørende person."*

Ligeledes er det vanskeligt at køre fra Ågade ud på Vesterbrogade som bilist. Det samme gør sig gældende fra Valdemarsgade, som også er markeret på kortet.

Andre beboere fremhæver støjen fra trafikken på Vesterbrogade. Det er særligt støjende at bo ud til gaden, når der er tung trafik og myldretid.

OMBYGNINGEN AF KEDELHAVEN

Flere beboere peger på Kedelhavens omdannelse og usikkerheden om hvad der bliver genetableret. I dag føles den tom, som en beboer forklarer: *"Parken som skal laves om. Tomheden i den. Den føles meget tom."*

Der er flere som under workshops og dialogvandring siger, at de håber, at der igen bliver et grønt sted med træer, beplantning og græsplæner.

BUNKEREN I ÅGADE

Bunkeren bliver fremhævet af tre beboere, som et sted der gerne må gøres mere indbydende og anvendeligt for alle i kvarteret. Under en workshop har nogle beboere en samtale om bunkeren:

Beboer 1: *"Bunkeren. Der er bare nogle træer. Der kunne godt gøres noget. Det er sådan hmmm..."*

Beboer 2: *"Ja, du kan ikke bruge det til noget. Du kan ikke sætte nogle borde eller stole ud."*

Beboer 3. *"Kan man bruge bunkeren til erhverv? Fx lydstudie, wellness? Lige nu står den bare og er gammel."*

Under en anden workshop fortæller en beboer også om bunkeren og trekanten: *"Trekanten er skummel. Facaderne og bygninger er ikke vedligeholdt."*

I forlængelse siger en anden beboer: *"Jeg har også tænkt lidt over det samme sted. Trekanten er lidt uhumsk og lidt skummel."*

BAGGÅRDEN I ENNGADE

Der er nogle beboere, som markerer baggården i Enggade, hvor vi er stoppet under dialogvandringen. De følte sig utilpas ved at være i baggården og fortæller om deres oplevelse:

Beboer 1: *"Der var et eller andet uhyggeligt ved den."*

Beboer 2: *"Ja, det synes jeg også. Jeg følte mig ikke tryk."*

Beboer 1: *"Sedlerne i vinduet med dødsbo (er med til at gøre det uhyggeligt, red.). Stemningen..."*

Beboer 2: *"Ja, stemningen."*

Der er vidt forskellige indtryk fra det samme sted blandt beboerne. Andre beboere forklarer nemlig under dialogvandringen, at de kom til at tænke på barndoms minder. Baggården skaber associationer og følelser afhængigt af den enkelte beboers egne livserfaringer.

UTRYGHED PÅ GRUND AF HANDEL MED NARKO

Der er flere beboere, som påpeger at de føler sig utrygge ved den handel med narko, der finder sted forskellige steder i kvarteret. Andre beboere oplever dog ikke denne utryghed, men ser det i stedet som et vilkår i kvarteret, de må lære at leve med. Beboerne

fortæller om deres oplevelse af handelen i kvarteret:

Beboer 1: *"Bagved containerne bliver der solgt. Det kan føles utrygt."*

Beboer 2: *"Jeg oplever det ikke så utrygt. Jeg går bare forbi."*

Beboer 3: *"Heller ikke mig."*

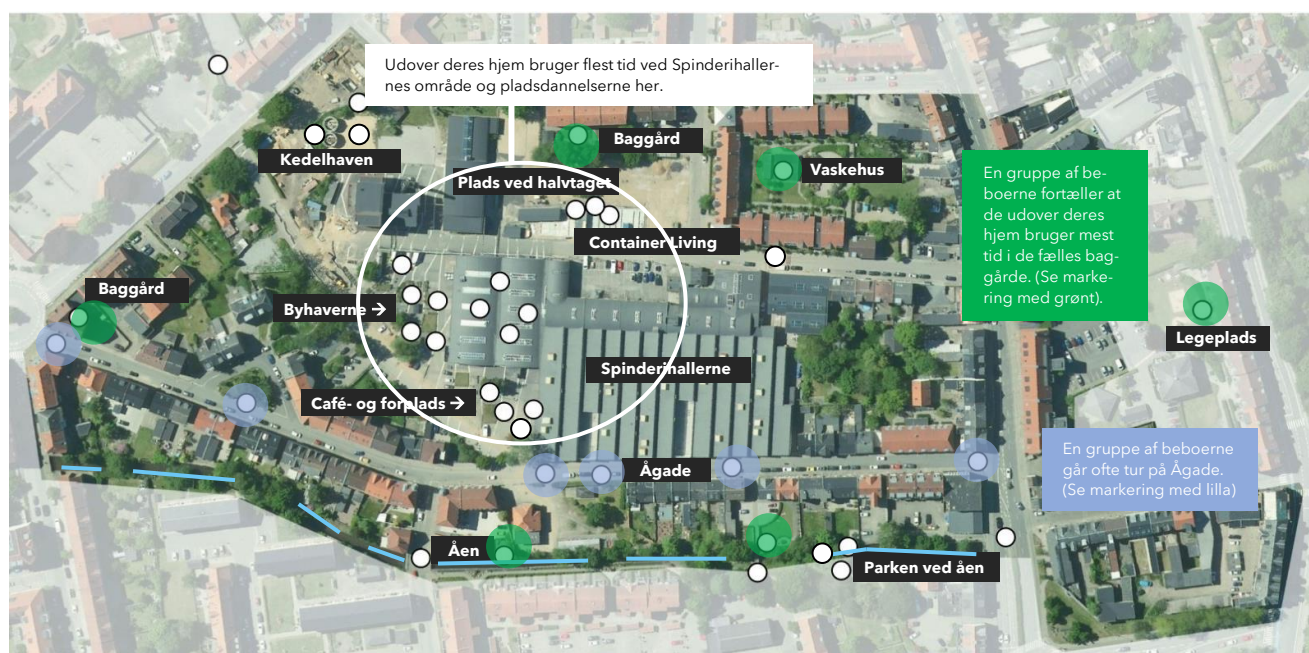
Beboer 4: *"Jeg har været utryk på grund af salg af hash. Men nu oplever jeg det ikke på samme måde."*

Samtalen illustrerer hvor forskelligt beboerne påvirkes af narkohandel i kvarteret. Selv en så åbenlys problematik opleves forskelligt af beboerne.

18. BRUGER MEST TID

KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE

BEBOERNES SVAR PÅ: "HVOR BRUGER DU MEST TID I KVARTERET UDOVER DIT HJEM?"

BEBOERNES KORTLÆGNING VISER:

- Beboernes markeringer er koncentreret omkring området ved Spinderihallerne og pladssdannelserne her.
- Beboernes egne baghaver og gårdrum er steder, hvor mange bruger mest tid i kvarteret (markeret grøn).
- Nogle beboere beskriver at de primært bruger tid i kvarteret, når de bevæger sig på gaderne mod steder udenfor kvarteret (markeret lilla).
- Der er få beboere, som fremhæver Spinderihallerne's aktiviteter og tilbud. Det er ikke her beboerne bruger deres tid, når de går ud.
- En væsentlig indsigt er, at en del beboere ikke bruger ret meget tid i kvarteret. De har ingen eller få steder, som de finder brugbare i deres umiddelbare nærområde. Der er andre tilbud og steder i byen, som tiltrækker dem.

UDDYBNING AF BEBOERNES VALG

HVOR BRUGER BEBOERNE MEST TID?

Der er flere steder i kvarteret, hvor beboerne bruger tid, når de bevæger sig ud fra deres hjem. Igen er der en fordeling mellem området ved Spinderihallerne og beboernes egne baggårde og baghaver.

OMRÅDET VED SPINDERIHALLERNE

En del beboere markerer pladserne på Spinderihallernes område: Der er fem beboere, som bruger tid i området ved Byhaverne. Fire beboere markerer området ved containerne og haltaget. Tre beboere bruger pladsen foran Spinderihallernes indgang og café og bænkene her.

Der er også fire beboere, som markerer Spinderihallerne, fordi de besøger kulturmuséet eller udstillinger i Spinderihallerne med jævne mellemrum.

BAGGÅRDE OG BAGHAVER

Der er en del markeringer af baggårde og baghaver, som igen understreger at en gruppe beboere mest bruger deres tid på steder i tilknytning til deres bolig.

Et par beboere markerer Ågade, fordi de bruger mest tid her, når de går igennem kvarteret. Ellers opholder de sig ikke ret meget i kvarteret.

”JEG BRUGER IKKE KVARTERET SÅ MEGET”

Det er væsentligt at fremhæve beboerne er blevet ”tvunget” til at tage stilling til spørgsmålet. En beboer forklarer om sin placering af den hvide prik: *”Jeg følte mig lidt tvunget til at sætte en (prik, red.). Som er foran Spinderihallerne. I virkeligheden vil jeg nok ikke sætte en. Jeg bruger ikke området så meget.”*

Under både dialogvandring og workshops siger mange beboere i forskellige sammenhænge, at de ikke nødvendigvis bruger kvarteret så meget i hverdagen. Det er her de bor, ja, men de bruger byens funktioner og bevæger sig ofte ud af kvarteret og projektets afgrænsning, når de går ud ad deres dør. Som et par unge beboere fortæller:

”Der er ikke nogen steder, jeg sætter mig ned. Der er enkelte steder, jeg bruger. Har brugt hundeparken (parken ved åen, red.). I godt vejr går jeg i byparken. Byparken er større og et flot område. Der er gjort noget ud af den. Den er mere samlingssted for unge.”

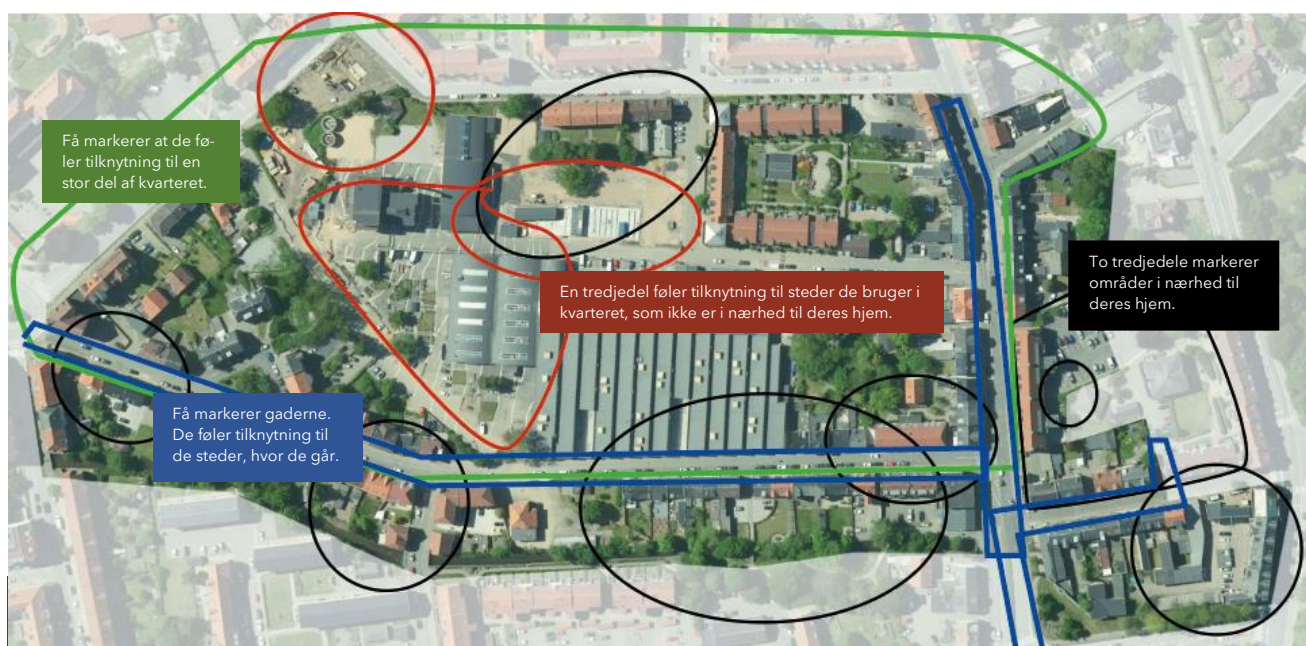
En anden beboer forklarer: *”Jeg er ikke meget i området. Jeg kan godt lide at sidde på min altan og kigge ud over området. Jeg går igennem, men opholder mig ikke bestemte steder.”*

Der er altså en gruppe beboere, som ikke opholder sig ret meget i kvarteret udenfor deres hjem eller egen baghave.

19. FØLE SIG KNYTTET TIL

KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE

BEBOERNES SVAR PÅ: "HVAD ER DIT KVARTER (DET OMRÅDE DU FØLER DIG MEST KNYTTET TIL)?"

BEBOERNES KORTLÆGNING VISER:

Ovenstående er et udpluk af beboernes afgrænsning af "deres kvarter". Alle afgrænsninger er ikke medtaget for at gøre kortet læsbart og forståeligt. De fire farver viser fire tendenser, når beboerne laver afgrænsningerne:

- **Sort:** To tredjedele af beboerne tegner afgrænsningen af "deres kvarter" i nærhed til deres hjem. Deres afgrænsning tager udgangspunkt i deres hjem og udtrykker en form for 'nærhedsprincip': "Det er det lige rundt om mig, som er mit kvarter."
- **Rød:** En tredjedel af beboerne tegner afgrænsningen i relation til de steder, som de bruger i kvarteret. Spinderihallernes område er det sted flest markerer i denne sammenhæng.
- **Blå:** Få beboere markerer kun gader i kvarteret. De føler kun en tilknytning til de steder, hvor de bevæger sig på gaden.
- **Grøn:** Få beboere tegner afgrænsningen som *hele kvarteret*.
- **Nogle beboere udtrykker, at der er steder i kvarteret, hvor de ikke færdes ret meget.** Eksempelvis kan det at bo på Ågade betyde, at man ikke kommer ret meget på den anden side af Spinderihallerne.

20. OPSAMLING

KORTLÆGNING OG GRUPPEINTERVIEW MED BEBOERNE

SPINDERIHALLERNE OG HISTORIEN KENDETEGNER KVARTERET

Kvarterets arkitektur og historie står stærkt frem hos mange beboere, når de beskriver områdets kendetegn. Derimod er der få beboere, som peger på sociale aspekter ved de steder, som de mener kendetegner området.

Beboerne værdsætter ellers steder med liv og aktivitet. De forklarer i andre sammenhænge, at de værdsætter steder i kvarteret, hvor *andre mennesker* laver ting sammen. Beboernes forståelse af kendetegn omhandler altså det fysiske miljø og historien.

BYSTRUKTUREN SKABER MØDESTEDER I KVARTERET, MEN FÅ BEBOERE BRUGER DEM

Beboerne kan sagtens pege på mødesteder i kvarteret. De fleste steder knytter sig til bystrukturen i kvarteret: Spinderihallernes pladسدannelser, parken ved åen, Kedelhaven og baggårde og baghaver.

Mange af stederne er dog også steder hvor beboerne *ser andre mødes*. Det er ikke nødvendigvis dem selv, der bruger mødestedet. Der er mange beboere, som fortæller at de bevæger sig andre steder hen i byen for at mødes med andre. Mødes de alligevel i kvarteret, sker det ofte hjemme hos dem selv

i boligen eller baggården og baghaven. Kvarterets mødesteder er dermed ikke en alternativ dagligstue for beboerne.

Til sidst er det værd at bemærke, at ingen beboere markerer Spinderihallernes indendørs miljø som et mødested. Der er meget få beboere, der ser Spinderihallerne som et hus for dem og deres hverdagsliv. Beboerne vender i stedet blikket væk fra kvarteret mod byens tilbud og funktioner. De har ikke en særlig præference for at bruge tid i kvarteret, men bruger hele byen som et sted at mødes, finde fællesskaber, gå ud og lave de ting, som hører med til et liv i byen.

FÆLLESSKABER LEVER ET STILLE LIV I KVARTERET

Beboernes mest aktive fællesskaber er i nærhed til deres hjem. Det er nabofællesskabet som finder sted i opgange, baggårde, vaskehuse og fælleshuse. Det er svært at finde et stærkt kvartersfællesskab, som et flertal af beboerne kollektivt peger på. Beboerne kan godt pege på forskellige fællesskaber, men de dyrker dem i begrænset omfang.

Beboerne er i stedet mere fælles om fortællingerne om steder og kvarteret. Disse fortællinger binder beboerne sammen på tværs af kvarteret. Det er særligt fortællingen om kvarterets historie og arkitektur og ønsket om at udvikle kvarteret i denne ånd, som beboerne beskriver.

21. SPØRGESKEMA

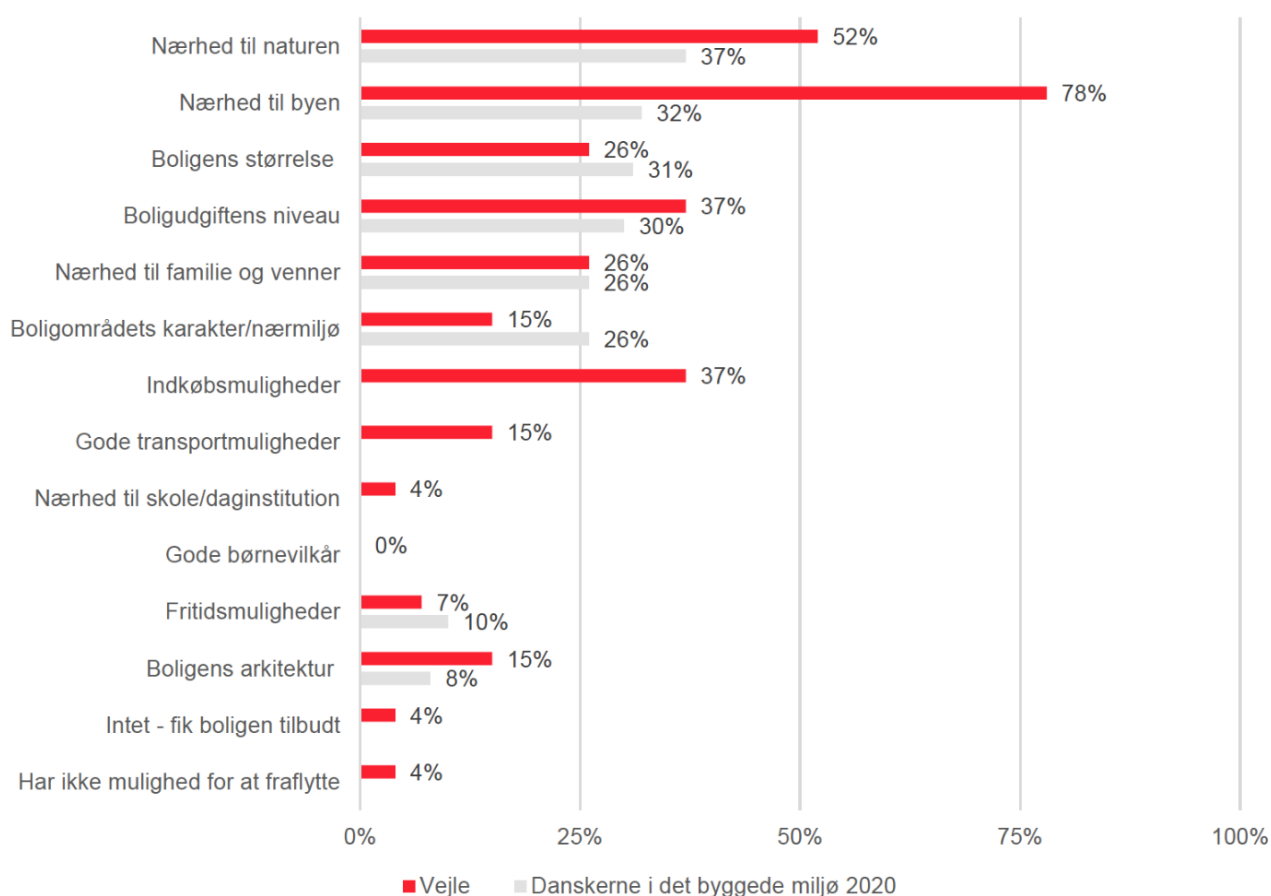
21. SPØRGESKEMA-UNDERSØGELSE

OM KVARTERET OG BYEN

Beboerne har udfyldt et spørgeskema under workshops eller efterfølgende fået tilsendt et link med spørgeskemaet. Spørgeskemaet er udarbejdet af Realdania og baseret på spørgsmål fra de landsdækkende spørgeskemaundersøgelser "Danskerne i det byggede miljø" og "Kulturarvsanalysen", der senest er gennemført i 2020. I det følgende er der udvalgt en række spørgsmål og besvarelser, som er særligt relevante for Spinderikvarteret.

HVORFOR BOR DU HVOR DU BOR?

Beboerne er blevet stillet spørgsmålet: **"Hvorfor bor du hvor du bor? Sæt evt. flere krydser."** Svarene er sammenstillet med Realdanias undersøgelse "Danskerne i det byggede miljø 2020".

Nærhed til bymidte er særligt vigtigt for beboerne

Hele 78 % af beboerne svarer, at nærhed til byen er en af grundene til at de bor hvor de bor. Det er markant højere end de 32 % i besvarelserne på landsplan. Nærhed til naturen scorer også højt blandt beboerne, hvor 52 % af dem vælger denne svarmulighed. Dette er også en højere andel end de 37 % på landsplan.

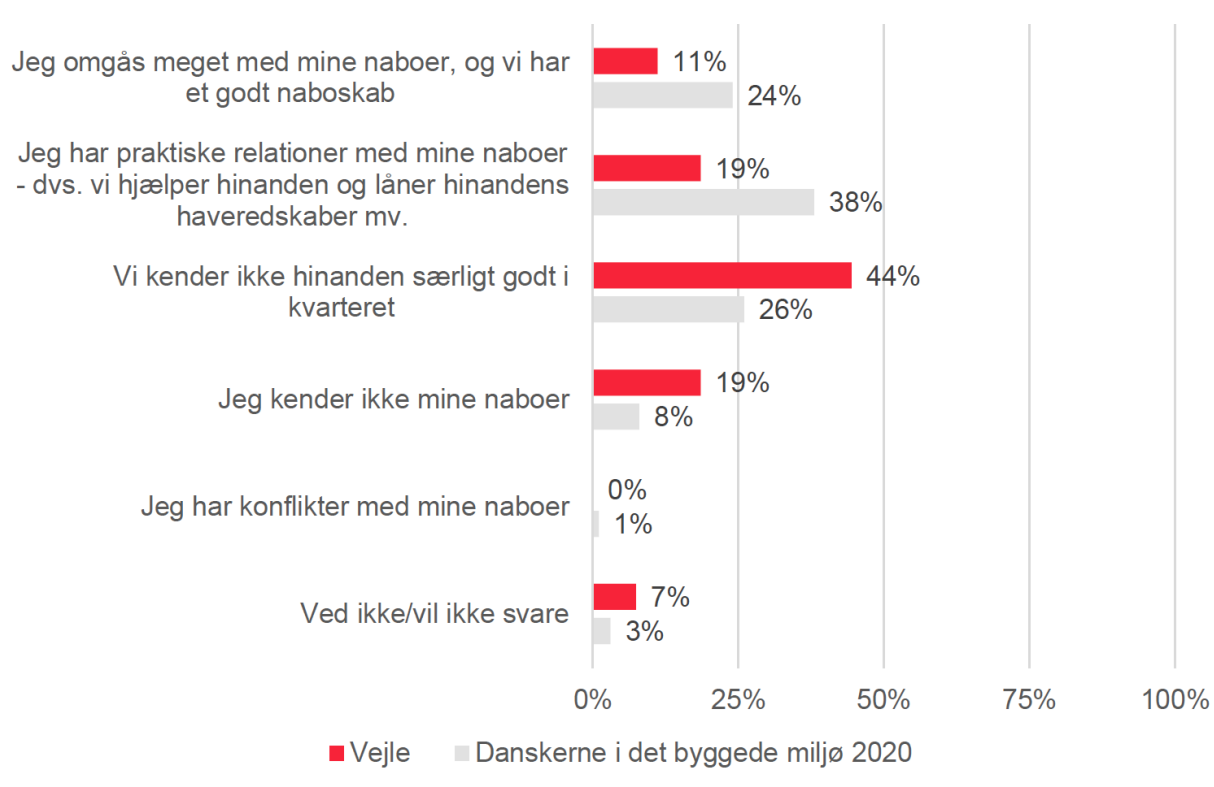
De samlede besvarelser viser, at det særligt er boligens størrelse, boligudgiftens niveau, nærhed til familie og venner samt indkøbsmuligheder som er afgørende for beboerne. Disse svarmuligheder har alle en højere andel af besvarelser end boligområdets karakter/nærmiljø og boligens arkitektur. Dette er de to kategorier som relaterer sig mest til kvarteret som kulturmiljø. Der er altså andre forhold end kulturarv, som spiller ind i beboernes bevæggrunde til at bo i kvarteret.

Og det understreger blot, at der er mange ting på spil, når beboere skal beskrive, hvad der gør at man vælger at bo et sted.

NABOSKABET I KVARTERET

Beboerne er blevet stillet spørgsmålet: **“Hvordan er din relation til naboerne (vælg venligst den kategori som passer bedst på dig)?”**

Svarene er sammenstillet med Realdanias undersøgelse “Danskerne i det byggede miljø 2020”.

Et flertal af beboerne kender ikke andre i kvarteret særligt godt

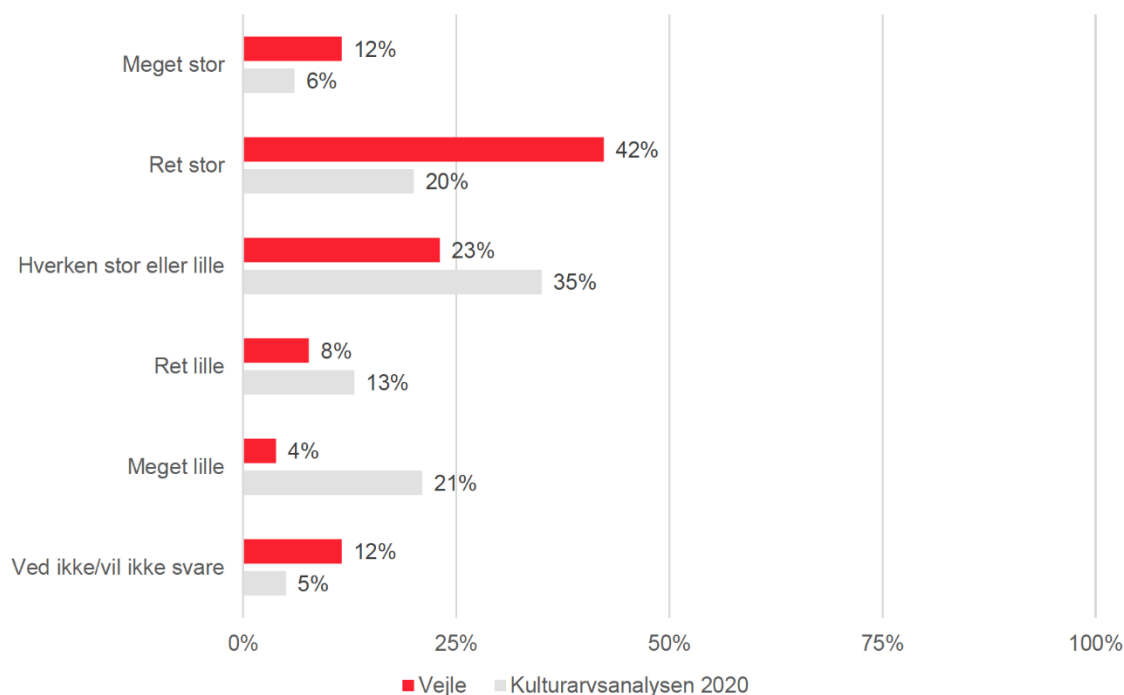
Beboerne udtrykker i svarene, at de ikke har så meget at gøre med deres naboer sammenlignet med svarene i landsundersøgelsen. Der er 44 % som svarer, at de ikke kender hinanden særligt godt i kvarteret. Det er et godt stykke over de 26 % som svarer tilsvarende på landsplan. Ligeledes er der 19 % af beboerne som svarer, at de ikke kender deres naboer. Dette er også markant højere end de 8 %, der svarer det samme på landsplan. Der er i alt 63 % af beboerne, som svarer, at de ikke kender hinanden særligt godt i kvarteret eller ikke kender deres naboer.

Spørgeskemaundersøgelsen understøtter det beboerne fortæller os under dialogvandring og workshop: At fællesskaber ikke fylder alverden i kvarteret. Der er ingen beskrivelser af vejfester, traditioner eller beboerforeninger. Men beboerne fortæller alligevel at dem de oftest taler med i kvarteret, er deres naboer. Det er naboerne man hilser på og møder i opgangen eller baggården, og spørgeskemaundersøgelsen viser at en femtedel oplever at have en praktisk relation med naboerne. Men det er ikke nødvendigvis tætte relationer, der udmønter sig i en følelse af fællesskab eller stærke naborelationer.

KULTURARVENS BETYDNING FOR VALG AF BOPÆL

Beboerne er blevet stillet spørgsmålet: **“Hvilken betydning har kulturarven for dit valg af det sted, du bor?”**.

Kulturarven er her forstået som den danske bygningskultur, dvs. de fredede og bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer i by og land, der kan fortælle om byggeskik, arkitektur og kulturhistorie. Svarene er sammenstillet med Realdanias undersøgelse “Kulturarvsanalysen 2020”.

Kulturarven betyder noget for beboernes valg af bopæl

I alt 54 % af beboerne svarer, at kulturarven har "meget stor" eller "ret stor" betydning for deres valg af det sted, de bor. Det er markant højere end i "Kulturarvsanalysen", hvor 26 % svarer tilsvarende på landsplan.

Der er flere beboere i kvarteret, som fremhæver kulturarven som en positiv faktor i deres valg af bopæl end sammenlignet med besvarelserne på landsplan. Kulturarven i kvarteret er en af grundene til at halvdelen af beboerne bor her. De ser kulturarven som en kvalitet i kvarteret.

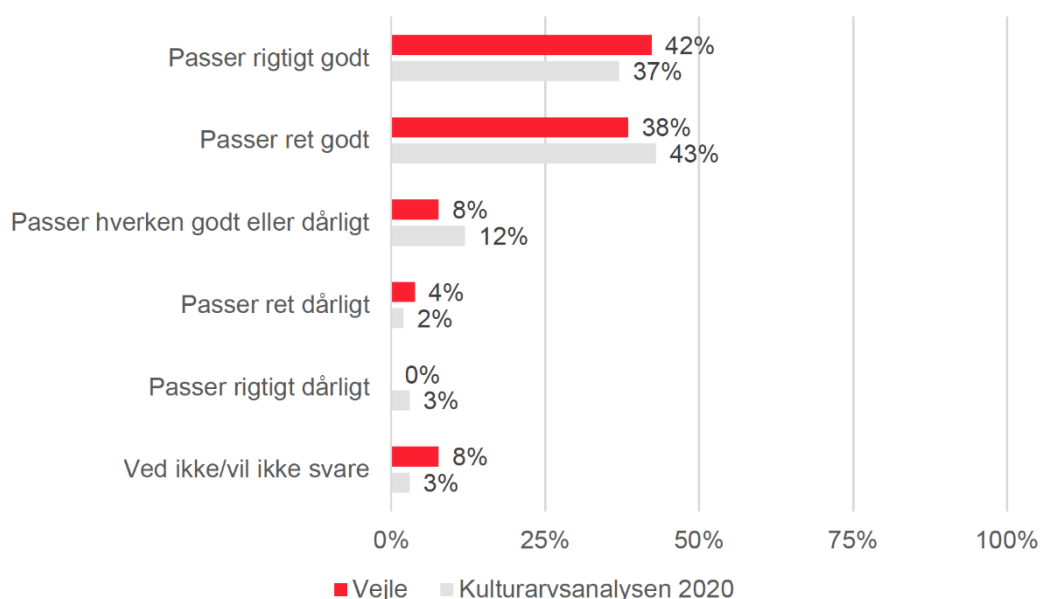
Der er dog også 23 % af beboerne, som svarer at kulturarven hverken har stor eller lille betydning for deres valg af bopæl. Det er dog et mindretal på 12 % som svarer at det har "ret lille" eller "meget lille" betydning for deres valg af bopæl.

Besvarelserne er i tråd med det beboerne fortæller under dialogvandring og workshops. De fleste beboere er opmærksomme på kulturarven og ser den som værdifuld. Beboerne udtrykker, at der bør værnes om kulturarven i kvarteret. Spørgeskemaets besvarelser understøtter også denne holdning hos mere end halvdelen af beboerne.

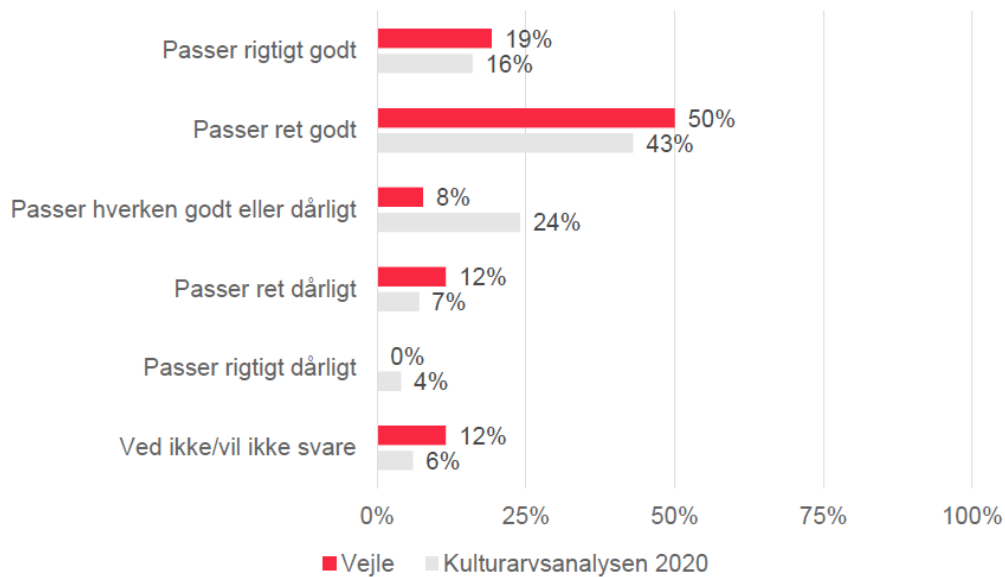
HISTORISKE STEDER

Beboerne er blevet stillet spørgsmålet: **"Hvordan passer følgende udsagn på din opfattelse af historiske steder?"**. Svarene er sammenstillet med Realdanias undersøgelse "Kulturarvsanalysen 2020".

Udsagn 1: Historiske steder giver mig en øget forståelse for, hvordan det var i fortiden

Udsagn 2: Historiske steder giver mig en forståelse for nutidens forhold

Historiske steder giver beboerne forståelse af fortid og nutid

Beboernes besvarelser lægger relativt tæt på svarene på landsplan i "Kulturarvsanalysen" for begge udsagn. Der er ingen markante forskelle at se i sammenligningen. Beboerne mener, at historiske steder kan være med til at give indsigt i både fortidige og nutidige forhold.

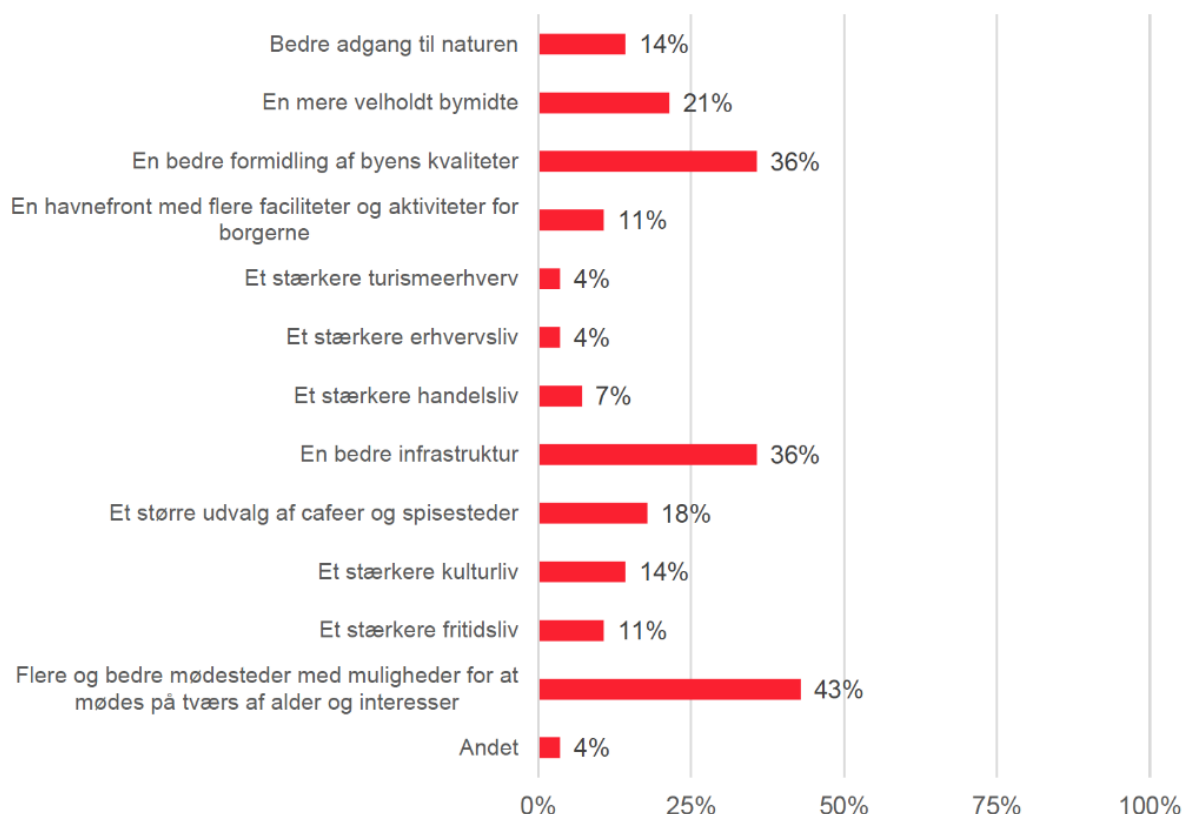
Der er et potentiale for at anvende steders historie aktivt i byudviklingen. Beboerne ser en værdi i at kunne aflæse stedets historie og fortid. Det understøttes også af beboernes indtryk fra anvendelsen af historiske billeder og fortællinger på udvalgte steder i kvarteret (Se kapitel 8).

Det er ikke blot muligt at forstå fortidens forhold gennem historiske steder. De kan også være en måde at forholde sig til nutidens forhold: Hvad kan vi lære af dette steds historiske udvikling? Hvilke forandringer er sket over tid på dette sted

De historiske steder og deres lag giver tyngde til beboernes oplevelse af steder og byer. Denne tyngde og oplevelse er svært at sætte på formel, men det er noget beboerne lægger mærke til og i mange tilfælde værdsætter, som beboernes svar på spørgsmålene viser.

EN BEDRE BY IFØLGE BEBOERNE: FLERE OG BEDRE MØDESTEDER

Beboerne er blevet stillet spørgsmålet: *“Hvad skal der til for, at Vejle bliver en endnu bedre by at bo, besøge og arbejde i? Du kan sætte op til tre krydser.”*

Beboerne fremhæver flere og bedre mødesteder med muligheder for at mødes på tværs af alder og interesser, som en af de ting, der kan gøre Vejle til en bedre by. 43 % af beboerne vælger denne svarmulighed.

Flere og bedre mødesteder har dermed flest svar blandt beboerne. Det er til trods for at de under workshops og kortlægningsøvelsen faktisk udpeger en del mødesteder i kvarteret og giver udtryk for at de bruger andre af byens steder til at mødes.

36 % vælger en bedre formidling af byens kvaliteter. Det samme gælder en bedre infrastruktur, som også 36 % vælger.

22. LITTERATURLISTE

Becker-Christensen et al. (1996): Vejles Historie: Vejles industri 1732-1996, Vejle Kommune

Brown, G., Corcoran, J., Raymond, C. (2014): Mapping and Measuring place attachment, Applied Geography 57 42-53

Brown, G. and Raymond, C. (2007): The relationship between place attachment and landscape values: Towards mapping place attachment, Applied Geography 27 89-111

Lewicka, Maria (2010): Place attachment: How far have we come in the last 40 years? Journal of Environmental Psychology 31 207-230

Pallasmaa, Juhani (2014): Arkitekturen og sanserne, Arkitektens Forlag

Ponzetti, J. J., Jr. (2003): Growing old in rural communities: A visual methodology for studying place attachment, Journal of Rural Community Psychology, Vol. E6

Rasmussen, Steen Eiler (1949): Byer og bygninger, Forlaget Fremad

Rasmussen, Steen Eiler (1966): Om at opleve arkitektur, Gads Forlag

Herudover har Kulturmuseet i Vejle og Vejle Stadsarkiv bidraget med historisk baggrundsviden om kvarteret.

BILAG 1

INVITATION TIL BEBOERE VED BRUGT VED REKRUTTERING

Side 1

Invitation

TIL PROJEKTET 'VORES KVARTER'

Kære beboer i området ved Spinderihallerne

VEJLE KOMMUNE OG REALDANIA VIL GERNE INVITERE DIG MED TIL BYVANDRING OG WORKSHOP I MAJ

Hvordan er det at bo i dit kvarter? Hvor mødes du med andre i kvarteret?
Hvad gør kvarteret til noget særligt for dig?

Kom og vær med når vi sammen går på opdagelse og finder de særlige steder i kvarteret. Mød andre beboere og hør om de oplever det samme som dig. Måske kender de en hemmelig oase, du ikke har opdaget endnu. Projektet er en undersøgelse af din og andre beboeres oplevelse af at bo i kvarteret. Vi glæder os til at se dig og håber du har lyst til at være med.

FIND MERE INFO PÅ BAGSIDEN →

TILMELDING

Tilmeld dig til projektleder Anne Nielsen på annesurbanistas.dk eller telefon/SMS: 50 99 00 04.
Husk navn, email og/eller telefonnummer og skriv hvilken dato, som passer dig bedst.

Arrangementet afvikles efter de gældende corona-restriktioner.
Herunder antallet af personer som må samles.

DATOER

Torsdag d. 6. maj kl. 13.00 - 16.00
Torsdag d. 6. maj kl. 18.00 - 21.00
Lørdag d. 8. maj kl. 10.00 - 13.00
Søndag d. 9. maj kl. 10.00 - 13.00,
hvor børn kan være med
Tirsdag d. 11. maj kl. 13.00 - 16.00
Tirsdag d. 11. maj kl. 18.00 - 21.00
Onsdag d. 12. maj kl. 17.00 - 20.00
Tirsdag d. 18. maj kl. 17.00 - 20.00

Projektet
udføres af

Vejlemuseerne

URBANISTAS

Projektet støttes af
VEJBYENS LOKALRÅD

Info om projektet

HVAD ER 'VORES KVARTER'?

Dit kvarter har en helt særlig plads i Vejles historie og arkitektur. Det er her spinderindustrien blomstrede op og blev startskuddet til byggeriet af det Vestbyen, som du bor i i dag. Omkring Spinderihallerne har der både været industri, arbejderliv og dygtige håndværkere. Historien og arkitekturen kan stadigvæk ses i kvarteret i dag.

Vejle Kommune ønsker at bevare og udvikle Vestbyens særlige historie og arkitektur. Og gøre det sammen med beboerne. Realdania vil gerne støtte det arbejde i Vestbyen. Derfor er en del af Vestbyen sammen med to andre bykvarterer i Danmark udvalgt af Realdania til at være en del af projektet 'Vores Kvarter'. Med projektet ønsker vi at finde ud af, hvordan det er at bo i et særligt kulturmiljø i dag.

PROGRAM FOR BYVANDRING OG WORKSHOP

Vi mødes i små grupper og starter med en byvandring, hvor vi går på opdagelse i kvarteret. Vi ser hvad der gemmer sig på gader og i baggårde. Vi gør holdt forskellige steder og hører om jeres oplevelse af området. Efter byvandringen går vi hen i Spinderihallerne til en lille workshop, hvor vi bl.a. taler videre om jeres yndlingssteder, og hvad I synes gør kvarteret til noget særligt. Til workshoppen byder vi på et let måltid mad.

HVEM ER INVITERET MED?

Vi har inviteret dig og andre udvalgte beboere. Vi vil gerne have en bred repræsentation, der afspejler dem, som bor i kvarteret. Derfor sammensætter vi grupper af beboere så det afspejler de forskellige gader, aldersgrupper og boligtyper.

HVAD SKAL 'VORES KVARTER' BRUGES TIL?

Med projektet indsamler vi jeres oplevelser og meninger om kvarteret. Efterfølgende vil vi præsentere resultaterne for alle beboerne i kvarteret. Vejle Kommune og Realdania ønsker at beboernes erfaringer og viden bliver en vigtig del af det videre arbejde med at udvikle Vestbyen. Dit bidrag er med til at sætte retning for det arbejde. Projektet afsluttes med at Realdania laver en analyse af de tre udvalgte byområder i Danmark, hvor erfaringer og viden deles med alle som arbejder med særlige historiske og arkitektoniske kvarterer i danske byer. Læs mere om Realdanias projekt: www.realdania.dk/projekter/vores-kvarter

GAVEKORT SOM TAK FOR DELTAGELSE

Vi sætter pris på at du har lyst til at fortælle om dit kvarter. Du får et gavekort på 200 kr. til Vejles butikker som tak for din deltagelse i workshoppen.

CORONA

Vi overholder alle gældende Corona-restriktioner, når vi mødes til workshoppen. Vi sørger for god hygiejne og den påkrævede afstand i lokaler og udluftning undervejs.

KONTAKT OS GERNE

Du er meget velkommen til at kontakte os. Skriv til os eller ring, så kan vi hjælpe med at svare på både store og små spørgsmål.

*Anne Nielsen, Projektleder Vores Kvarter:
50 99 00 04 / anne@urbanistas.dk*

*Kasper Albrechtsen, Vejle Kommune:
23 30 78 35 / kasal@vejle.dk*

Projektet udføres af

Vejlemuseerne

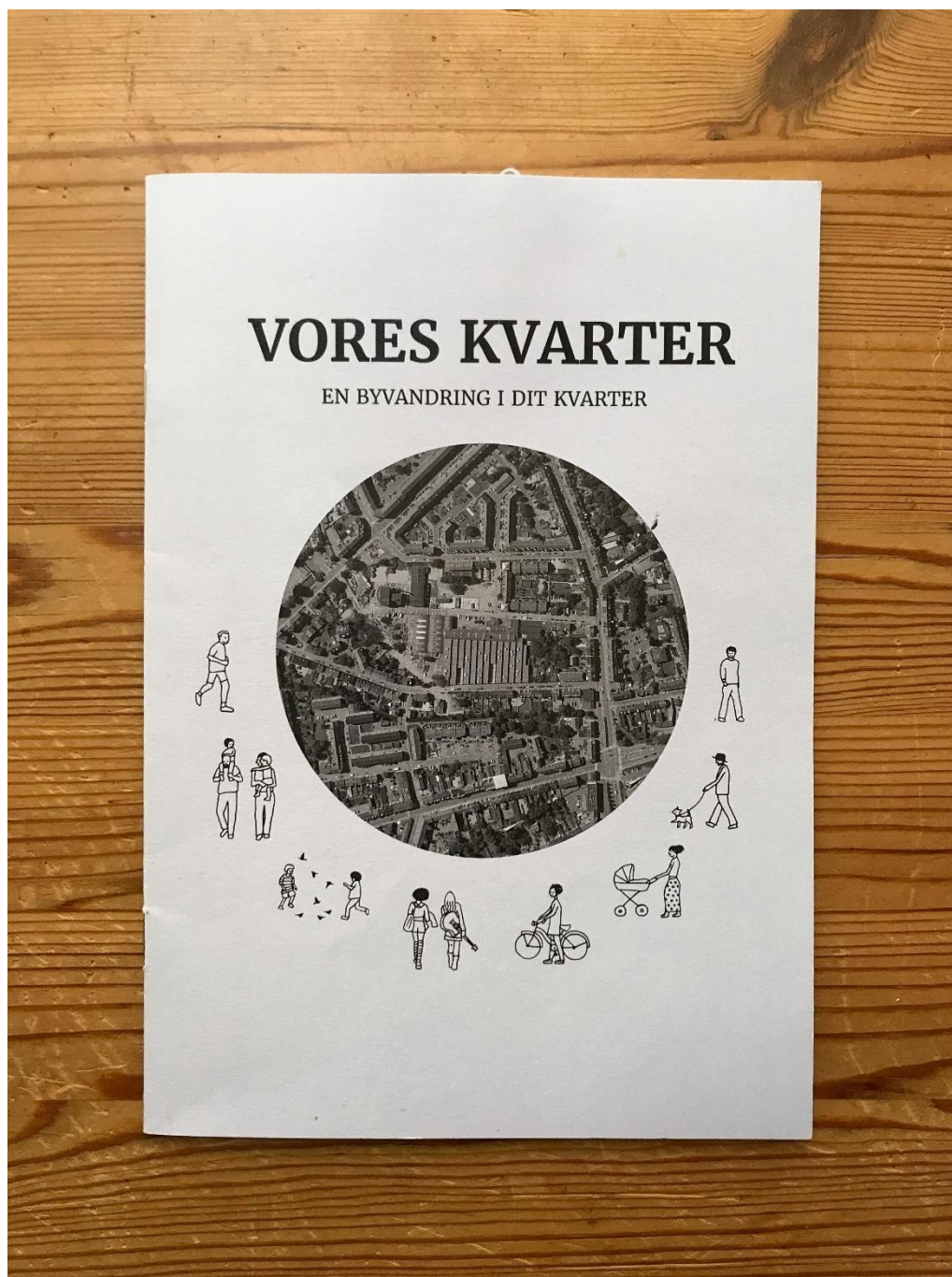

URBANISTAS

Projektet støttes af
VESTBYENS LOKALRÅD

BILAG 2

DIALOG VÆRKTØJ: INDIVIDUELT ØVELSESHÆFTE BRUGT AF
BEBOERNE UNDER DIALOGVANDRING

BYVANDRING I KVARTERET

Nu skal vi sammen ud og blive klogere på dit kvarter.

På turen er vi særligt interesseret i at finde ud af, hvordan du oplever at bo i dit kvarter.

Derfor har vi lavet et hæfte som følger dig under workshoppen. Hæftet er en hjælp til at samle dine tanker, beskrivelser og oplevelser undervejs i workshoppen.

Undervejs vil vi bede dig udfylde siderne med små opgaver. Der er ingen rigtige eller forkerte svar til opgaverne. Det er din oplevelse af stederne i kvarteret, som vi gerne vil indfange med hjælp fra hæftet.

Vi indsamler alle hæfter, når vi er færdige med workshoppen. Vi bruger dem til at blive klogere på hvordan alle deltagerne i de afholdte workshop oplever at bo i kvarteret.

**TUSIND TAK FORDI DU VIL VÆRE MED
- VI GLÆDER OS TIL TUREN MED DIG**

2

11/30

3

STOP #1 DIN OPLEVELSE *a*

Hvilke ord / tanker / følelser dukker umiddelbart op, når du ser på stedet?

Barndomsminder med gangeporte.
vi spillede fodbold op af dem.

Hvad kan du godt lide ved stedet?

Fredeligt, afslappende, Lidt
faldetordigt, originalt

Hvad kan du ikke lide ved stedet?

ikke noget.

STOP #1 - VÆLG ORD

Slå ring om de ord, du synes, der beskriver stedet.

Skriv '+' eller '÷' ved ordet for at angive, om du mener, det beskriver stedet på en positiv eller negativ måde.

STOP #1 - VÆLG ORD

Slå ring om de ord, du synes, der beskriver stedet.
Skriv '+' eller '÷' ved ordet for at angive, om du mener, det beskriver stedet på en positiv eller negativ måde.

+
 Autentisk
 Uinteressant
 Stemningsfyldt
 Sterilt
 Mangfoldigt
 Ensomt
 Uhumsk
 Anderledes
 Diversitet
 Skrøbeligt
 Hjemligt
 Trist
 Ændehul
 Træt
 Liv
 Menneskeligt
 Industrielt
 Føles lukket
 Gammeldags +
 Elegant
 Slidt ÷
 Her er sjæl ÷
 Indbydende
 Oase
 Fortryllende
 Kedeligt
 Hyggeligt
 Tidslomme ÷
 Forfaldent ÷
 Roligt ÷
 Arbejderkvarter ÷

Tiltalende
 Originalt
 Uitalende
 Affald
 Råt
 Tomt ÷
 Levende
 Moderne
 Føles åbent
 Charmierende
 Utrygt
 Klodset
 Smukt
 Rodet ÷
 Rart
 Koldt miljø
 Kulturarv
 Udtryksløst
 Farligt
 Varmt miljø
 Fremmed
 Mødested
 Atmosfære
 Grønt
 Uden liv
 Almindeligt
 Historie

Er der andre ord, du synes, der beskriver stedet?

STOP #1 VÆLG ET MOTIV OG TAG ET BILLEDE

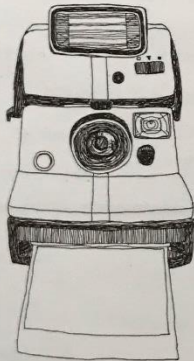
Nu har du hørt en fortælling om stedets historie.

Kig på stedet igen.

Hvad fanger øjet?

Tag et billede af det motiv, du synes, der repræsenterer eller symboliserer stedet.

Brug polaroidkameraet.

8

Hvorfor valgte du motivet? Beskriv kort dit valg...

Barndoms minder
De slår nærmest originalt som
for 50 år siden.

9

STOP #2 DIN OPLEVELSE

Hvilke ord / tanker / følelser dukker umiddelbart op, når du ser på stedet?

 De to spire minder om en helt anden tid med pomp og pragt. Generelt gamle huse som siger mange familier

Hvad kan du godt lide ved stedet?

 Originalitet er bevaret

Hvad kan du ikke lide ved stedet?

 Grødti og mange biler.

STOP #2 - VÆLG ORD

Slå ring om de ord, du synes, der beskriver stedet.

Skriv '+' eller '-' ved ordet for at angive, om du mener, det beskriver stedet på en positiv eller negativ måde.

STOP #2 - VÆLG ORD

Slå ring om de ord, du synes, der beskriver stedet.
Skriv '+' eller '-' ved ordet for at angive, om du mener, det beskriver stedet på en positiv eller negativ måde.

Skrøbeligt Hjemligt
 Gammeldags
 Autentisk Forfaldent -
 Elegant Slidt - Her er sjæl +
 Uinteressant Røligt
 Stemningsfyldt Åndehul
 Sterilt Indbydende
 Oase Træt
 Mangfoldigt Fælles Liv
 Fortryllende Arbejderkvarter +
 Ensomt Kedeligt Menneskeligt
 Uhumsk
 Anderledes Hyggeligt + Industrielt
 Sanseligt
 Diversitet Tidslomme Føles lukket

12

Tiltalende Uttalende
 Affald Originalt +
 Råt Tomt
 Levende Moderne Føles åbent
 Charmingere Utrygt Klodset
 Rodet Rart + Koldt miljø
 Udtryksløst Farligt Varmt miljø
 Fremmed Mødested Kulturarv
 Grønt Uden liv - Almindeligt
 Historie

Er der andre ord, du synes, der beskriver stedet?

13

STOP #2 VÆLG ET MOTIV OG TAG ET BILLEDE

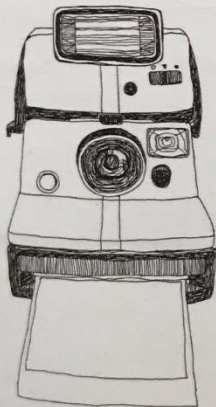
Nu har du hørt en fortælling om stedets historie.

Kig på stedet igen.

Hvad fanger øjet?

Tag et billede af det motiv, du synes, der repræsenterer eller symboliserer stedet.

Brug polaroidkameraet.

14

Hvorfor valgte du motivet? Beskriv kort dit valg...

inder af arbejdsbog
Der er sjældent om det
er slidt.

15

SÆT PRIKKER PÅ KORTET

Nu vil vi gerne have dig til at svare på en række spørgsmål om hvordan du bruger og oplever kvarteret.

Du skal markere dine svar på kortet. Det handler om dig og din brug og oplevelse af kvarteret - dit svar er det rigtige.

- Markér dine svar på kortet med de udleverede klistermærker.

- Hvert spørgsmål har klistermærker med én tilhørende farve (rød, gul, grøn osv.)

- Du kan markere med op til 3 klistermærker ved hvert spørgsmål (undtagen spørgsmål 1 om hvor du bor).

- Hvis du ikke kan svare på et af spørgsmålene, lader du blot være med at sætte det pågældende farvede klistermærke på kortet.

- Til sidst vil vi gerne have dig til at markere med pen på kortet, hvad du føler er dit kvarter.

- Er du i tvivl om noget, må du gerne spørge os. Vi hjælper gerne med at forklare spørgsmålene.

1) Hvor bor du - og hvor længe har du boet der:	●
2) Hvor mødes du med andre?	● ● ●
3) Hvilke steder, mener du, er kendetegnende for området?	● ● ●
4) Hvilke steder ville du vise en besøgende?	● ● ●
5) Hvilke steder føler du fællesskab med andre?	● ● ●
6) Hvilke(t) sted(er) har særlig værdi for dig?	● ● ●
7) Hvilke(t) sted(er) kan du mindst lide?	● ● ●
8) Hvor bruger du mest tid i kvarteret udover dit hjem?	○ ○ ○
9) Hvad er dit kvarter (det område du føler dig knyttet til)? Indtegn med pen	

SÆT PRIKKER PÅ KORTET

Nu vil vi gerne have dig til at svare på en række spørgsmål om hvordan du bruger og oplever kvarteret.

Du skal markere dine svar på kortet. Det handler om dig og din brug og oplevelse af kvarteret - dit svar er det rigtige.

- Markér dine svar på kortet med de udleverede klistermærker.

- Hvert spørgsmål har klistermærker med én tilhørende farve (rød, gul, grøn osv.)

- Du kan markere med op til 3 klistermærker ved hvert spørgsmål (undtagen spørgsmål 1 om hvor du bor).

- Hvis du ikke kan svare på et af spørgsmålene, lader du blot være med at sætte det pågældende farvede klistermærke på kortet.

- Til sidst vil vi gerne have dig til at markere med pen på kortet, hvad du føler er dit kvarter.

- Er du i tvivl om noget, må du gerne spørge os. Vi hjælper gerne med at forklare spørgsmålene.

1) Hvor bor du - og hvor længe har du boet der:	●
2) Hvor mødes du med andre?	● ● ●
3) Hvilke steder, mener du, er kendetegnende for området?	● ● ●
4) Hvilke steder ville du vise en besøgende?	● ● ●
5) Hvilke steder føler du fællesskab med andre?	● ● ●
6) Hvilke(t) sted(er) har særlig værdi for dig?	● ● ●
7) Hvilke(t) sted(er) kan du mindst lide?	● ● ●
8) Hvor bruger du mest tid i kvarteret udover dit hjem?	○ ○ ○
9) Hvad er dit kvarter (det område du føler dig knyttet til)? Indtegn med pen	

LIDT OM DIG

Alder: _____

Køn: K M Andet

Boligforhold: Ejer Lejer

Bor du sammen med andre? Ja Nej

Hvor længe har du boet i kvarteret? : _____

Hvad er det højeste uddannelsesniveau du har gennemført?

- Grundskoleuddannelse (fx folkeskole og realskole)
- Erhvervsuddannelse (fx EUD)
- Gymnasial uddannelse (fx gymnasium, hf, højere handelseksamen eller htx)
- Kort videregående uddannelse (op til 2 år)
- Mellemlang videregående uddannelse (2-4 ½ år)
- Lang videregående uddannelse (5 år eller mere)
- Andet

Angiv venligst den beskæftigelse, der passer bedst på dig.

- Arbejder fuldtid
- Arbejder deltid
- Ledig
- Pensionist/efterløbner/førtidspensionist
- Studerende/lærling/elev
- Hjemmegående

KOMMENTARER OG IDEER

Har du nogle input, du gerne vil give videre, så kan du skrive dem her...

Projektet 'Vores Kvarter' udføres af Realdania, Vejle Kommune, Vejle Museerne og Urbanistas.
Projektet støttes af Vestbyens Lokaldid

vejle
KOMMUNE

Vejlemuseerne

VESTRYENS
LOKALRÅD